

กระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้ง
นิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

นุชนาถ การสูงเนิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2549

ISBN 974-671-493-7

**Communication Process for Public Participation in Establishing the
Halal Food Industrial Estate in Pattani Province.**

Nuchanart Karnsungnoen

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication)**

Department of Development Communication

Graduate School, Dhurakij Pundit University

เลขทะเบียน.....	0193073
วันลงทะเบียน.....	28 ก.พ. 2553
เลขวิชาเอก.....	302.2
เลขวิชาโท.....	467257
	[2549]
	๗2

2006

ISBN 974-671-493-7

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ กระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้ง
นิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

เสนอโดย น.ส.นุชนาถ การสูงเนิน

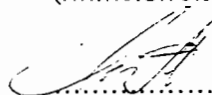
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ กลุ่มวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

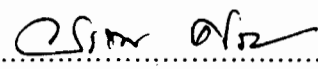
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

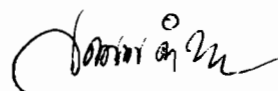

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์อรุณ งามดี)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.อุษา บิ๊กกินส์)

..... กรรมการ
(รศ.อรทัย ศรีสันติสุข)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คำริชอบ)

วันที่ 19 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัครวิน เนตรโพธิ์แก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ปรีกษาและเอาใจใส่ตลอดมา ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์อรุณ งามดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุษา บิ๊กกันส์ และรองศาสตราจารย์ ורתัย ศรีสันติสุข กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจทานและแก้ไข เพื่อให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบคุณ ผู้อำนวยการสมจินต์ พิสิฐ ผู้อำนวยการเขาวนุช จิตตินันท์ คุณทัศนีย์ เกียรติภัทราภรณ์ และคุณนุปลา กวินวศิน ที่ได้ให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษาแนะนำ รวมทั้งขอขอบคุณชาวบ้านอำเภอปะนาเระ และสายบุรี ที่ได้ให้ความร่วมมือในเรื่องข้อมูลและเปิดโอกาสให้สัมภาษณ์ ตลอดจนประสานให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสไปรวบรวมข้อมูล จากบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณวิชา ทรงแปรยู คุณพรพรรณ รักสุจริต ที่เป็น กำลังใจช่วยเหลือในด้านต่างๆงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงมาด้วยดี

เหนือสิ่งอื่นใด ด้วยความรัก ความห่วงใย และกำลังใจที่ให้แก่ผู้ศึกษาอยู่เสมอ คือ คุณพ่อ คุณแม่ และน้องชาย ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแก่ผู้ที่กล่าวนามมาข้างต้น และท่านอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้ศึกษาในครั้งนี้

นุชนาถ การสูงเนิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญภาพ.....	๑๐
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหาคำวิจัย.....	10
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	10
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	10
1.5 นิยามศัพท์.....	11
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์.....	13
2.2 ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ.....	19
2.3 แนวคิดเรื่องการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม.....	23
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อชุมชน และการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม.....	29
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับประชาสังคม.....	37
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	41
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	41
3.2 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย.....	41
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43

สารบัญ

	หน้า
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	44
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
3.6 การนำเสนอข้อมูล.....	45
4 ผลการวิจัย.....	47
4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์.....	47
4.2 คำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์.....	51
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	77
5.2 การอภิปรายผล.....	81
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	92
5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	93
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	96

สารบัญภาพ

ภาพที่

5.1 รูปแบบกระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง

นิคมอุตสาหกรรมฮาลาด..... 81

DPU

วิทยานิพนธ์	กระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี
ชื่อผู้เขียน	นุชนาด การสูงเนิน
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อศวิน เนตรโพธิ์แก้ว
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา กระบวนการสื่อสารของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเพื่อให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี ความร่วมมือที่ได้จากประชาชน ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ในบริบทของการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐกับชาวบ้านในชุมชน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาถึงกระบวนการสื่อสารของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จ.ปัตตานี ศึกษาถึงข้อดี ปัญหาและผลกระทบอันเกิดจากการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมฯ ศึกษาทัศนคติของประชาชน โดยรอบพื้นที่ที่มีต่อการนำเสนอข้อมูลข่าวสารการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และศึกษาถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เลือกนำมาใช้เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เกิดการยอมรับและเปลี่ยนแปลงทัศนคติ รวมทั้งเกิดการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมนั้น คือสื่อบุคคล นอกจากนั้น การนิคมอุตสาหกรรมยังกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการทำกิจกรรมในบทบาทต่างๆ เช่น 1. การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง 2. การพาไปดูงาน 3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น โดยกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีการสื่อสารกับชาวบ้านในแนวระนาบ เป็นการสื่อสารสองทางและมีการสื่อสารหลายระดับตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ต้องการจะสื่อ สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร คือการเข้าพบกับผู้นำทางศาสนาและผู้นำชุมชน ใช้รูปแบบการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อสร้างความเข้าใจในสารก่อนและให้ช่วยถ่ายทอดรวมทั้งสร้างความเข้าใจแก่ชาวบ้าน ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ นั้นส่งผลให้ ประชาชนโดยรอบพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมให้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมเป็นอย่างดี

3 ด้าน คือ 1. การให้ความร่วมมือระดมความคิด 2. การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น 3. การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่มชาวบ้านอื่นๆ ในชุมชน

ในอนาคตนั้นพบว่าลักษณะการสื่อสารยังคงเน้นการสื่อสารในรูปแบบเดิมที่ผ่านมาเนื่องจากมีประสิทธิภาพพอสมควร แต่ต้องมีการพัฒนาในเรื่องสื่อ กิจกรรมพิเศษต่างๆ เช่น การจัดประชุมเวทีและใช้ภาพมายด์แมป (แผนที่ความคิด) เป็นเครื่องมือในการระดมความคิดให้ชาวบ้านสามารถถ่ายทอดความคิดเห็นและข้อเสนอต่างๆ การใช้กิจกรรมกีฬาเป็นสื่อเชื่อมกับคนในชุมชน การจัดกิจกรรมสันตนาการ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งจะ เป็นสื่อในการให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งการใช้สื่อที่ให้ความเหมาะสมและทันสมัยมากขึ้น เพื่อเสริมสร้างความใกล้ชิดระหว่างชาวบ้าน กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และภาคเอกชนในนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี เพื่อให้การดำเนินงานมีความราบรื่นและมีส่วนร่วมตลอดไป

Thesis Title	Communication Process for Public Participation in Establishing the Halal Food Industrial Estate in Pattani Province.
Author	Nuchanart Karnsungnoen
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr.Asawin Nedpogaeo
Department	Development Communication
Academic Year	2006

Abstract

The purpose of this research was to study the process in communication of Industrial Estate Authority of Thailand for public participation in the establishment of Halal Food industrial Estate in Pattani Province; the cooperation received from the people, and factors that created public participation in various parts in terms of communication between government agency officer and people in the community by using the qualitative research method. It wanted to study also the advantages or problems, which occurred and affected the people's attitude around selected areas which have been informed about the establishment of industrial Estate, as well as the process of public participation in the establishment of Industrial Estate.

The resulted of the research reported that communication process which Industrial Estate Authority of Thailand used for the people's acceptance in selected areas to change their attitude, and urge for public participation in the establishment of Industrial Estate was interpersonal communication. Furthermore, Industrial Estate also encouraged people in the community to participate by providing activities such as disseminating the information to them, making a tour of inspection, and holding workshops in order to let people in the community express their opinion with a group of governmental officers extensively. The communication was two-way at several levels, following objectives with details. The communication channel was through the religious and community leaders who should understand the message first before spreading out to people and also making them understand. All this process resulted in good cooperation with people around the area in 3 ways: firstly cooperating with people by brainstorming, secondly joining people to provide activities, thirdly expanding the message to other people in the community.

The characteristic of communication in the future would remain traditional. It will still be effective, but need to develop a message for special activities, such as mind mapping , which is a tool for brainstorm ideas and suggestions from the people. Sport activity can be used to send messages to the people in the community. Others include recreation activity, joining community's religious activity. These are channels of communication which will enable people's participation. It will also have to use an appropriate and up-to-date message for communication to build a close relationship between the people in the community and a group of governmental officers, as well as the private sector in Halal Food Industrial Estate in Pattani Province in order for public participation and sustained cooperation.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ นับตั้งแต่มีการปฏิวัติทางอุตสาหกรรมของโลก ทุกประเทศล้วนให้ความสำคัญต่อการนำเอาการพัฒนาทางอุตสาหกรรมมาใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา ภาคอุตสาหกรรมได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อฐานการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ จากภาคเกษตรมาเป็นภาคอุตสาหกรรม โดยจะเห็นได้ว่าในปี 2546 สัดส่วนมูลค่าสินค้าภาคเกษตรเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 10 ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 34 ของผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product : GDP)

ภาคอุตสาหกรรมนอกจากจะเป็นแหล่งผลิตสินค้าเพื่อการอุปโภค และบริโภคภายในประเทศแล้ว ยังทำการผลิตเพื่อการส่งออกทำรายได้เข้าประเทศอีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตามการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศจะต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมอุตสาหกรรม ดังนั้นรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมจึงได้จัดตั้ง "นิคมอุตสาหกรรม" ขึ้น นโยบายการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เป็นมาตรการหนึ่งที่ประเทศพัฒนาแล้ว ส่วนใหญ่นำมาเป็นเรื่องมือส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมกันอย่างแพร่หลาย โดยมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันไป ทว่าแต่ละประเทศต่างมีเป้าหมายหลักหรือวัตถุประสงค์ที่สำคัญคล้ายคลึงกันคือให้ประเทศของตนมีระบบเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพที่ดี ซึ่งทำที่สุดแล้วสามารถนำประเทศก้าวสู่ความเป็นผู้นำในทุก ๆ ด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่า "นิคมอุตสาหกรรม" นับเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่รัฐได้นำมาใช้เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม จึงได้ตั้งหน่วยงานที่มีชื่อว่า "การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย : กนอ. (Industrial Estate Authority of Thailand : IEAT.)" ขึ้นในปี พ.ศ. 2515 ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมเข้ามารับผิดชอบในการจัดตั้งและดูแลนิคมอุตสาหกรรมทั่วราชอาณาจักร โครงการที่ดำเนินการโดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่ง

ประเทศไทย (กนอ.) จะเรียกว่า “นิคมอุตสาหกรรม” มีวัตถุประสงค์หลักสำคัญในการจัดตั้งเพื่อสนับสนุนและจูงใจให้โรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกันเพื่อสะดวกต่อการควบคุมมลภาวะที่เกิดจากโรงงาน

อุตสาหกรรม และช่วยให้โรงงานอุตสาหกรรมได้ใช้ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก และช่วยในการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศอย่างมีระบบและเป็นระเบียบยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถประกอบ

อุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค ตลอดจนการคมนาคมขนส่ง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการลงทุน นอกจากนี้ กนอ. ยังสามารถดูแลและควบคุมการดำเนินการของโรงงานต่างๆ อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ด้วยการคำนึงถึงระบบคุณค่าที่ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สร้างอย่างเป็นบูรณาการสู่สังคมไทยโดยเป็นยุทธฐานการผลิตการค้าที่ผสมผสาน สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมด้วย คุลยภาพ 5 ประการ คือ

1. การก่อให้เกิดความเจริญทางเศรษฐกิจ (Economy)
2. การกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค (Equitability)
3. การรักษาสีงแวดล้อม (Environment)
4. การถ่ายทอดเทคโนโลยีและยกระดับการศึกษา (Education)
5. การก่อให้เกิดจริยปรัชญาในการประกอบกิจการ (Ethics)

ตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2539 การนิคมอุตสาหกรรมฯ สามารถจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมได้ 4 รูปแบบ ได้แก่ การนิคมอุตสาหกรรมฯ ดำเนินการเอง การนิคมอุตสาหกรรมฯร่วมทุน การนิคมอุตสาหกรรมฯร่วมดำเนินงาน และการนิคมอุตสาหกรรมฯให้คำแนะนำและปรึกษา แม้ว่าแนวความคิดมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์การพัฒนาประเทศ การสนองความต้องการของภาคการผลิต และกระแสการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการดังกล่าวบ้าง เช่น ให้มีการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรมหรือหน่วยงานของรัฐอื่นเข้ามาดำเนินการแข่งขัน ในรูปเขตประกอบการอุตสาหกรรมบ้าง เพื่อให้การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล จึงปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่รองรับอุตสาหกรรมเฉพาะด้าน (Cluster) มากขึ้น

จากการที่รัฐบาลไทยพยายามที่จะผลักดันอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลให้เข้าไปสู่ตลาดมุสลิมในต่างประเทศและมีแนวโน้มว่าจะขยายตลาดไปได้ด้วยดี เพราะถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมดีขึ้น โดยเฉพาะศักยภาพในการผลิตอาหารของประเทศไทย ซึ่งความได้เปรียบของประเทศไทยนั้นมีความพร้อมในหลายๆ ด้าน ทั้งวัตถุดิบ และความสามารถในการทำอาหาร จากประเมินสถานการณ์ในปัจจุบันพบว่า ประชากรมุสลิมทั่วโลกมีประมาณ 1,500 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 25 ของประชากรโลก เป็นตลาดขนาดใหญ่ที่นำเข้ามาผลิตภัณฑอาหารเป็นมูลค่าต่อปีสูงถึง 80,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้ผลิตอาหาร

ป้อนเข้าตลาดโลกเป็นเวลานานแล้ว โดยจะเห็นจากมูลค่าการส่งออกอาหารทั้งหมดของไทยโดยมีมูลค่าการส่งออกประมาณปีละ 250,000 ล้านบาท ในจำนวนนี้มีมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศมุสลิม โดยเฉพาะในภูมิภาคตะวันออกกลาง เฉลี่ยปีละประมาณ 12,000 ล้านบาท นับได้ว่าประเทศไทยยังมีส่วนแบ่งในตลาดอาหารมุสลิมเป็นสัดส่วนที่ยังน้อยอยู่มากคือประมาณร้อยละ 0.2 ของมูลค่าตลาดอาหารฮาลาลทั่วโลก

อย่างไรก็ตามในการส่งออกอาหารฮาลาลที่สำคัญของไทย อันได้แก่ อาหารประเภทเนื้อไก่ กุ้ง และผลไม้กระป๋องและแปรรูป ไปยังกลุ่มประเทศมุสลิม ในช่วงปี 2539 – 2542 พบว่า มูลค่าการส่งออกกว่าร้อยละ 85 มีตลาดอยู่ในประเทศเขตอาเซียน โดยเฉพาะประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซีย ซึ่งมีการนำเข้าอาหารฮาลาลจากไทยไปส่งออกให้ประเทศอื่น (Re-export) ทั้งในรูปแบบของสินค้าและนำไปแปรรูปหรือบรรจุภัณฑ์ ดังนั้น จึงน่าที่จะเกิดความร่วมมือกันทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาการผลิต รวมทั้งการตลาดเพื่อให้สินค้าฮาลาลของไทยเป็นที่ยอมรับและสามารถแข่งขันได้ในตลาดอาหารฮาลาลทั่วโลกภายใต้ตราสินค้าไทย (รุสนันท์ เจ๊ะไซ๊ะ, 2545)

ประเทศมุสลิมในตะวันออกกลาง เป็นกลุ่มประเทศที่มีกำลังซื้อสูง โดยเฉพาะประเทศคูเวต กาตาร์ ซิเรีย และซาอุดีอาระเบีย แต่ภูมิประเทศของประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางนี้ ไม่เหมาะสมต่อการผลิตอาหารไว้บริโภคเอง กลุ่มประเทศเหล่านี้ถือเป็นโอกาสในการส่งออกอาหารฮาลาลของไทยเพื่อเพิ่มรายได้และความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ เรื่องดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่หอมหวานที่เชิญชวนให้รัฐบาลและนักลงทุนรวมทั้งผู้ประกอบการทั้งหลาย หันมาส่งเสริมและเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล เพื่อเพิ่มปริมาณการส่งออกสินค้าอาหารมีรายได้เข้าประเทศเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้ให้กับแรงงานไทย และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศมุสลิมในภูมิภาคตะวันออกกลางเพิ่มขึ้นอีกด้วย

อาหารฮาลาลเป็นอาหารที่มีความสำคัญและเป็นที่ยึดกันมากขึ้น ผู้ประกอบอาหารของไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความตื่นตัวกันมากเมื่อคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบันได้ให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรในพื้นที่ภาคใต้ ทั้งสองครั้งที่ผ่านมา พบว่ามีการบรรจุวาระการประชุมเรื่องการพัฒนาอาหารฮาลาลของไทยนำมาซึ่งข้อสรุปในการจัดตั้งศูนย์กลางอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในจังหวัดปัตตานี ซึ่งในอนาคตบริเวณพื้นที่ดังกล่าวจะเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตอาหารฮาลาลจำหน่ายให้แก่ตลาดมุสลิมในต่างประเทศรวมถึงมุสลิมภายในประเทศด้วย

รัฐบาลไทยได้กำหนดนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล และศึกษาความเป็นไปได้ในเชิงธุรกิจในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อดำเนินการตามผลการประชุมไตรภาคีครั้งที่ 7 โครงการเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย - มาเลเซีย-ไทย ณ เมือง Lumut รัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย ซึ่งได้มอบหมายให้ประเทศไทยดำเนินการจัดตั้งศูนย์กลางการผลิตอาหารมุสลิมขึ้นที่จังหวัดปัตตานี ด้วยปัจจัยความพร้อมหลายประการ ได้แก่ความพร้อมด้านแรงงานมุสลิมของจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นแรงงานสำคัญในขั้นตอนการผลิตอาหารฮาลาลตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ความพร้อมด้านการเป็นนิคมอุตสาหกรรม มีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และมีพื้นที่สำรองสำหรับการขยายตัวในอนาคต ความพร้อมด้านวัตถุดิบ โดยเฉพาะด้านประมง ความพร้อมทางการเป็นผู้นำด้านรสชาติของอาหาร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544)

การดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี เป็นการดำเนินการที่จะนำไปสู่การวางแนวทางและมาตรการที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ที่ครบวงจร เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และเป็นมาตรการหนึ่งในการสนองนโยบายของรัฐบาลที่จะมุ่งให้เกิดการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของอาหารมุสลิมของพื้นที่อนุภูมิภาคขึ้นที่ จังหวัดปัตตานี รวมทั้งให้พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นฐานการสนับสนุนทางด้านวัตถุดิบการเกษตรต่ออุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในระยะยาวต่อไป ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานีอย่างมากมาย

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดปัตตานี

จังหวัดปัตตานีเป็นหนึ่งใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลตะวันออกของภาคใต้สุดติดกับทะเลจีนใต้หรืออ่าวไทย มีพื้นที่ประมาณ 2,052.356 ตารางกิโลเมตร และเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กเป็นอันดับ 2 ของภาคใต้ รองลงมาจากจังหวัดภูเก็ต พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีอาชีพหลักคือการทำนา

ศักยภาพของจังหวัดปัตตานี

สืบเนื่องจากความพยายามของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ คณะกรรมการติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภาผู้แทนราษฎร ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคได้รวมทั้งข้าราชการ ผู้ประกอบการ และประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ต้องการให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นแหล่งผลิตอาหารฮาลาล เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้มีศักยภาพและความพร้อมทั้งในด้านวัตถุดิบ แรงงาน การขนส่ง และโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนวัฒนธรรมของประชาชนในท้องถิ่นที่นับถือศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัดเป็นที่รู้จักแพร่หลายไปทั่วโลก โดยกำหนดให้มีศูนย์กลางแหล่งผลิตอาหารฮาลาลอยู่ที่จังหวัดปัตตานี เนื่องจากปัตตานีเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้บริโภค เป็นเมืองที่มีความสัมพันธ์กับโลกอิสลามมานานเป็นที่รู้จักกันดีในนาม “ฟาฏอนี” จากภาพลักษณ์อันนี้จะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคได้ว่าเป็นอาหารฮาลาลที่ผลิตโดยมุสลิมที่ปัตตานี

โครงสร้างพื้นที่และปัจจัยที่สำคัญ

แรงงาน ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม (74.8%) จึงมีศักยภาพมากในการพัฒนาสินค้าให้กับกลุ่มผู้บริโภคที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยแรงงานท้องถิ่นต้องการทำงานในท้องถิ่นซึ่งมีวัฒนธรรมเหมือนกัน อีกทั้งปัตตานีเป็นจังหวัดแรกของประเทศที่มีศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานซึ่งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาแรงงานเพื่อเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม

สภาพทางภูมิศาสตร์

ปัตตานีอยู่ฝั่งทะเลด้านตะวันออกติดอ่าวไทย และอยู่ใกล้แหล่งประมงของประเทศเพื่อนบ้านมากที่สุด จึงมีความได้เปรียบในการขนส่งสินค้าและวัตถุดิบต่างๆ

ปัญหาชายแดนภาคใต้

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า รัฐบาลชุดปัจจุบัน ภายใต้การนำของ พตท. ทักษิณ ชินวัตร มีความพยายามที่จะมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัด ยะลา นราธิวาส ปัตตานี สงขลา และสตูล แต่ในช่วงประมาณเดือนมกราคม 2547 ได้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อันได้แก่จังหวัด ยะลา นราธิวาส และปัตตานี ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศรวมทั้งสถานการณ์อาหารฮาลาลและนิคมอุตสาหกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบให้การลงทุนในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างชะลอตัวรวมทั้งจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่รัฐบาลพยายามสนับสนุนให้เป็นศูนย์กลางการส่งออกอาหารฮาลาล จากข้อมูลของ BOI เกี่ยวกับการลงทุน ในเขตพื้นที่ภาคใต้พบว่านักลงทุนไม่กล้าตัดสินใจลงทุนแม้ว่าการลงทุนในช่วงไตรมาสแรกของปีนี้จะเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งแต่เดิมนักลงทุนมีความมั่นใจในภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัว คาดว่าการลงทุนก็มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อ

เนื่อง ประกอบกับศักยภาพของพื้นที่ และความพร้อมในเรื่องวัตถุดิบทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ซึ่งเหมาะสมจะเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารฮาลาล แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ภาวะความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเป็นสาเหตุทำให้ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ส่งผลให้นักลงทุนไม่กล้าตัดสินใจเข้ามาลงทุนในพื้นที่ดังกล่าว รวมทั้งนักลงทุนจากประเทศมาเลเซียที่ต้องการจะย้ายฐานการลงทุนจากปีนังมาที่ภาคใต้ของประเทศไทยเพราะเห็นว่าเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการลงทุน แต่เมื่อเหตุการณ์ความไม่สงบมีความรุนแรงมากขึ้น จึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจทั้งนักลงทุนภายในประเทศและต่างประเทศ

ดังนั้นรัฐบาลจึงมีนโยบายเร่งด่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ให้เป็นยุทธฐานการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลเพื่อเร่งแก้ปัญหาภาพลักษณ์ปัญหาด้านเศรษฐกิจการลงทุนรวมทั้งปัญหาทางด้านแรงงานที่ต้องอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานชาวมุสลิมไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยมอบให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) รับผิดชอบดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี ให้สอดคล้องกับเรื่องครัวโลก ให้มีมาตรฐาน และมีระบบ การตรวจสอบจนเป็นที่ยอมรับต่อไป ในขณะนี้ กนอ. กำลังดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานีในเขตอำเภอปะนาเระ และอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี พื้นที่ประมาณ 933 ไร่

ความเป็นมาของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

1. คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 มอบหมายให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (สพบ.) ร่วมกับ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และจังหวัดปัตตานี เป็นหน่วยงานหลักในการประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการและศึกษาความเป็นไปได้ในเชิงธุรกิจของประเภทผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอาหารฮาลาลที่มีศักยภาพการพัฒนาแบบครบวงจรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2544 เห็นชอบแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งประกอบด้วย 3 แผนหลัก ได้แก่ แผนพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แผนพัฒนาการตลาด และแผนปรับปรุงกลไกการรองรับอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

3. คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2545 อนุมัติตามมติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (สพบ.) ครั้งที่ 1/2545 ในเรื่องแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างปี 2545 – 2548 โดยเห็นชอบแผนงาน/โครงการ และงบประมาณสำหรับการดำเนินโครงการโดยขอรับการ

จัดสรรงบกลางปี 2545 จำนวน 2.31 ล้านบาท และงบกลางปี 2546 จำนวน 425.04 ล้านบาท และเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนากิจการอาหารฮาลาล

4. จากการประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการนอกสถานที่ เมื่อวันที่ 29 - 31 มีนาคม 2545 ณ จังหวัดนครราชสีมา ที่ประชุมมีความเห็นว่าควรเร่งรัดพัฒนาการแปรรูปสินค้าเกษตรสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาล และมอบหมายให้ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รับผิดชอบการทำอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล โดยส่งเสริมให้ภาคใต้เป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล และให้กระทรวงอุตสาหกรรมรับผิดชอบในการจัดทำมาตรการและแผนในการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและการสร้างนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลที่ปัตตานี

6. คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2545 เห็นชอบผลการประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนากิจการอาหารฮาลาล ครั้งที่ 1/2545 วันที่ 25 เมษายน 2545 (ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้ภาคใต้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล) มอบหมายให้ กนอ. ร่วมกับ กรมพัฒนาที่ดิน และจังหวัดปัตตานี ศึกษาความเหมาะสมและศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมของการพัฒนาที่ดิน/ อุตสาหกรรมแห่งใหม่บริเวณ อ.ทุ่งยางแดง หรือพื้นที่อื่น ๆ ที่เหมาะสมในจังหวัดปัตตานี วงเงิน 5 ล้านบาท

7. คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในการประชุมครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2546 มีมติ ดังนี้

7.1 เห็นชอบให้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาล

7.2 คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2546 เห็นชอบผลการประชุมคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2546 มีมติเกี่ยวกับ กนอ. ดังนี้

7.2.1 เพื่อให้มีการดำเนินการอย่างมีระบบ ที่ประชุมมอบให้กระทรวงอุตสาหกรรม (การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย) เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบดำเนินการให้สอดคล้องกับเรื่องครัวโลก ให้มีมาตรฐาน มีระบบการตรวจสอบจนเป็นที่ยอมรับต่อไป

7.2.2 เห็นชอบแผนการดำเนินงานของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พร้อมทั้งมอบหมายให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยทำความเข้าใจความตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณในการขอรับการจัดสรรงบกลางปี 2546 วงเงิน 5 ล้านบาท เพื่อใช้ในการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งให้รับข้อสังเกตของที่ประชุมไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

8. คณะกรรมการ กนอ. ได้มีมติในการประชุมคณะกรรมการ กนอ. ครั้งที่ 1/2547 เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2547 มีมติเห็นชอบให้ กนอ. ร่วมดำเนินงานกับ บริษัท ฟาตอนี อินดัสทรีส์ จำกัด

จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี บริเวณพื้นที่อำเภอปานาเระ และอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี พื้นที่ประมาณ 900 ไร่ โดย บริษัทฯ เป็นผู้ให้บริการระบบสาธารณูปโภค และการดำเนินงานด้านเทคนิค สิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานที่ กนอ.กำหนด

ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่อุตสาหกรรม ดังนั้น การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจมีทั้งทางบวกและทางลบต่อชาวชุมชนรอบๆ ข้าง

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่ในมิติใหม่ ด้วยการปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองให้สมดุลและยั่งยืน โดยอาศัยหลักการสำคัญ คือยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง เอาชุมชนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนามุ่งสู่เศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนโดยรอบ เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนในพื้นที่จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารจัดการนิคมอุตสาหกรรมและการประกอบกิจการของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งความเจริญทางเศรษฐกิจนั้น มีอุตสาหกรรมเป็นเครื่องมือ กลไกในการพัฒนา หากแต่การพัฒนาเพียงด้านเดียวย่อมเป็นความไม่ยั่งยืน ในท้ายที่สุดการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงต้องคำนึงถึง ทั้งด้านอุตสาหกรรมสิ่งแวดล้อมและชุมชน การพัฒนาชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ และมีเป้าหมายเพื่อให้ “คน” มีคุณภาพ และมีความสุข การพัฒนาสังคมไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 นอกจากจะมีจุดมุ่งหมายให้ชุมชนมีความเข้มแข็งแล้ว ยังมุ่งเน้นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอีกด้วย

รัฐบาลมีนโยบายสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมแก่ประเทศ และ กนอ. เป็นรับนโยบายมาปฏิบัติ พัฒนานิคมอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมมาตามลำดับ ในช่วงแรกของการพัฒนา คือ เมื่อ 20 ปีที่ผ่านมา ยังไม่มีกฎหมายรัฐธรรมนูญว่าด้วยสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมของประชาชน และการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการร่วมรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับประโยชน์ ตลอดจนการสร้างช่องทางการสื่อสาร การพัฒนาดังกล่าวจึงเป็นเพียงการปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิถีชีวิตชุมชน ดังนั้นในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมครั้งต่อไป กนอ. จึงมีนโยบายในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อชุมชนโดยรอบนิคมอุตสาหกรรมเชื่อมั่นในการบริหารจัดการที่เป็นระบบทั้งด้านการจัดทำวารสารเผยแพร่ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ การออกรายการโทรทัศน์และสื่อวิทยุทัศน์ เป็นความพยายามของ กนอ. ในการสื่อสารถ่ายทอดข้อมูลสู่ประชาชนทั่วไป

รวมทั้งชุมชนบริเวณโดยรอบนิคมอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม ด้วยสื่อต่างๆเหล่านั้น อาจไม่เพียงพอต่อการรับรู้ ดังนั้น การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเป็นมิติใหม่ในการดึงภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในมิติต่างๆ อาทิ การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จ. ปัตตานี

ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลขึ้นในครั้งนี้ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จึงต้องทำการสื่อสาร ภารกิจ หน้าที่ และบทบาทของนิคมอุตสาหกรรมให้ชุมชนได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้อง เนื่องจากชาวปัตตานียังไม่รู้จักและไม่เข้าใจถึงการดำเนินงานของนิคมอุตสาหกรรม สาเหตุเพราะยังติดกับภาพเดิมของเขตอุตสาหกรรมปัตตานี ซึ่งอยู่ภายใต้การดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นเขตอุตสาหกรรมที่รวมโรงงานไว้โดยไม่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี ไม่มีการดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย ก่อให้เกิดมลพิษรวมทั้งชุมชนรอบๆเขตอุตสาหกรรม ประสบปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ถึงขั้นวิกฤต ดังนั้น หากมีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในเขตจังหวัดปัตตานีโดยไม่มีการชี้แจง หรือทำความเข้าใจกับชุมชนที่อยู่อาศัยบริเวณรอบนิคมอุตสาหกรรมแล้ว อาจจะทำให้เกิดการต่อต้านจนถึงขั้นมีผลกระทบทำให้หยุดโครงการก็เป็นได้ การนิคมอุตสาหกรรมฯจึงได้กำหนดกลยุทธ์ในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่างและได้ดำเนินการ อาทิ การให้ข้อมูลข่าวสาร การผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ Brochure สื่อวิดีโอทัศน์ รวมทั้งการนำชุมชนศึกษาดูงานระบบการบริหารจัดการนิคมอุตสาหกรรม ภายใต้การกำกับดูแลของการนิคมอุตสาหกรรมฯ และการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อรับทราบทัศนคติและความต้องการของชุมชน รวมทั้งจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work shop) ร่วมกับชุมชน

จากการสื่อสารข้อมูลข่าวสารของการนิคมอุตสาหกรรมฯ ที่ได้ดำเนินมาทุกขั้นตอน เพื่อให้ชุมชนรอบนิคมอุตสาหกรรมฯ มีความเข้าใจและเกิดมิติของการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะว่า “สิ่งที่พวกเขาอยากเห็น สิ่งที่เขาอยากได้” ในการเกิดนิคมอุตสาหกรรม มีอะไรบ้างอย่างไร ก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานีที่น่าจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด คือประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นต้น ชุมชนท้องถิ่นควรมีโอกาสที่จะเสนอว่าทิศทางการพัฒนาบ้านเมืองของพวกเขาควรเป็นเช่นไร

ดังนั้นผู้ศึกษาวิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาถึงกระบวนการสื่อสารว่าประชาชนเกิดความเข้าใจและเกิดการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมนี้อย่างไรบ้าง เพราะการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลนี้ เป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่จะมีผลกระทบต่อ หลักศาสนา และวัฒนธรรมของชาวมุสลิม การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการดำเนินการที่ถูกต้อง ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนรวมทั้งสร้างความพึงพอใจให้กับชุมชนรอบนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในอนาคต

1.2 ปัญหาวิจัย

1.2.1 กระบวนการสื่อสารของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีการสื่อสารอย่างไรเพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

1.2.2 ประชาชนโดยรอบพื้นที่ที่มีการสื่อสารในเรื่องเกี่ยวกับข้อดี ปัญหา หรือผลกระทบอันเกิดจากการมีนิคมอุตสาหกรรมหรือไม่ อย่างไร

1.2.3 ทักษะของประชาชนโดยรอบพื้นที่ เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมฯ ที่การนิคมอุตสาหกรรมฯ สื่อสารเป็นอย่างไร และข่าวสารนั้นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนหรือไม่

1.2.4 ประชาชนโดยรอบพื้นที่มีส่วนร่วมอย่างไรในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

1.3.2 เพื่อศึกษาข้อดี ปัญหาและผลกระทบอันเกิดจากการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ที่มีต่อประชาชนโดยรอบพื้นที่

1.3.3 เพื่อศึกษาทักษะของประชาชนโดยรอบพื้นที่ ที่มีต่อการนำเสนอข้อมูลข่าวสารกรณีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

1.3.4 เพื่อศึกษาถึงกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

1.4 ขอบเขตในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาบทบาทของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยรอบนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี โดยยึดเอาประชาชนในเขตอำเภอปานาเระ และอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าว เท่านั้น ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - เดือนกุมภาพันธ์ 2549

1.5 นิยามศัพท์

กระบวนการสื่อสาร หมายถึง การสื่อความเข้าใจในบทบาท ภารกิจหน้าที่ของนิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องตรงกันโดยอาศัยระบบการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทัศน์ และสื่อกิจกรรมพิเศษ เป็นต้น

ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ข่าวสารความคืบหน้าของโครงการในจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

นิคมอุตสาหกรรม หมายถึง เขตพื้นที่ที่มีกฎหมายรองรับให้เป็นพื้นที่ประกอบอุตสาหกรรม และกิจการอื่น ซึ่งต่อเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีความพร้อมด้วยระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ พร้อมให้ผู้ลงทุนตั้งโรงงานได้ทันทีโดยผู้ประกอบอุตสาหกรรมจะได้รับสิทธิประโยชน์ สิ่งจูงใจ และสิ่งอำนวยความสะดวกตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และได้รับสิทธิเพิ่มเติมมากขึ้นสำหรับโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

ฮาลาล หมายถึง คำในภาษาอาหรับมีความหมายถึงสิ่งที่กฎหมายอิสลาม หรือบทบัญญัติของอัลลอฮ.ซุบฮานาฮฺวตะอาลา อนุมัติให้ปฏิบัติหรือบริโภคริ

อาหารฮาลาล หมายถึง อาหารที่อนุมัติให้มุสลิมบริโภค เป็นที่ทราบกันดีว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม หรือชาวมุสลิมดำรงตนอยู่ในแนวทางที่ศาสนาบัญญัติไว้ ในเรื่องของ การบริโภค

มุสลิมจะเลือกบริโภคแต่สิ่งที่ศาสนาอนุมัติ ซึ่งได้แก่อาหารฮาลาลนั่นเอง ในขณะที่เดียวกันมุสลิม จะหลีกเลี่ยงการบริโภคอาหารที่ศาสนาห้าม ซึ่งเรียกว่าอาหารหะรอม อาหารหรือเครื่องดื่มนั้นจัดได้ว่าเป็นอาหารฮาลาล จะต้องมีการปฏิบัติให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของศาสนาอิสลามที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน หะดีษ (บันทึกคำพูดการประพฤติปฏิบัติของนบีมุฮัมมัด) และฟิกส์ (นิติศาสตร์อิสลาม) อิสลามห้ามการกล่าวอ้างว่าสิ่งนี้ฮาลาลหรือหะรอม ด้วยตนเองโดยไม่มีหลักฐานจากอัลกุรอาน หะดีษ และการเห็นพ้องจากอุละมาอ์ (ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักการอิสลาม)

มุสลิม หมายถึง ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามที่เป็นเพศชาย ซึ่งความหมายจะตรงข้ามกับคำว่า มุสลิมะฮ์ คือผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามที่เป็นเพศหญิง แต่ในงานวิจัยเล่มนี้ขอใช้คำว่า มุสลิม คือ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทั้งเพศชายและเพศหญิง

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอปะนะระ และอำเภอสายบุรี จ.ปัตตานี ในการเสนอความคิดเห็นและความต้องการในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

ประชาชน หมายถึง ประชาชนทั่วไปที่อยู่อาศัยในอำเภอ ปะนาเร และอำเภอสายบุรี และประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่โดยรอบนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

ทักษะ หมายถึง ความรู้สึกรู้จัก ความคิดเห็นของบุคคลที่มีความรู้ อารมณ์ หรือความรู้สึกรวมประกอบเป็นแนวโน้ม ซึ่งพร้อมที่จะแสดงการสนับสนุนและพอใจ หรือคัดค้านและไม่พอใจ ต่อข่าวสารการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1.6.1 ผลของการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานในเรื่องเกี่ยวกับการสื่อสารข้อมูลข่าวสารในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน

1.6.2 สามารถนำไปกำหนดกลยุทธ์สำหรับวางแผนการสื่อสารขององค์กร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคม ชุมชนและประเทศชาติโดยรวม

1.6.3 เพื่อเป็นกรณีศึกษาในการบริหารจัดการกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมอื่นต่อไป

บทที่ 2

ทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “กระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี” มีทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์
- 2.2 ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ
- 2.3 แนวคิดเรื่องการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อชุมชน และการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับประชาสังคม
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์

2.1.1 ความหมายของการประชาสัมพันธ์ ความหมายของคำว่า “การประชาสัมพันธ์” ที่นักประชาสัมพันธ์ที่มีชื่อเสียงหลายท่านให้ไว้ดังนี้

เอ็ดเวิร์ด แอล เบอ์นีย์ Edward L. Bernays (อ้างใน จิตรา วุฒิสัทกุล กิจ, 2535) กล่าวไว้ว่า “ เป็นความพยายามโดยการให้ข่าวสารการชักจูงใจ และการปรับตัวเพื่อให้ได้การสนับสนุนจากสาธารณะสำหรับกิจกรรม สาเหตุการเลื่อนไหวหรือสถาบัน” และยังได้ให้ทัศนะไว้อีกว่า “การประชาสัมพันธ์ไม่ใช่การเผยแพร่ (Publicity) ถึงแม้ว่าบางครั้งอาจต้องใช้การเผยแพร่บ้างก็ตาม การประชาสัมพันธ์เป็นการสื่อสารในระบบสองทาง (Two-way Street) แต่การเผยแพร่เป็นการติดต่อสื่อสารในระบบทางเดียว (One - way Street)

ชม ภูมิภาค (2526:1) ให้คำจำกัดความว่า การประชาสัมพันธ์ คือการติดต่อสื่อสาร และการสื่อสารความหมายทางด้านความคิดเห็นจากองค์กรสถาบัน ไปสู่กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความคิดเห็นและประชาคมดีที่ประชาชนมีต่อองค์กรสถาบันด้วยความพยายามอย่างจริงจัง โดยมุ่งที่จะสร้างผลประโยชน์ร่วมกันและช่วยให้สถาบันสามารถปรับตัวเองให้สอดคล้องกลมกลืนกับสังคมได้

สถาบันประชาสัมพันธ์แห่งอังกฤษ (The Institute of Public Relation) (อ้างใน ชม ภูมิภาค, 2526:2) ได้ให้ความหมายของการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ไว้ว่า คือการจัดการอย่าง

สุชุมรอบคอบและอย่างมีแผนตลอดจนด้วยความอดทนไม่ละเลย เพื่อจะสร้างและรักษาไว้ซึ่งความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน ระหว่างสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง

ประธาน จิตลิมโกคา (2526:11) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ คือ ความพยายามที่มีแผนที่มีอิทธิพลต่อความคิด และทัศนคติของประชาชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับหน่วยงาน จากความหมายนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประการ ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์นั้นต้องกระทำต่อเรื่องหยุดไม่ได้ ต้องพยายามต่อไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งนี้เพราะตัวแปรที่สำคัญ คือความรู้สึกรีกนึกคิดหรือความเห็นของประชาชนซึ่งว่าประชามติ (Public Opinion) เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงจำเป็นที่จะต้องรักษาความคิดเห็นที่สนับสนุนหน่วยงานให้คงที่ตลอดไป

2. การประชาสัมพันธ์นั้นต้องกระทำอย่างมีแผน เป็นระบบ เป็นขั้นตอน มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มประชาชนของหน่วยงานให้มากที่สุด และการทำงานต้องมีเอกภาพ สอดคล้องกันทุกขั้นตอน

3. การประชาสัมพันธ์นั้นต้องโน้มน้าวทัศนคติหรือความคิดเห็นของประชาชนให้สนับสนุนกิจการของหน่วยงานโดยใช้สื่อประเภทต่างๆ ต้องสร้างภาพพจน์ที่ดีให้ติดอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของประชาชน

4. การประชาสัมพันธ์นั้นต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับประชาชนให้เกิดความเข้าใจและไม่ขัดแย้งกันกล่าวคือต้องเข้าใจความต้องการของชุมชนว่าต้องการอะไรมีทัศนคติอย่างไรบ้างที่ควรจะไปปรับใช้ หรือปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานให้สอดคล้องกัน บางครั้งก็ต้องยอมรับความคิดเห็นของประชาชนด้วย

ขงยุทธ รักษาศรี (2539:719) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ว่าเป็น การกระทำความเข้าใจ การสร้างความเชื่อถือศรัทธาและยังให้ความหมายของคำว่า “การสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์” หมายถึง การกระจาย หรือการส่งสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความเชื่อถือศรัทธาและยังให้ความหมายที่ค่อนข้างจะลึกซึ้งไปกว่าหมายถึงการกระจายข่าวสารเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

จะเห็นได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนสถาบันการประชาสัมพันธ์ต่างๆ ต่างก็ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ เป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรสถาบัน กับประชาชนเพื่อให้สถาบันและประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ สนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกัน อันจะเป็นประโยชน์แก่สถาบันนั้น ดำเนินงานไปผลดีสมความมุ่งหมาย โดยประชามติเป็นแนวบรรทัดฐาน

2.1.2 หลักของการประชาสัมพันธ์มี 3 ประการคือ

1) การบอกกล่าวหรือชี้แจงเพื่อเผยแพร่ให้ทราบ

เป็นการบอกกล่าวชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงานและผลงานหรือกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนข่าวคราวความเคลื่อนไหว ให้ประชาชนและกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องได้ทราบ ซึ่งการปูพื้นฐานแห่งความเข้าใจในองค์กร สถาบัน ทำให้สถาบันเป็นที่รู้จักเข้าใจ และเลื่อมใส ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกในทางที่ดีต่อองค์กร สถาบัน การบอกกล่าวหรือชี้แจงเผยแพร่เพื่อการประชาสัมพันธ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการแจ้งให้ทราบ (To Inform) และในด้านการให้ข่าวสารความรู้ (To Educate) แก่ประชาชนรวมทั้งการเรียกร้องการสนับสนุนจากประชาชน

2) การป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด

ทางด้านวิชาการ การประชาสัมพันธ์ เป็นการประชาสัมพันธ์ เพื่อป้องกัน (Preventive Public Relation) ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะหากเกิดเหตุไม่ดีขึ้นแล้ว การแก้ไขจะทำได้ยากกว่า การป้องกันการเข้าใจผิด เป็นการกระทำที่ป้องกันมิให้กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องกับสถาบันเกิดความเข้าใจผิดในตัวสถาบัน ซึ่งเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ และหากเกิดเรื่องดังกล่าวขึ้น นักประชาสัมพันธ์จะต้องพยายามค้นหาสาเหตุ เพื่อจะได้หาแนวทางป้องกันได้ทันทั่วทั้งที่ ซึ่งถ้าไม่สามารถป้องกันได้ หรือเป็นเหตุสุดวิสัยแล้ว นักประชาสัมพันธ์จะต้องทำความเข้าใจผิดนั้นซึ่งจะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยกระทำอย่างเหมาะสม และทันต่อเหตุการณ์มากที่สุด เพื่อให้เกิดผลเสียต่อองค์กร สถาบัน น้อยที่สุด

3) การสร้างประชาคม

การทำการประชาสัมพันธ์จะต้องมีการสำรวจ วิจัยประชาคม เพราะการที่จะดำเนินงานประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น จะต้องทราบถึงความรู้สึกนึกคิดของประชาชนซึ่งเรียกว่า ประชาคม (Public Opinion) นักประชาสัมพันธ์จะต้องทราบถึงท่าที ความรู้สึกต่างๆที่ประชาชนมีต่อองค์กร สถาบันของเขาว่าประชาชนต้องการอะไร ไม่ต้องการอะไร ชอบหรือไม่ชอบสิ่งใด ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทราบได้จากการประชาคมอื่นจะทำให้การประชาสัมพันธ์สามารถทำได้สอดคล้องกับความคิดความต้องการของประชาชน ที่จะมีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

หลักการประชาสัมพันธ์ (ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, 2522 : 25-7) โดยทั่วไปมี 3 ประการ

1) การโฆษณาเผยแพร่ คือการบอกกล่าวเผยแพร่เรื่องราวและข่าวสารของสถาบันไปสู่ประชาชน ข่าวสารสร้างภาพพจน์ ชื่อเสียง และความเข้าใจอันดีแก่ประชาชน

หลักการ โฆษณาเผยแพร่ประกอบด้วย

- กำหนดจุดหมายและเนื้อหาข่าวสาร
- กำหนดกลุ่มประชาชนเป้าหมาย
- ใช้สื่อที่เหมาะสมเพื่อให้ข่าวสารถึงกลุ่มประชาชนเป้าหมาย
- จัดข่าวสารให้มีลักษณะเป็นกันเองกับกลุ่มผู้รับ ให้อยู่ในสถานะที่ผู้รับจะ

รับรู้และเข้าใจดี

- จัดข่าวสารและวิธีการบอกกล่าวให้โน้มน้าวใจผู้รับ

2) ป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ที่ประชาชนมีต่อสถาบันไม่ว่าจะเป็นเรื่อง วิชาความรู้หรือข้อเท็จจริงต่างๆ ความเข้าใจผิดนี้จะก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นมากมายหลายด้าน ไปจนถึงการไม่ให้ความสนับสนุนร่วมมือ ความเข้าใจผิดส่วนใหญ่ ได้แก่ นโยบายของสถาบัน ความมุ่งหมาย วิธีการดำเนินงาน และผลงานของสถาบัน

หลักการแก้ไขความเข้าใจผิดมี 2 ประการ

- การแก้ไขปรับปรุงสถาบัน การแก้ไขปรับปรุงจะกระทำต่อเมื่อเกิดความเข้าใจผิดอันเนื่องมาจากสถาบันเอง
- การแก้ไขชี้แจงไปยังกลุ่มประชาชน การแก้ไขความเข้าใจในกรณีนี้ ต้องแก้ไขให้ประชาชนเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

หลักการแก้ไขความเข้าใจผิดของกลุ่มประชาชน มี 2 ประการ

1) หลักแก้ไขทางตรง คือการเผยแพร่ชี้แจงข้อเท็จจริงต่างๆตลอดจนหลักเกณฑ์ทั้งหลายที่ถูกต้องไปสู่ประชาชนโดยตรง ทั้งนี้ต้องทราบให้แน่ชัดว่า ความเข้าใจผิดที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องอะไร เกิดขึ้นที่ไหน อย่างไรเมื่อไร มีขอบเขตและรุนแรงเพียงใด ตลอดจนบุคคลที่จะชี้แจงแก้ไขความเข้าใจผิด ต้องเป็นบุคคลที่กลุ่มประชาชนยอมรับและเชื่อถือได้ และต้องปฏิบัติการทันทีให้เร็วที่สุด

2) หลักการแก้ไขทางอ้อม ส่วนใหญ่จะใช้เมื่อเกิดการเข้าใจผิดที่ยังไม่ปรากฏชัดเจน เช่นข่าวลือ ฯลฯ การแก้ไขทางอ้อมใช้หลักวิชาการโดยไม่จำเป็นต้องอ้างอิงถึง ความเข้าใจผิด อย่างไรก็ตาม การแก้ไขความเข้าใจผิดทางอ้อมต้องยึดหลักความรวดเร็วฉับพลันทันต่อเหตุการณ์ เช่นเดียวกับการแก้ไขทางตรงจึงเกิดผล

การสำรวจประชามติ การประชาสัมพันธ์จะต้องมีการสำรวจประชามติ เพราะการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นจะต้องทราบความรู้สึกนึกคิดของประชาชน ซึ่งเรียกว่า ประชามติ (Public Opinion) นักประชาสัมพันธ์ต้องทราบเท่าที่ ความรู้สึกต่างๆที่ประชาชนมีต่อองค์กร ประชาชนต้องการอะไร ไม่ต้องการอะไร สิ่งเหล่านี้ทราบได้จาก

ประชามติอันจะทำให้การประชาสัมพันธ์ สามารถกระทำได้อย่างสอดคล้องกับความคิดความต้องการของประชาชนและส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

3) วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์มีวัตถุประสงค์อยู่ 2 ประการ จิตรภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์. (2534:104) ดังนี้

(1) วัตถุประสงค์ทั่วไป สำหรับองค์กร มีวัตถุประสงค์ทั่วไป 3 ประการ ได้แก่

(1.1) การป้องกัน (Prevention) คือการให้ข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการรับรู้และจดจำไว้ และเมื่อเกิดเหตุสุดวิสัยหรือเป็นภัยร้ายแรง ผลกระทบย่อมบรรเทาเบาบางลงไป

(1.2) การเสริมสร้าง (Creative) การประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีงามให้ประชาชนยอมรับในองค์กร การประชาสัมพันธ์ตามวัตถุประสงค์ข้อนี้ จะต้องมีการจัดทำโครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่องและให้เข้าถึงกลุ่มประชาชนเป้าหมายหรือสังคมมากที่สุด

(1.3) การแก้ไข (Corrective or Curative) วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการประชาสัมพันธ์อีกประการหนึ่ง คือ การแก้ไขความเข้าใจผิดที่เกิดขึ้น จะเป็นการเข้าใจผิดที่เกิดขึ้นเป็นการถาวร หรือความเข้าใจผิดในบางประเด็นในบางโอกาสก็ตาม ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขในทันทีด้วยการประชาสัมพันธ์ การแก้ไขความเข้าใจผิดนั้นกระทำได้ด้วยการชี้แจง ไปจนถึงการจัดกระบวนการทางการประชาสัมพันธ์เพื่อแก้ไข โดยจัดเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง

(2) วัตถุประสงค์เฉพาะ การประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือในการตลาดที่สำคัญประการหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังต่อไปนี้

(2.1) เพื่อบอกกล่าว (To Inform) โดยการให้ข่าวสารในรูปแบบของข่าว แจก บทความเผยแพร่เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับองค์กร เป็นการรับรู้เบื้องต้น

(2.2) เพื่อให้การศึกษา (To Educate) วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ในข้อนี้แคบกว่าวัตถุประสงค์ข้อแรก โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่แน่ชัด แล้วทำการประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ การประชาสัมพันธ์ตามวัตถุประสงค์ข้อนี้อาจจะต้องต่อเนื่องโดยมุ่งให้กลุ่มเป้าหมาย “รู้” ก่อนแล้วจึงทำความเข้าใจ “เข้าใจ” ตามมา

(2.3) เพื่อสร้างภาพพจน์ (To Build Image) โดยมีการนำระบบการประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นกลไกในการบริหารงานอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน

(2.4) เพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์และความเข้าใจผิด (To Correct) การประชาสัมพันธ์มีบทบาทในแก้ไข หรือบรรเทาปัญหาทำให้เกิดผลเสียแก่องค์กร

โดยสรุปแนวคิดในการประชาสัมพันธ์ เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้าง การรับรู้เพื่อให้ผู้รับสามารถทำความเข้าใจในเนื้อสาระ และสะสมจนเกิดความรู้ จนกระทั่งสามารถนำความรู้ความเข้าใจมาใช้ในการเกิดประโยชน์กับตนเองและสังคมเช่นเดียวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

2.1.3 ปรัชญาการประชาสัมพันธ์

จิตรภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ (2534:61-65) อธิบายว่าปรัชญาของการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์เป็นการดำเนินงานที่ฝ่ายบริหารหรือจัดการจะต้องให้ความเอาใจใส่ดูแลต่อความสนใจของประชาชนเป็นสำคัญ
2. การประชาสัมพันธ์เป็นการแสดงออกของการตัดสินใจในนโยบายขององค์กรเพื่อให้ฝ่ายจัดการใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือแก้ไขปัญหาอันจะเกิดขึ้น
3. การประชาสัมพันธ์เป็นการกระทำซึ่งแสดงออกถึงการมีนโยบายที่ดี เพื่อให้องค์กรได้ บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั้น จึงจำเป็นต้องมีการบอกกล่าวและมีการกระทำอันแสดงถึงเจตนารมณ์ขององค์กร เพื่อให้ประชาชนทราบและเข้าใจ
4. การประชาสัมพันธ์เป็นการติดต่อสื่อสาร การประชาสัมพันธ์เป็นการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง ระหว่างองค์กรกับสาธารณชน ทำให้สามารถสืบสานข้อบกพร่องของการติดต่อสื่อสารได้ว่า เกิดจากอะไร หรือเพราะอะไร ตลอดจนได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและประชาชนที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ความหมายของการประชาสัมพันธ์ กระบวนการติดต่อสื่อสาร หลักการประชาสัมพันธ์ วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ และปรัชญาในการประชาสัมพันธ์ดังกล่าว สามารถแสดงให้เห็นถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ที่เราต้องการให้ประชาชนทราบ ซึ่งหากประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจ อย่างถูกต้อง จากการประชาสัมพันธ์แล้ว ความเข้าใจผิดและความไม่รู้ไม่เข้าใจต่างๆคงจะหมดไป เช่นเดียวกับ การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ในพื้นที่ อ.ปะนาเระและอ. สายบุรี จ. ปัตตานี ถ้าสามารถสื่อสารข้อดีของการมีนิคมอุตสาหกรรมว่าสามารถที่จะสร้างงาน สร้างรายได้ รวมทั้งมีระบบการบริหารจัดการที่ถูกต้อง ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม และความเป็นอยู่ และวัฒนธรรม ให้ประชาชนเข้าใจรับทราบ ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง

ระบบการบริหารจัดการที่ถูกต้อง ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม และความเป็นอยู่ และวัฒนธรรม ให้ประชาชนเข้าใจรับทราบ ก็จะเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง

2.2 ทฤษฎีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ

การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ (Persuasive Communication) George Gerbner (อ้างใน รจิตลักษณ์ แสงอุไร, 2530) ได้ให้คำจำกัดความเพื่อสร้างความเข้าใจโดยรวมของคำว่า “ การสื่อสาร ” คือกระบวนการที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีปฏิสัมพันธ์กันในสภาพแวดล้อมทางสังคมเฉพาะ จึงเห็นได้ว่าการสื่อสารมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการมีปฏิริยาของมนุษย์ วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งของการสื่อสารคือ การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลบางประการในตัวผู้รับสาร โดยเกิดจากความตั้งใจของแหล่งสาร ซึ่งผลของการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 3 ประเด็นใหญ่คือ ระดับความรู้ของผู้รับสาร ทศนคติของผู้รับสาร และพฤติกรรมของผู้รับสาร

Simons (อ้างใน กรรณิการ์ อัสวครเดชา, 2531) สรุปความหมายของ “การโน้มน้าวใจ” ว่าหมายถึง การสื่อสารของมนุษย์ที่สร้างขึ้นมาเพื่อให้มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น โดยการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ค่านิยม หรือทัศนคติ

รจิตลักษณ์ แสงอุไร (2530) ให้นิยามคำว่า “การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ” (Persuasive Communication) หมายถึง การสื่อสารเพื่อการจูงใจ ชี้แนะ และชักชวนให้บุคคลทำตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยกระบวนการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการโน้มน้าวใจ โดยมุ่งไปที่เป้าหมายคือ ผู้รับสาร สถานการณ์ ข่าวสาร และช่องทางในการรับสาร

การโน้มน้าวใจโดยวิธีการสื่อสารเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมของผู้รับสารนั้น นักการสื่อสารควรจะได้ตระหนักถึงข้อพิจารณาในการสื่อสารโน้มน้าวใจ 5 ประการ เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย (กรรณิการ์ อัสวครเดชา, 2531) คือ

2.2.1 วัตถุประสงค์ในการโน้มน้าวใจ การโน้มน้าวใจจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายจำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์ระบุไว้อย่างแจ่มชัดคือ

- 1) ให้เกิดความเป็นเอกภาพ มีการเน้น การย้ำ การกระตุ้นเตือนการซ้ำได้อย่างต่อเนื่อง
- 2) ทำให้ผู้สื่อสารสามารถเลือกใช้สารและช่องทางในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

3) สามารถติดตามผลการดำเนินงาน โดยมีการประเมินผลเป็นระยะตามความต้องการรวมทั้งพิจารณาถึงปฏิกิริยาย้อนกลับ (Feed Back) แล้วนำมาปรับปรุงการสื่อสารครั้งใหม่ต่อไป

4) เป็นแนวทางและเป้าหมายในการดำเนินงาน ถือเป็นสิ่งจูงใจสำหรับผู้ทำการสื่อสาร

5) ทำให้ผู้รับสารสามารถรับรู้ วิเคราะห์ และประเมินสารเพื่อการโน้มน้าวใจได้อย่างถูกต้อง

2.2.2 การถือผู้รับสารเป็นศูนย์กลางในการโน้มน้าวใจ ผู้รับสารสำคัญมากสำหรับการโน้มน้าวใจ ต้องมีการวิเคราะห์อย่างแน่ชัดว่าผู้รับสารคือใคร เป็นอย่างไร มีประสบการณ์การรับรู้ ค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ และระบบสังคมวัฒนธรรมอย่างไร เราจะไม่สามารถโน้มน้าวใจได้หากไม่รู้ถึงวิเคราะห์ผู้รับสารอย่างแจ่มแจ้งและถือผู้รับสารเป็นศูนย์กลางในการเตรียมสารที่ถูกต้องเหมาะสม

2.2.3 กระบวนการโน้มน้าวใจ การโน้มน้าวใจเป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นกระบวนการเพราะมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง ไม่มีจุดเริ่มต้น ไม่มีจุดสิ้นสุด ทั้งนี้กระบวนการโน้มน้าวใจจะประกอบด้วย

- 1) ผู้ส่งสารต้องมีเป้าหมายที่แน่นอน มีวัตถุประสงค์ตั้งไว้เด่นชัด
- 2) วิเคราะห์ผู้รับสารอย่างถ่องแท้ เพื่อทำการเตรียมสาร
- 3) การเลือกสื่อหรือช่องทางส่งสารถึงผู้รับสาร
- 4) ผู้รับสารถอดรหัสของสารและตีความ
- 5) การมีปฏิกิริยาตอบสนอง

กระบวนการโน้มน้าวใจจะเกี่ยวข้องกับหลักจิตวิทยา คือการโน้มน้าวใจจะเป็นไปได้เมื่อผู้รับสารมีความตั้งใจรับ และใช้สัญลักษณ์ที่เห็นได้และฟังได้ เพื่อให้สารเข้าใจรวมทั้งการเร้าความต้องการและความจำเป็นของผู้รับสารและให้การตอบสนองผู้รับสารได้ตามที่ต้องการ

2.2.4 ข้อจำกัดของการโน้มน้าวใจ ประกอบด้วย

- 1) การแลกเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม อาจใช้เวลานานกว่าจะมองเห็นผล
- 2) การโน้มน้าวใจขึ้นอยู่กับทักษะของผู้ส่งสาร
- 3) การโน้มน้าวใจต้องมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
- 4) มีช่องว่างระหว่างทักษะของผู้ส่งสาร และความสามารถในการตอบสนองของผู้รับสาร บางครั้งผู้รับสารอาจทำตามเช่นอยากซื้อแต่ไม่มีเงิน

5) การโน้มน้าวใจในปัจจุบันมีมากอย่างกว้างขวาง ผู้รับไม่พร้อมที่จะรับหรือได้รับแต่ไม่เชื่อไม่ทำตาม ซึ่งเป็นสิทธิของผู้รับในการตัดสินใจเลือก

2.2.5 องค์ประกอบทางจิตวิทยาในการโน้มน้าวใจ ผู้สื่อสารโน้มน้าวใจต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบทางด้านจิตวิทยาของบุคคลในเรื่องของความสนใจและการรับรู้ของผู้รับสาร โดยสังเกตการเปิดรับของบุคคลด้วยอวัยวะสัมผัสต่างๆ อันได้แก่การเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การลิ้มรส และการสัมผัส กระบวนการรับรู้ซึ่งจะแปลความหมายของสิ่งที่ได้สัมผัส ถ้าคนเราไม่สนใจ ไม่เปิดรับ การสื่อสารจะไม่เกิดขึ้นและจะไม่มีกระบวนการรับรู้สิ่งใดเลย ในเรื่องการสื่อสารการเปิดรับของบุคคลขึ้นอยู่กับกระบวนการเลือกทางจิตวิทยาของผู้รับนั้นคือ

1) การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) คือ บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารต่างๆ ตามความสนใจและความต้องการ เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของตน

2) การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) นอกจากจะเลือกเปิดรับสารแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของตน และหลีกเลี่ยงการที่จะให้ความสนใจกับข่าวสารที่ขัดแย้งกับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมของตน

3) การเลือกรับรู้ (Selective Perception) บุคคลจะเลือกรับรู้หรือเลือกตีความข่าวสารที่ได้รับไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและประสบการณ์ที่มีอยู่ก่อนในกรณีที่ข่าวสารที่ได้รับมาใหม่มีความขัดแย้งกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิม บุคคลมักจะบิดเบือนข่าวสารนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตน

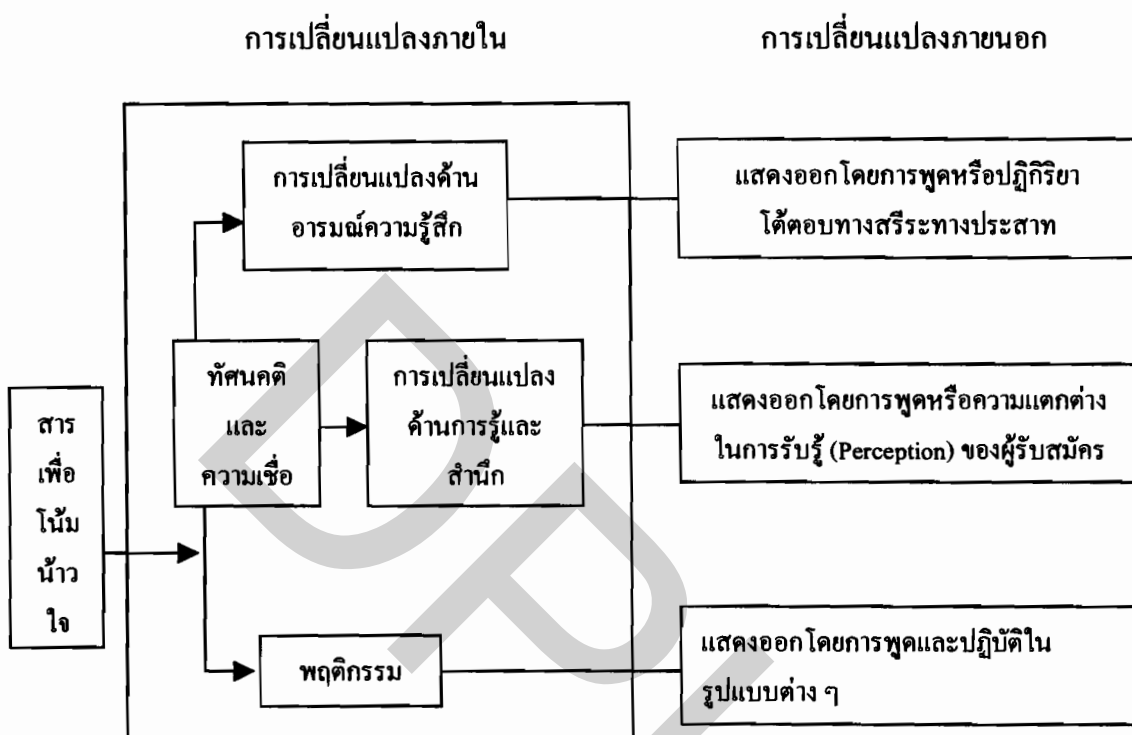
4) การเลือกจดจำ (Selective Retention) หลังจากที่บุคคลจะเลือกรับรู้หรือเลือกตีความข่าวสารที่ได้รับไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำ เข้าไปเก็บไว้เป็นประสบการณ์ เพื่อที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป และจะพยายามลืมในส่วนที่ต้องการ ลืมอีกด้วย

การพิจารณาผลของการโน้มน้าวใจ

ผลของการโน้มน้าวใจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงความรู้ การรับรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมในบางครั้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้อาจจะไม่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน แต่ผลอาจจะยังสะสมอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของผู้รับสารนั้นๆ

Rosenberg & Hovland (อ้างในกรณีการ์ อัสวครเดชา, 2530) กล่าวถึงผลของการโน้มน้าวใจว่า เมื่อผู้รับสารเกิดความสนใจและตอบสนองต่อเนื้อหาสารย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และความเชื่อ ทั้งในด้านความรู้ และจิตสำนึก การเปลี่ยนแปลงในด้านอารมณ์

และความรู้สึก การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงภายนอกร่างกายของผู้รับสารซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงด้านการรับรู้และสำนึก (Cognitions) ทั้งความคิดภายนอก ความเชื่อและคุณค่าที่ผู้รับสารมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ปกติการเปลี่ยนแปลงในด้านการรับรู้และสำนึกแสดงออกให้เห็นได้ทางวาจา โดยผู้รับสารจะแสดงออกมาหลังจากได้ฟังสารที่โน้มน้าวใจแล้ว อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นอาจจะไม่เกิดในทันทีทันใด ทั้งนี้อาจเกิดหลังจากการสังสมข้อมูลจากแหล่งสารอื่นเพิ่มขึ้นในเวลาต่อมาก็ได้

2. การเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affection) อาจแสดงออกได้โดยการหัวเราะ ร้องไห้ ขนหัวลุก ตัวสะท้าน ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงในลักษณะดังกล่าวนี้สามารถทดสอบโดยการ ใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ หรือในการทดลองทางจิตวิทยา โดยการวัดจังหวะการเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต การตรวจวัดปฏิกิริยาโต้ตอบทางผิวหนังด้วยกระแสไฟฟ้า และสังเกตจากเหงื่อของผู้รับสาร ซึ่งออกมาอย่างผิดปกติ เป็นต้น แต่การทดสอบด้วยวิธีการดังกล่าวย่อมเป็นไปได้ยาก ในสถานการณ์นอกห้องทดลอง จึงเป็นหน้าที่ของผู้ส่งสารที่จะต้องสังเกตปฏิกิริยาตอบกลับของผู้รับสาร โดยอาจจะฟังจากคำพูด สีหน้าหรืออากัปกิริยาต่างๆ เป็นต้น

3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behavior) โดยเกิดจากการเปลี่ยนแปลงการกระทำที่สามารถเห็นได้ ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ยากกว่า 2 ข้อแรก อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงทั้งสามประเภทนี้ไม่สามารถแยกออกได้อย่างชัดเจนเพราะบางครั้งก็เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในเวลาที่เกี่ยวข้องกัน

โฮฟแลนด์และคณะ (1953) เห็นว่าการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจจะได้ผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับตัวแปรพื้นฐาน 3 ตัวคือ

ก. ความใส่ใจ (Attention) การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจที่จะได้ผลต้องทำให้ผู้รับสารเกิดความใส่ใจต่อสารในเบื้องต้น ทั้งนี้ ผู้ส่งสารอาจสร้างจุดดึงดูด ความสนใจหรือสร้างความประทับใจให้เกิดขึ้นในใจของผู้รับสารก่อน เช่น การเกิดนิคมอุตสาหกรรมขึ้นภายในชุมชนจะช่วยยับยั้งการไปขายแรงงานต่างถิ่น เพื่อจะได้ไม่ต้องห่างครอบครัว และยังมีรายได้รวมถึงเศรษฐกิจของครอบครัวรวมไปถึงกลุ่มชุมชนรอบๆ อีกด้วย

ข. ความเข้าใจ (Comprehention) จะพิจารณาต่อไปว่าผู้รับสารเข้าใจสารที่สื่อไปหรือไม่ หากผู้รับสารเข้าใจโอกาสที่เขาจะเห็นด้วยก็มีมากขึ้น แต่หากไม่เข้าใจผลก็อาจจะเป็นไปในทางตรงกันข้าม เช่น เมื่อได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมมีความเข้าใจในข้อมูลมากน้อยเพียงใด เมื่อมีนิคมอุตสาหกรรมแล้วจะสามารถนำความเจริญเข้ามาสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ก็สามารถที่จะเห็นด้วยในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

ค. การยอมรับ (Acceptance) เมื่อผู้รับสารใส่ใจและเข้าใจแล้ว ต่อไปจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับว่าผู้รับสารยอมรับในประเด็นต่างๆ ในสารหรือไม่ การยอมรับนี้ขึ้นอยู่กับตัวจูงใจ (Incentive) ที่จะทำให้ผู้รับสารยอมรับสารนั้นๆ ซึ่งตัวจูงใจนี้อาจจะเป็นตัวเสริมแรงต่างๆ เช่น การวิจัยในครั้งนี้จะต้องพิจารณาศึกษาอิทธิพลที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของคนในชุมชนในปัจจุบันขึ้น ทำให้ประชาชนยอมรับ วัฒนธรรมของสังคมที่แตกต่างทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ เพื่อนำไปสู่การก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อไป

2.3 แนวคิดเรื่องการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

การติดต่อสื่อสารของมนุษย์เรานั้นมีมาตั้งแต่เริ่มมีมนุษย์เกิดขึ้นในโลก ระยะแรกเริ่มก็จะเป็นการสื่อสารกันเองในบริเวณใกล้เคียง แล้วเริ่มกระจายไปสู่การสื่อสารระหว่างชุมชน หมู่บ้าน อำเภอจังหวัด จนถึงการสื่อสารระหว่างประเทศ การสื่อสารของบุคคลที่อยู่ในประเทศหรือท้องถิ่นเดียวกัน มีวัฒนธรรมประเพณีที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน ย่อมมีอุปสรรคหรือปัญหาในการสื่อสารน้อยกว่าการสื่อสารกับบุคคลที่อยู่ต่างประเทศหรือต่างท้องถิ่น ที่มีความแตกต่างด้านวัฒนธรรมประเพณี

การสื่อสารกับคนที่มีความวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งหรือถึงระดับระหว่างประเทศจะมีคำเรียกขานที่แตกต่างกันไป เช่นการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม การสื่อสารต่างวัฒนธรรม หรือการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เป็นต้น แต่โดยนัยสำคัญแล้วก็มีความหมายเดียวกัน คือ จะกล่าวถึงการสื่อสารของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมและประเพณีที่แตกต่างกัน แต่จะต้องสร้างความเข้าใจที่ตรงกันให้เกิดให้ได้ในการสื่อสารครั้งนั้น ในลักษณะความคล้ายคลึงกันของผู้ส่งสารและผู้รับสารนั้น วัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการรับรู้ หรือตีความหมาย และเป็นไปไม่ได้ที่มนุษย์ทุกคนจะมีวัฒนธรรมร่วมกันหมด แต่ก็ไม่มีความวัฒนธรรมใดดำรงอยู่ได้อย่างโดดเดี่ยว ทุกวัฒนธรรมต่างมีการปะทะสังสรรค์กัน ซึ่งการปะทะสังสรรค์ระหว่างวัฒนธรรมนี้อาจเป็นทั้งการพบกันแบบแทนที่ คือ วัฒนธรรมหนึ่งต้องถูกกลืนอีกวัฒนธรรมหนึ่งให้สูญหายไป หรือเป็นการประสาน 2 วัฒนธรรมให้เข้ากัน (จิราพร บุตรสันต์, 2539)

โดยทั่วไปมนุษย์จะมองโลกโดยผ่านกรอบประสบการณ์ การรับรู้ และวัฒนธรรม ความเหมือนกันทางวัฒนธรรมจะทำให้เกิดความเข้าใจทางความหมายร่วมกัน เช่น เข้าใจสถานการณ์ ภาษาและอวัจนภาษา ดังนั้นความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม จะทำให้พฤติกรรมสื่อสารของผู้ที่อยู่ในแต่ละวัฒนธรรมต่างกัน ไปด้วย (Samover and Porter, 1995)

ดังที่ เมตตา วิวัฒนานุกูล (2536) ให้แนวคิดไว้ว่า พฤติกรรมสื่อสารของบุคคลถูกกำหนดโดยค่านิยมและวัฒนธรรม การสำรวจค่านิยมของประเทศหนึ่งๆ เพื่อให้สามารถเข้าใจทำนายและคาดเดาพฤติกรรมสื่อสารของคนในประเทศนั้นๆ จึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญ

ในการศึกษาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมมีสิ่งที่น่าสนใจในการศึกษา คือ การสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารซึ่งมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะวัฒนธรรมด้านภาษาซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการสื่อความหมาย เพราะแต่ละประเทศหรือเชื้อชาติล้วนมีภาษาที่แตกต่างกัน แม้แต่ในประเทศไทยเองก็ยังมีภาษาถิ่นของตนเองที่แตกต่างกันไป เช่นชาวจังหวัดนครราชสีมาหรือคนโคราช ก็มีภาษาพูดของท้องถิ่น คนภาคเหนือก็มีภาษาคำเมืองที่เรียกกันว่า “ฮู้คำเมือง” หรือใหญ่ขึ้นไปในระดับนานาชาติ แม้แต่ในประเทศที่พูดและเขียนภาษาอังกฤษเหมือนกันอย่างประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา คำบางคำเขียนเหมือนกันก็ยังมีออกเสียงแตกต่างกัน ความแตกต่างเหล่านี้ล้วนส่งผลให้การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยสื่อต่างๆ เข้ามาเป็นตัวเสริมสร้างความเข้าใจ อย่างเช่นคนไทย มีรอยยิ้มที่เป็นเอกลักษณ์แสดงถึงน้ำใจไมตรีจนเรียกว่า “ยิ้มสยาม” รอยยิ้มของคนไทยก็เป็นสื่ออย่างหนึ่งที่สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นได้ระหว่างคนที่มีความวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยที่มิตรภาพอาจเกิดขึ้นได้โดยที่คนสองคนยังไม่ได้สื่อสารกันด้วยภาษาด้วยซ้ำไป

อย่างไรก็ดี อรุณ เลิศจรยารักษ์ (2531) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า “กระบวนการสื่อความหมายจะสำเร็จลงได้ก็ด้วยการที่คนต่างสังคม ต่างวัฒนธรรม พยายามศึกษาและเข้าใจวัฒนธรรมของกันและกัน ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งในการสื่อความหมาย และการสื่อความหมายสามารถส่งผ่านได้ทางวัฒนธรรม

การศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมสามารถแบ่งได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับบุคคล (Individual Level)

การสื่อสารระดับบุคคล อาจจะเรียกอีกประการหนึ่งว่า เป็นการสื่อสารภายในตัวบุคคล (Intrapersonal Communication) ซึ่งพัชนี เชยจรรยา และคณะ (2538) ให้ความหมายไว้ว่า “การสื่อสารสัมพันธ์ซึ่งเกิดขึ้นภายในตัวบุคคล กล่าวอย่างง่าย ๆ คือ ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในตัวเอง” รวมแนวคิดเกี่ยวกับความเข้าใจการพัฒนาทางด้านภาษา บทบาทของตัวบุคคลในด้านการสื่อสารในตัวบุคคล ซึ่งขบวนการสื่อสารระดับบุคคลสามารถเกิดขึ้นในสถานการณ์ของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกันตลอดเวลาและวัฒนธรรมจะเป็นส่วนสำคัญที่จะแสดงให้เห็นถึงระดับและกระบวนการสื่อสารระดับบุคคลว่าเป็นอย่างไร ตัวอย่างเช่น เมื่อบุคคลนั้นได้เผชิญหรืออยู่ท่ามกลางพวกที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตัวเอง แม้พยายามปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์หรือวัฒนธรรมนั้น

อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ของตัวบุคคลที่มีต่อความแตกต่างของวัฒนธรรม ก็ยังมีค่าน่าสนใจต่อการวิเคราะห์และศึกษาถึง

2. ระดับระหว่างบุคคล (Interpersonal Level)

เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล 2 คนขึ้นไป หรือมากกว่านั้น ทั้งนี้รวมถึงการสื่อสารในระหว่างกลุ่มเล็กๆน้อยๆเช่น เมื่อมีการสัมภาษณ์ การสนทนา การประชุมหารือ หรือกลุ่มที่ถกเถียงถึงปัญหาต่างๆ เป็นต้น จากตัวอย่างที่กล่าวมาในระดับการสื่อสารขั้นนี้ เราจะต้องให้ความสำคัญทางด้านความตั้งใจ ความเชื่อถือ การสนองตอบได้ ความไวเนื้อเชื่อใจ และความสัมพันธ์ระหว่างขั้นและฐานะ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการสื่อสารระดับนี้มาก

การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมนี้ เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับเหตุการณ์ต่างๆ ในการสื่อสารระดับระหว่างบุคคล ตัวอย่างเช่น การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนต่างชาติกับครู นักทัศนากับวัฒนธรรมต่างชาติ หรือแม้กระทั่งกับสามีและภรรยาที่มีความแตกต่างด้านเชื้อชาติ เป็นต้น จากตัวอย่างเหล่านี้ เราจะเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันว่ามีอิทธิพลต่อกระบวนการสื่อสารในระดับนี้

อย่างไร โดยที่วัฒนธรรมที่แตกต่างกันอาจจะมีผลกระทบต่อความไว้วางใจและความตั้งใจของการสื่อสารในระดับนี้มาก

3. ระดับองค์กร (Organization Level)

ในระดับนี้เป็นการสื่อสารที่ใหญ่และกว้างกว่าการสื่อสารแบบระหว่างบุคคล แต่จะเป็นการสื่อสารระดับองค์กรต่างๆ ซึ่งการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเข้ามามีบทบาทหลายอย่าง เช่น องค์กร สหประชาชาติ องค์กรสังคมและประชากร องค์กรธุรกิจ ฯลฯ การสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับองค์กรเหล่านี้

มีปัญหาหลายอย่างเกิดขึ้นเสมอ บ่อยครั้งที่เราจะพบว่าหลายต่อหลายคนได้ชี้ให้เห็นถึงความยากลำบากที่พวกเขาได้เผชิญจากการทำงานในองค์กรเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น องค์กรธุรกิจระหว่างชาติของอเมริกาซึ่งมีพนักงานเป็นคนต่างชาติ คนอเมริกันที่ทำงานในองค์กรนี้มักจะมีปัญหาและพบกับความลำบากในการติดต่อกับชาวต่างชาติซึ่งอยู่ในและนอกองค์กรของเขาเหล่านั้น และยังชี้ถึงความต้องการที่จะให้มีการศึกษาถึงปัญหาที่องค์กรระหว่างชาติหลายแห่งต้องเผชิญ เมื่อมีการติดต่อกับคนต่างชาติที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป

4. ระดับกลุ่มชน (Mass Level)

การสื่อสารในระดับนี้เป็นการสื่อสารหรือติดต่อไปยังกลุ่มชนใหญ่ๆ เกี่ยวข้องกับการใช้ระบบสื่อมวลชนอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้หมายถึงการใช้เครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร เหล่านี้เป็นต้น ในปัจจุบันเราจะเห็นว่าแต่ละชาติแต่ละวัฒนธรรมได้หันมาใช้เครื่องมือสื่อสารเหล่านี้ติดต่อกับชาวต่างชาติมากมาย โดยที่พยายามใช้ในประเทศและใช้ในองค์กรสากลติดต่อกับคนต่างชาติต่างวัฒนธรรม ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีนักหนังสือพิมพ์ ที่ต้องไปเผชิญกับวัฒนธรรมต่างชาติ ปัญหาในการหาข่าวรวบรวมข่าว ปัญหาในการตีความหรืออธิบายเหตุการณ์หรือข่าวต่างๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ก็มีปัญหาทางด้านการใช้เครื่องมือสื่อสารระหว่างชาติหรือสากลและทางด้านภาษา เป็นต้น (ครุณี ชวชาติ, 2515 อ้างใน จิราพร บุตรสันต์, แหล่งเดิม)

ปัญหาหลักของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม คือ ความแตกต่างของลักษณะการให้ความหมาย ตีความหมาย และพฤติกรรมการสื่อสาร เพราะผู้ส่งสารและผู้รับสารมาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การสร้างความเข้าใจร่วมกันของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมนั้น ผู้ส่งสารและผู้รับสารจะต้องมีทัศนคติที่ติดต่อกัน และจะต้องไม่มีความรู้สึกว่าเป็นคู่แข่งหรือดีกว่าในการมีปฏิสัมพันธ์ โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ชนเผ่า เป็นต้น (Samover and Porter, 1995)

องค์ประกอบของวัฒนธรรม

จากการศึกษาการสื่อสารต่างวัฒนธรรม หรือระหว่างวัฒนธรรมในระดับต่างๆ มีงานวิจัยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปยังองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ ความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐาน ว่ามีผลต่อการรับรู้และมีผลต่อพฤติกรรมของคนในแต่ละวัฒนธรรมอย่างไร

ความเชื่อ (Beliefs) คือ ความคิดของคนที่เชื่อว่าสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดรอบตัวเป็นความจริง ความเชื่อมี 3 ระดับ

1. ความเชื่อส่วนกลาง (Central Belief) เป็นความเชื่อที่เกิดจากการอบรมสั่งสอนและสั่งสมจากสังคม จากการศึกษา ครอบครัว ศาสนา เป็นเวลานานจนฝังแน่นเปลี่ยนแปลงได้ยาก

2. ความเชื่อในกฎระเบียบ (Authority Belief) เป็นความเชื่อที่เกิดจากการถ่ายทอดให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ซึ่งถ้าไม่ปฏิบัติตามจะได้รับการลงโทษทางกฎหมายหรือถูกสังคมประณาม

3. ความเชื่อรอบนอก (Peripheral Belief) เป็นความรู้สึกรสนิยมต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว

ค่านิยม (Value) คือ ความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมหนึ่งๆ ว่าสิ่งใดดีหรือเลว ถูกต้องหรือผิด ยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรม รวมทั้งการประเมินค่าต่างๆ ว่าสวย สะอาด มีค่าเหมาะสม ฯลฯ หรือไม่

โดยทั่วไปในแต่ละวัฒนธรรม ค่านิยมจะมีความแตกต่างกัน 2 มิติ คือในแง่คุณค่าหรือการให้ความสำคัญ (Valence) และในแง่ความเข้มข้น (Intensity) อาทิ เช่น ค่านิยมในเรื่องการเคารพผู้อาวุโสกว่าอาจได้รับคุณค่าเป็นบวกและมีความเข้มข้นมากในสังคมไทย ขณะที่สหรัฐอเมริกาอาจได้รับคุณค่าเป็นลบ ในความเข้มข้นระดับปานกลาง เป็นต้น

บรรทัดฐาน (Norms) คือการแสดงออกซึ่งความเชื่อ หรือค่านิยมหนึ่งๆ ในสังคม หรือการคาดหวังร่วมกันในสังคมว่าพฤติกรรมหนึ่งมีความเหมาะสมหรือไม่ เมื่อใดที่พฤติกรรมหนึ่งๆ ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม แต่ขณะที่ค่านิยมและความเชื่อค่อนข้างจะมีการเปลี่ยนแปลงยาก หรือเปลี่ยนแปลงช้า บรรทัดฐานสามารถเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลาหนึ่งๆ ตัวอย่างของบรรทัดฐาน ได้แก่ การไหว้ การจับมือ การจูบ เป็นต้น

พฤติกรรมสื่อสารของบุคคลจากต่างวัฒนธรรม

เมตตา วิวัฒนานุกูล (2541) ได้อธิบายถึงแนวทางการศึกษาของ Miller และ Steinberg (1975) ที่นำมาผนวกกันเพื่อใช้ในการอธิบายพฤติกรรมสื่อสารของบุคคลจากต่างวัฒนธรรมและในการทำนายผลของการสื่อสาร โดย Miller และ Steinberg ชี้ว่า การเข้าใจว่าคนๆ

หนึ่ง จากวัฒนธรรมหนึ่งๆ มีการรับรู้ ตีความ และแสดงออกอย่างไรนั้น เราต้องเข้าใจอิทธิพลที่สำคัญอย่างน้อย 4 อย่าง คือ

1. อิทธิพลทางวัฒนธรรม (Cultural Influence) คือการมองวัฒนธรรมในวงกว้างในด้านค่านิยมและโลกทัศน์ (World View) เช่นทางเลือกหรือคำตอบต่อคำถามพื้นฐาน 5 ประการ คือ

- 1.1 อะไรคือลักษณะของชนชาติมนุษย์โดยกำเนิด
- 1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับชนชาติเป็นอย่างไร
- 1.3 อะไรคือจุดศูนย์กลางของเวลาในชีวิต
- 1.4 การกระทำของมนุษย์มีรูปแบบเป็นอย่างไร
- 1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับบุคคลอื่นเป็นอย่างไร

2. อิทธิพลทางวัฒนธรรมสังคม (Sociocultural Influence) คือ การมองวัฒนธรรมในระดับแคบลงมา คือการเข้าใจว่าคนๆนั้น เป็นคนกลุ่มไหนในสังคม เช่น เพศ อายุ อาชีพ ศาสนา ฯลฯ ซึ่งคนแต่ละกลุ่มสังคมจะมีวัฒนธรรมย่อย (Sub-culture) แตกต่างกัน โดยการมองรวมถึงบทบาทและความสัมพันธ์ทางสังคมที่ถูกกำหนดมา และความคาดหวังต่อพฤติกรรมการแสดงออกของคนกลุ่มนั้นๆในสังคม

3. อิทธิพลทางวัฒนธรรมจิตวิทยา (Psychocultural Influence) คือ การเข้าใจในกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการคิด ทักษะคิด การรับรู้ รวมถึงกระบวนการแยกประเภท/จัดกลุ่ม (Categorization) ภายในความคิดของบุคคลในแต่ละวัฒนธรรม

4. อิทธิพลทางสภาพแวดล้อม (Environmental Influence) คือการศึกษาถึงผลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อพฤติกรรม ไม่ว่าจะเป็นภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สภาพห้อง สถานที่ ลักษณะขนาด และประเภทองค์กร ฯลฯ

Miller และ Steinberg เชื่อว่า ยิ่งเราเข้าใจระดับของข้อมูลเหล่านี้มากขึ้นเท่าใด การทำนายและคาดเดาการรับรู้และพฤติกรรมการสื่อสารของบุคคลต่างวัฒนธรรมก็就会有ความถูกต้องและแม่นยำขึ้น

เนื่องจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีผลอย่างมากต่อความคิด ความรู้สึก หรือการตีความหมายต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อการสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันในเรื่องของการเกิดนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ ความทันสมัยของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น การมีวัฒนธรรมของสังคมหนึ่งๆเข้าไปแทรกซึมอยู่ในอีกสังคมหนึ่ง และการที่มีคนในสังคมอื่นเข้าไปอยู่และใช้ชีวิตร่วมกับสังคมเดิมที่มีอยู่ จึงจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจกับประชาชนรอบนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีความแตกต่างด้านวัฒนธรรม

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อชุมชน และการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

(Community Communication & Participatory Communication)

2.4.1 ลักษณะการสื่อสารเพื่อชุมชน

คุณลักษณะสำคัญๆ ของการสื่อสารชุมชน มีดังนี้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2543:48)

1. เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถมีปฏิริยาโต้ตอบ (Interactivity) กันอยู่ตลอดเวลาทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการก็ได้ ลักษณะการสื่อสารแบบสองทาง ทำให้สถานะของผู้ส่งและผู้รับไม่ตายตัว แต่จะมีการผลัดเปลี่ยนบทบาทอยู่ตลอดเวลา

2. ทิศทางการไหลของข่าวสาร (Flow of information) ในการสื่อสารชุมชนนั้น การหลั่งไหลของข่าวสารจะมีทิศทางที่หลากหลาย มาจากทุกทิศทุกทาง ทั้งจากบนลงล่าง (Top-down) จากล่างสู่บน (Bottom-up) และแบบแนวนอน (Horizontal) ดังนั้นข่าวสารจึงอาจจะไหลจากสื่อมวลชนไปยังผู้รับสารในชุมชน ในเวลาเดียวกันชาวบ้านในชุมชนก็อาจจะส่งข่าวสารไปยังเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกลุ่มชาวบ้านด้วยกัน ซึ่งถือเป็นการสร้างเครือข่ายชุมชนรูปแบบหนึ่ง

ในเรื่องทิศทางการไหลของข่าวสารนั้น ได้มีนักวิชาการบางท่าน เช่น พาเวลคา (Pavelka, 1978) ใช้หลักเกณฑ์เรื่องขอบเขตของชุมชนเป็นตัวแบ่ง ขอบเขตภายในชุมชนและขอบเขตภายนอกชุมชน จากเกณฑ์นี้ทำให้สามารถมองเห็นทิศทางการไหลของข่าวสารได้ 3 ทิศทาง คือ การไหลของข่าวสารจากสื่อภายนอกเข้ามาสู่ชุมชน การใช้สื่อเพื่อส่งสารเรื่องราวของชุมชนออกไปยังบุคคลภายนอกและการใช้การสื่อสารจากภายนอกกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารภายในชุมชน เพื่อช่วยยกระดับความตระหนักเกี่ยวกับความต้องการและการแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเองของชุมชน

3. เป้าหมายของการสื่อสารชุมชน

มีวิธีการและแง่มุมในการกำหนดเป้าหมายของการสื่อสารเพื่อชุมชน ดังนี้

3.1 การกำหนดเป้าหมายโดยการใช้ระดับผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นเกณฑ์

การสื่อสารเพื่อชุมชนจะมีเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ดังนี้

- ระดับชุมชน เป็นการสื่อสารที่มีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน

- ระดับหน่วยงานนอกชุมชน เป็นการสื่อสารที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงองค์กร หรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับด้านการพัฒนาและการสื่อสาร

- ระดับสังคมส่วนรวม เป็นการสื่อสารที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ วัฒนธรรมในระดับกว้าง

3.2 การกำหนดเป้าหมายโดยกำหนดทิศทางทางการไหลของข่าวสาร

การกำหนดเป้าหมายของการสื่อสารชุมชน กำหนดได้เป็น 3 เป้าหมายย่อยคือ

- เพื่อทำการถ่ายทอดข่าวสารข้อมูลและโน้มน้าวชักจูงใจ ได้แก่ ทิศทางการไหลของข่าวสารจากบนลงล่าง

- เพื่อเป็นช่องทางแสดงออกซึ่งตัวตนของชุมชน (Community self-expression) เป็นการแสดงออกซึ่งความต้องการของชุมชนไปจนกระทั่งถึงการแสดงออกเพื่อสิทธิศักดิ์ศรี ภูมิปัญญาของชุมชนด้วย

- เพื่อเป็นการพัฒนาความเป็นตัวเองของบุคคล (Development of the individual'sself) ในหน่วยที่เล็กลงมากกว่าชุมชน การสื่อสารชุมชนทำหน้าที่คล้ายเป็นเวทีแห่งการศึกษาเรียนรู้ที่จะช่วยให้ศักยภาพของปัจเจกบุคคลได้พัฒนาสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

4. เป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นและดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน (Need oriented) ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะประการสำคัญของกระบวนการพัฒนาแนวใหม่แทนการพัฒนาที่แต่เดิมเคยตอบสนองความต้องการของรัฐเป็นหลัก

5. หน้าที่ของการสื่อสาร วินดahl (Windahl et.All, 1992) ระบุว่าหน้าที่ของการสื่อสารชุมชนน่าจะประกอบด้วย

- หน้าที่ในการแสดงออก (Expressive Function) คือทั้งบุคคลและกลุ่มสามารถแสดงความเป็นตัวของตัวเองออกมาเพื่อที่จะสร้างเอกลักษณ์ของตนเองได้

- หน้าที่ทางสังคม (Social Function) คือการเข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสารเพื่อจะสร้างความรู้สึกร่วมเป็นชุมชนเดียวกัน

- หน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร (Information Function) อันเป็นหน้าที่พื้นฐานของการสื่อสารโดยทั่วไป หากทว่าในการสื่อสารชุมชนนั้น ทิศทางการไหลของข่าวสารต้องเป็นไปอย่างรอบด้าน ดังนั้นผู้เข้าร่วมกระบวนการสื่อสารทุกคนจึงได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้เพื่อยกระดับความเข้าใจและความรู้ในเรื่องการสื่อสารและทักษะการถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนาชุมชน

- หน้าที่ในการควบคุมการปฏิบัติการ (Control Acti-vation Function) การสื่อสารจะเป็นช่องทางนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของบุคคล และชุมชน

ชนได้ เนื่องจากการสื่อสารชุมชนมีลักษณะเป็นการสื่อสารแบบสองทางที่มี ขั้นตอนของปฏิกริยาป้อนกลับ (Feedback)

6. สื่อของชุมชนเน้นการปรับปรุงสื่อให้เหมาะสมสำหรับประโยชน์การใช้งานของชุมชน ไม่ว่าจะชุมชนจะตั้งวัตถุประสงค์การใช้เอาไว้เช่นใดก็ตาม

7. สื่อชุมชนต้องเป็นสื่อที่คนในชุมชนสามารถเข้าถึง (Access) ได้ตลอดเวลา เพื่อนำไปใช้เพื่อหาข่าวสาร เพื่อความรู้หรือความบันเทิง

8. สื่อชุมชนเป็นสื่อที่ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วม (Participates) ในหลายๆบทบาท ไม่ว่าจะเป็นผู้วางแผนการใช้สื่อ ผู้ผลิต ผู้แสดง ฯลฯ

9. สื่อชุมชนต้องเป็นสื่อที่แสดงออกของชุมชน มิใช่เป็นสื่อเพื่อชุมชน ซึ่งหมายความว่าตัวตนของชุมชนที่แสดงออกไปนั้น ต้องมาจากการกำหนดของชุมชนเองมิใช่เป็นผู้อื่นมาทำให้ชุมชน

10. สื่อชุมชนจะปรับเปลี่ยนลักษณะของการเป็นเครื่องมือถ่ายทอดข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง มาเป็นเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนข่าวสารและทัศนะของคนทุกคน

จากการศึกษาของสตาร์และซูเกห์ส เกี่ยวกับการสื่อสารที่เรียกกันว่า The Two – Step Flow นั้น เพื่อที่จะดูว่าทัศนคติของประชาชนได้เปลี่ยนไปหรือไม่เมื่อส่งข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชนอื่นๆ ปรากฏว่ามีผลทางทัศนคติที่เปลี่ยนไปเพียงเล็กน้อยเท่านั้น สมมติฐานจึงมุ่งหวังให้ความสำคัญผู้รับสารมากกว่าตัวสื่อมวลชน เนื่องจากข่าวสารจากสื่อมวลชนอาจเข้าไม่ถึงผู้รับ ดังนั้นผู้รับสารที่เป็น “ผู้นำทางความคิด” จะสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากกว่า และสามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่อไปยังสมาชิกในกลุ่มต่างๆของชุมชนนั้นๆ หรือประชาชนนั้นๆ

“ผู้นำทางความคิด” นั้นมีอิทธิพลต่อประชาชนในชุมชนนั้นๆ กระบวนการเข้าถึงประชาชนไม่เพียงแต่จะใช้ขั้นตอนดำเนินการโดยวิธี The Two – Step Flow เท่านั้น บางครั้งอาจต้องใช้กระบวนการหลายขั้นหรือกระบวนการขั้นผสมเข้าร่วมดำเนินการสื่อสารเพื่อผลทางการโน้มน้าวใจบุคคลในกลุ่มชนนั่นเอง อย่างไรก็ตาม “ผู้นำทางความคิด” นี้ก็ยังมีส่วนสำคัญต่อบุคคลซึ่งไม่สามารถจะรับข่าวสารจากสื่อมวลชนได้ดังจะกล่าวต่อไปนี้คือ

1. ผู้นำทางความคิดหรือบุคคลที่มีอิทธิพลในชุมชนใดๆ ย่อมมีลักษณะทางการให้ข่าวสารแก่ชุมชนนั้น เป็นผู้แสวงหาข่าวสารใหม่ๆมาป้อนให้กับกลุ่มชนอยู่เสมอ (Giving and seeking information) ตัวอย่างกลุ่มชนที่สนใจเรื่องต่างๆ เช่น การเมือง กีฬา เกษตรกรรม ศาสนา ฯลฯ และผู้นำทางความคิดนี้ก็มีได้มีลักษณะแตกต่างจากสมาชิกในกลุ่มชนในด้านอาชีพ

การงาน ครอบครัวหรือฐานะทางสังคมแต่อย่างไร ซึ่งส่วนมากจะมีแนวโน้มในเรื่องมีความรู้ข่าวสารมากกว่าเท่านั้นเอง

2. ผู้นำทางความคิดโดยมากจะเป็นผู้รับสารจากสื่อมวลชนหรือสื่ออื่นๆมากกว่าผู้อื่นในชุมชนของตน เขามักจะฟังมาก อ่านมาก เห็นมาก มีผู้วิจัยชื่อโทรคาคัลและฟานแดม (Trodaahl and Van dam) ได้ศึกษาถึงการแยกกลุ่มผู้รับสารออกเป็นกลุ่มที่รับสารจากสื่อมวลชนและสื่ออื่นมากที่สุด กับกลุ่มที่ไม่ได้รับสารจากสื่อ พบว่าผู้ที่ได้รับสารจากสื่อต่าง ๆ นั้นมักจะเชื่อผู้นำทางความคิดเฉพาะเรื่องๆ ไป ตำแหน่งทางผู้นำทางความคิดในชุมชนที่ได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนมากจะเปลี่ยนไปบ่อยครั้ง ซึ่งตรงข้ามกับกลุ่มที่ไม่ได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนหรือสื่ออื่นๆ มากนักหรือไม่ได้รับเลยและสรุปว่า “ผู้นำทางความคิด” นั้นมีแนวโน้มที่จะใช้สื่อมากกว่าคนอื่นในชุมชน

3. ผู้นำทางความคิดนั้น เป็นศูนย์กลางการสื่อสาร เป็นเครือข่าย (Net) ของการสื่อความหมาย บางครั้งเป็นตุลาการทางความคิด ผู้ตัดสินใจข่าวสาร ข้อมูล ข้อเสนอต่างๆของสมาชิก อย่างไรก็ตามบางทีผู้นำทางความคิดนั้นยังต้องแสวงหาข่าวสารข้อมูลจากผู้นำทางความคิดของกลุ่มอื่นอีกต่อหนึ่ง ฉะนั้น การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจคนกลุ่มใดๆก็ตาม ผู้สื่อสารจำเป็นต้องรู้รากฐานของผู้นำทางความคิดกลุ่มนั้นว่าเขาได้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งใด มีใครเป็นผู้มีอิทธิพลทางความคิดอย่างแท้จริง

นักวิชาการได้รวบรวมคุณลักษณะที่สำคัญๆ ที่ครอบคลุมองค์ประกอบย่อยของการสื่อสารทั้ง 4 ลักษณะ คือ S-M-C-R ว่าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. ระดับความยาก - ง่ายของสื่อ ต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถในการรับสารของชาวบ้าน
2. ประเภทของเนื้อหาของสื่อ ต้องเน้นหนักที่ปัญหาเร่งด่วนหรือปัญหาในชีวิตประจำวันของคนในสังคมนั้น
3. กลุ่มเป้าหมาย สื่อแต่ละชนิดควรจัดทำขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
4. วิธีการนำเสนอ นำเสนอสิ่งที่เป็นปัญหาหรือสภาพที่ก่อให้เกิดปัญหา แล้วเสนอแนะหรือกระตุ้นให้ผู้รับสารช่วยกันคิดแก้ไขปัญหาดังกล่าว
5. ความเกี่ยวข้องของเนื้อหา เนื้อหาของสื่อควรเป็นที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์และชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน
6. บทบาทของสื่อ สื่อจะต้องมีส่วนช่วยผลักดันให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์และมีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
7. ความน่าสนใจ สื่อต้องมีลักษณะง่ายๆ แต่น่าสนใจ และดึงดูดความสนใจ

8. ความเกี่ยวข้องกับผู้รับ สื่อควรจะมีส่วนที่ช่วยให้ผู้รับสามารถประเมินตนเองได้

2.4.2 การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Communication)

1. ที่มาของแนวคิดเรื่อง “การมีส่วนร่วม”

จากประวัติศาสตร์การมีชีวิตสาธารณะในโลกตะวันตก ที่มีก่อกองหลังไปเริ่มต้นในยุคสมัยของกรีก ในครั้งกระนั้น ผู้ที่เป็น “พลเมือง” (citizen) ของรัฐกรีกสามารถที่จะไปมีส่วนร่วมแบบโดยตรง (Direct participation) ในเรื่องการตัดสินใจประเด็นสาธารณะได้ทุกเรื่อง (Public issues) ด้วยการเปิดอภิปราย ชี้แจงให้ข้อมูล และตัดสินใจออกเสียงลงคะแนน ที่เรียกว่าเป็นรูปแบบ “ประชาธิปไตย” อย่างไรก็ตาม เมื่อสังคมสมัยใหม่มีขนาดใหญ่ขึ้น รูปแบบประชาธิปไตยแบบโดยตรงนั้นจึงเป็นไปได้ ดังนั้น จึงเกิดรูปแบบของ “ประชาธิปไตยแบบผ่านตัวแทน” (Representative Democracy) โดยที่คนส่วนใหญ่จะทำการเลือก “ตัวแทน” ของตนไปดำเนินการตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ

ในขั้นต่อมา การใช้ประชาธิปไตยแบบผ่านตัวแทนได้ก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ เช่น เมื่อประชาชนได้คัดเลือกตัวแทนของตนไปเพียงครั้งเดียว แต่ผู้แทนดังกล่าวจะไปทำการตัดสินใจในทุกเรื่องแทนประชาชนภายในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ ที่ตกลงกันเอาไว้ (เช่น 4 ปี 5 ปี 7 ปี) แต่ในทางปฏิบัติแล้วบ่อยครั้งที่ผู้แทนไม่สามารถจะตัดสินใจแทนประชาชนไปได้หมดทุกเรื่อง นอกจากนั้น

ประชาชนยังขาดกลไกในการควบคุมตัวแทนของตนเอง เช่น ไม่มีอำนาจบังคับให้ผู้แทนตัดสินใจตามความต้องการของประชาชน หรือผู้แทนอยู่ห่างไกลจากชุมชน และในท้ายที่สุด เมื่อระบบการเมือง การปกครองพัฒนารูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น เช่น การตั้งพรรคการเมือง การตัดสินใจของผู้แทนก็ต้องถูกผลักดันจากพลังแรงอื่นๆ (เช่น นโยบายพรรค) แทนที่จะโน้มไปตามความประสงค์ของประชาชน

ดังนั้นในยุคสมัยปัจจุบัน จึงเริ่มเกิดคำถามต่อการใช้รูปแบบประชาธิปไตยแบบตัวแทนแต่เพียงรูปแบบเดียวว่าเป็นรูปแบบที่ใช้งานได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ สำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และคำตอบที่แน่ชัดแล้วก็คือ ไม่เหมาะสมและอาจจะไม่เพียงพออย่างแน่นอน ดังนั้น จึงเริ่มเกิดขบวนการประชาธิปไตยแบบทางตรงขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เช่น การเดินขบวนประท้วงของประชาชนกลุ่มต่างๆ การรวมตัวนัดหยุดงาน การยื่นจดหมายเปิดผนึก ฯลฯ ในท่ามกลางรูปแบบอันหลากหลายของประชาธิปไตยแบบทางตรงเช่นนี้ การสื่อสารเป็นช่องทางที่สำคัญช่องทางหนึ่งที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดประชาธิปไตยแบบทางตรงควบคู่ไป

กับประชาธิปไตยผ่านตัวแทน และการสื่อสารรูปแบบที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวได้ก็จะต้องเป็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเช่นกัน

2. เป้าหมายของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม

หากกล่าวเฉพาะในระดับชุมชนแล้ว เป้าหมายของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม น่าจะมีดังต่อไปนี้

1. กระตุ้นให้ชุมชนมองเห็นคุณค่าของตนเอง เช่น การนำเอาภูมิปัญญาของชาวบ้านมาเผยแพร่ในวงกว้าง
2. เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วม และเพื่อให้เห็นคุณค่าความคิดและความเชื่อของเขา
3. เพื่อพิสูจน์ความเชื่อของชุมชนที่เคยคิดว่าตนเองมาสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ซับซ้อนได้ การเข้ามาร่วมฝึกฝนอบรมการผลิตสื่อจะพิสูจน์ให้ชาวบ้านเห็นว่า พวกเขาสามารถจะใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้หากมีโอกาส
4. เพื่อสร้างทักษะในการสร้างสื่อให้กับชุมชน เพื่อเป็นช่องทางที่ชุมชนจะส่งข่าวสารออกไปจากจุดยืน มุมมองและทัศนะของตนเอง
5. เพื่อให้ชุมชนได้แสดงความรู้สึกถึงปัญหา วิธีการวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาจากทัศนะของชุมชน
6. ผลจากการสื่อสารของชุมชนที่อาจจะเกิดจากการริเริ่มของบางส่วนของชุมชนหรือจากชุมชนใดชุมชนหนึ่ง จะช่วยยกระดับความมีสติและความรับผิดชอบ ให้กับทั้งชุมชนหรือชุมชนอื่นๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เราต้องยอมรับว่า ผลจากการใช้กระบวนการทัศนการพัฒนาแบบบนลงล่างนั้น ไม่เพียงแต่จะไม่ได้ผลตามที่คาดหวังเอาไว้เท่านั้น หากทว่ายังทิ้งร่องรอยแห่งความสูญเสียในเชิงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมเอาไว้ด้วย กล่าวคือ ชาวบ้านจะเกิดวัฒนธรรมแห่งการพึ่งพา การรอคอยความช่วยเหลือจากภายนอก และไม่เชื่อมั่นว่าตนเองจะแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยความสามารถของตนเอง เนื่องจากเนื้อหาของสื่อสารชุมชนนั้น จะเน้นเรื่องราวที่มีสารประโยชน์ต่อชีวิตชุมชนเอง ดังนั้นสื่อประเภทนี้จึงช่วยเพิ่มสัดส่วนของการสร้างสื่อที่มีสาระให้แก่ชุมชน ให้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเพื่อถ่วงดุลกับการสื่อสารที่มุ่งเน้นแต่ความบันเทิงและการหลีกเลี่ยงปัญหา (Escapist) ที่สื่อจากภายนอกยึดติดเข้าไปในชุมชน

2.4.3 การมีส่วนร่วมในองค์ประกอบของการสื่อสาร

ปัจจัยที่เข้ามามีส่วนกำหนดระดับการมีส่วนร่วมนั้น จะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการสื่อสาร ดังนี้

1. เป้าหมายของการสื่อสาร ได้กำหนดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับใด เช่น ในระดับเข้าร่วมแสดง ระดับเป็นผู้รับสารที่คอยป้อนปฏิกิริยาย้อนกลับ (Feedback) ระดับวางแผนนโยบาย ฯลฯ

2. ลักษณะสองทางและ Interactivity ของการสื่อสาร ยิ่งการสื่อสารที่เอื้ออำนวยให้มีลักษณะตอบโต้กันอยู่ตลอดเวลาเพิ่มขึ้นเท่าใด โอกาสที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมก็ยิ่งจะมีมากขึ้นเท่านั้น

3. ใครคือผู้ส่งสาร ในชุมชนเองโอกาสที่คนส่วนใหญ่จะได้เข้ามาเป็นผู้ส่งสารมีมากน้อยและทั่วถึงหรือไม่ หรือเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างนักสื่อสารมวลชน เจ้าหน้าที่รัฐ และชาวบ้าน สัดส่วนที่ได้เป็นผู้ส่งสารเป็นอย่างไรบ้าง

4. ประเภทของเนื้อหาสาร เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของชุมชนหรือไม่ ปัจจุบันนี้ แม้ในโทรทัศน์จะมีรายการประเภทวิเคราะห์ข่าวและสถานการณ์ปัจจุบัน แต่ทว่าเนื้อหาทั้งหมดยังคงเป็น “วาระแห่งชาติ” เป็นส่วนใหญ่ โอกาสที่ประเด็นท้องถิ่นจะได้เข้าไปเป็นเนื้อหาในสื่อมวลชนยังมีน้อย นอกจากนั้นวิธีการนำเสนอเนื้อหา หากมีลักษณะของการสนทนาแลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกัน (dialogue) แสวงหาความร่วมมือจากหลายฝ่าย (Collaboration) และก่อให้เกิดการตัดสินใจโดยกลุ่ม (Group decision-making) ก็ยิ่งทำให้การมีส่วนร่วมมีโอกาสมากขึ้น

5. ประเภทของช่องทางสื่อ โดยหลักการทั่วไปแล้ว สื่อขนาดเล็ก เช่น สื่อเฉพาะกิจจะเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมได้มากกว่าสื่อมวลชน สื่อที่ชาวบ้านคุ้นเคยเช่นสื่อประเพณี ก็เอื้ออำนวยให้ชาวบ้านเข้าร่วมได้ง่ายกว่าสื่อสมัยใหม่ที่แปลกหน้า

6. ผู้รับสารและการมีปฏิกิริยาป้อนกลับ (Feedback) สำหรับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม นั้น จะมีความเชื่อพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้รับสารที่แตกต่างไปจากการสื่อสารเพื่อการพัฒนากระแสหลักโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ กระบวนทัศน์ใหม่นี้เชื่อว่า ผู้รับสารนั้นมีผู้ใช้ที่ว่างเปล่า และไม่รู้อะไรเลย เกี่ยวกับเนื้อหาสารที่จะสื่อไป หากแต่ความรู้ที่ผู้รับสารนั้นมีนั้น อาจจะเป็นความรู้คนละชุดที่แตกต่างจากผู้ส่งคาดคิดเอาไว้

2.4.4 ระดับการมีส่วนร่วม

ได้มีการจัดแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับสาร/ผู้ใช้สาร (Audience/Receiver/Users) เป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในระดับต่ำสุด กล่าวคือ ในกระบวนการสื่อสารตั้งแต่ต้นยังอยู่ในการกำหนดของผู้ส่งสาร ไม่ว่าจะเป็นการเลือกประเด็นเนื้อหา การเลือกวิธีการนำเสนอ ไปจนกระทั่งการเลือกช่องทางสื่อที่จะใช้เผยแพร่ และผู้รับสารยังคงมีฐานะเป็นเพียงผู้รับสารแต่

เพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตามสิ่งที่อาจเปลี่ยนแปลงไปสำหรับฐานะของผู้รับสารในการสื่อสารชุมชนแบบมีส่วนร่วมคือ

- ต้องมีการขยายแนวคิดของผู้รับสาร ให้ตระหนักถึงสิทธิที่จะรู้ของคุณ (Right To know /Right to be inform) และนอกจากนั้น สิทธินี้ยังขยายไปถึงสิทธิที่จะบอกเล่าข้อมูลข่าวสารของตนต่อสาธารณชนด้วย (Right To inform)

- จะต้องสร้างหลักประกันในการมีส่วนร่วมของผู้รับสาร ทั้งในช่วงขาเข้า (Input)และช่วงขาออก (Out put) เช่นในช่วงนำเข้าข้อมูล จะต้องมีการสำรวจว่ามีช่องทางข่าวสารอะไรบ้าง สำหรับชุมชน โอกาสในการเข้าถึงเป็นอย่างไร เนื้อหาข่าวสารนั้นเกี่ยวข้องกับชุมชนหรือไม่และมีรูปแบบการนำเสนอในลักษณะอย่างไร ในช่วงของการส่งข้อมูลออกจากชุมชนก็เช่นกัน

- ปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมของในฐานะผู้รับสาร ก็คือ ช่องทางข่าวสาร (Channel) จะต้องมีการสำรวจว่า มีช่องทางอะไรบ้างที่ประชาชนในบริเวณดังกล่าวจะได้รับส่งข่าวสารอย่างทั่วถึง ซึ่งถือเป็นมาตรการการเพิ่มช่องทางการสื่อสาร (Addition of Channel)

2) การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่ง / ผู้ผลิต / ผู้ร่วมผลิต / ผู้ร่วมแสดง (Sender/Producer/Co-producer/Performance) เป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นมา ซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือผู้ร่วมผลิตนั้น ยังแบ่งออกได้เป็นหลายขั้นตอนคือ

- ขั้นตอนการผลิต (Pre-production Stage) อันได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมการก่อนการผลิตสื่อ กิจกรรมในขั้นตอนนี้จะประกอบด้วย การเลือกประเด็นหัวข้อ การเลือกแง่มุมที่จะนำเสนอ การรวบรวมข้อเท็จจริงที่จะนำมาใช้เป็นวัตถุดิบ

- ขั้นการผลิต (Production Stage) ได้แก่ขั้นตอนของการลงมือผลิต เช่น การเขียนข่าว เขียนบทความ

- ขั้นหลังการผลิต (Post-production Stage) ได้แก่ขั้นตอนหลังการผลิตเสร็จแล้ว ก็ต้องมีการจัดรูปแบบ จัดหน้าให้อ่านง่าย

3) การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย (Policy Maker/Planner) เป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผน วางแผนและนโยบายดำเนินการใช้สื่อที่รวมเอาชุมชนเข้ามาอยู่ในโครงสร้างการสื่อสารของชุมชน

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาเป็นกรอบในการตั้งคำถาม และเป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยของการมีส่วนร่วมในการสื่อสารภายในชุมชนของประชาชน โดยรอบพื้นที่

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับประชาสังคม

นักวิชาการในสังคมไทยหลายๆท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า “ประชาสังคม” (Civil Society) ที่กลมกลืนกับบริบทสังคมไทยอยู่มากมาย ดังนี้

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี กล่าวว่า ประชาสังคม คือสังคมที่เต็มไปด้วยความเป็นชุมชน (Community building) ซึ่งความเป็นชุมชนนั้น หมายถึง การที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีอุดมคติร่วมกัน หรือความเชื่อร่วมกันในบางเรื่อง มีการติดต่อสื่อสารกัน หรือมีการรวมกลุ่มกัน จะอยู่ห่างกันก็ได้ มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีเรื่องจิตใจเข้ามาด้วย มีความรัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ ในการปฏิบัติบางสิ่งบางอย่าง จะเรื่องใดก็แล้วแต่และมีการจัดการ (ประเวศ วะสี, 2540)

อาจารย์ไพฑูริย์ วัฒนศิริธรรม ให้ความหมายของคำว่าประชาสังคม ว่าหมายถึงสังคมที่ประชาชนทั่วไปมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของประชาชน โดยอาศัยองค์กร กลไก กระบวนการ และกิจกรรมอันหลากหลายที่ประชาชนจัดขึ้น โดยเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ไม่ใช่ภาครัฐ (ซึ่งดำเนินโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย) และไม่ใช่ภาคธุรกิจ (ซึ่งดำเนินงานโดยมุ่งหวังกำไร) (ไพฑูริย์ วัฒนศิริธรรม, 2540)

สามัญ วิสัย ให้ความหมายว่า ประชาสังคม ก็คือการร่วมมือของหลายฝ่ายในสังคม เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา

นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ อธิบายว่า “ประชาสังคม” หมายถึง การที่ผู้คนในสังคมเห็นวิกฤตการณ์หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนที่ยากแก่การแก้ไข มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งนำไปสู่การก่อจิตสำนึก (Civic consciousness) ร่วมกัน มารวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร (Civic group / organization) ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาคสังคม (ประชาชน) ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาหรือกระทำการบางอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ด้วยความรัก ความสมานฉันท์ ความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการ โดยมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย (Civic network) (ชูชัย ศุภวงศ์, 2540)

จากความหมายตามความคิดเห็นของนักวิชาการข้างต้นนั้นสามารถสรุปได้ว่า ประชาสังคม หมายถึง สังคมที่ประชาชนในสังคมนั้นมีจิตสำนึกร่วมกัน ดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้วิกฤตการณ์อันไม่พึงปรารถนาทั้งสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองด้วยความพอใจและมีความสุข

ลักษณะหรือองค์ประกอบสำคัญของประชาสังคม

นัยยะของคำจำกัดความและการตีความของคำว่า “ประชาสังคม” อันเป็นแนวทางในการศึกษาถึงความเป็นชุมชน มีลักษณะและองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. มีความหลากหลาย เช่น มีความหลากหลายของการรวมตัว พื้นที่ รูปแบบของกิจกรรมประเด็นความสนใจ / ปัญหา และกลุ่มคนที่มารวมตัวกัน
2. มีความเป็นชุมชน ที่อาจมีอาณาบริเวณหรือ บริบทขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงติดต่อกัน ในทางใดทางหนึ่ง หรือความเป็นชุมชนขนาดเล็ก ที่รวมตัวด้วยความรัก ความผูกพัน ความเอื้ออาทรความสนใจ และหรือผลประโยชน์ร่วมกัน
3. บนสำนึกสาธารณะ ด้วยจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง (Public Consciousness) ของสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society)
4. มีกิจกรรมและความต่อเนื่อง บนพื้นฐานของกระบวนการกลุ่มและด้วยพื้นฐานแห่งการเรียนรู้จากการปฏิบัติร่วมกัน (Interactive Learning Through Action) ที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน
5. มีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สื่อสาร และเครือข่าย เพื่อกลุ่มประชาสังคมจะมีความยั่งยืน (Communication and Network)

แนวทางการสร้างประชาสังคม

การที่จะทำให้ประชาสังคมเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องหาหรือดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาปัญหาของสังคม หรืออาจเป็นความทุกข์ร่วมกัน
2. พัฒนาความรู้ร่วมกันต่อสภาพปัญหาหรือวิกฤตร่วมของสังคม
3. กำหนดจุดมุ่งหมายบางอย่าง หรือมีอะไรบางอย่างร่วมกัน ซึ่งอาจเป็นความทุกข์ร่วมกัน ความสุขร่วมกัน และมีความรู้สึกร่วมกันว่าถึงเวลาที่ต้องรวมตัวกัน
4. กำหนดผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งอาจไม่ใช้อยู่ในรูปของข้าวของเงินทอง
5. จัดเวทีสม่ำเสมอ
6. จัดกิจกรรมร่วมกัน
7. แสวงหารูปแบบ
8. สร้างระบบบริหารจัดการ
9. ผู้นำประชาสังคม

จะเห็นได้ว่าแนวคิดในเรื่องของประชาสังคมจะเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการออกความเห็น วิเคราะห์ถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน และร่วมกันแก้ไข โดยคนในชุมชนนั่นเอง ซึ่งกระบวนการต่างๆที่เกิดขึ้นนั้น ได้อาศัยการสื่อสารเข้ามามีบทบาทสำคัญในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันของคนในชุมชน เพราะการมีส่วนร่วม หรือการพบปะกันของคนในชุมชนจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยช่องทางทางการสื่อสารนั่นเอง

ผลของการเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันแก้ปัญหาของคนในชุมชนนั้น จะก่อให้เกิดกระบวนการแก้ไขปัญหา หรือวิธีการในการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับกรอบการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแบบใหม่ คือ “กระบวนทัศน์ทางเลือกของการสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม” (The Alternative Paradigm of Communication for Social Change) (ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล, 2542) โดยมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาหนทางที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับชุมชน สังคมประเทศ หรือระดับโลกทั่วไป โดยมองว่าการเปลี่ยนแปลงสังคม อาจมีความหลากหลายและแตกต่างกันไป (Pluralistic/ Multiplicity in World) ตามความเหมาะสมของท้องถิ่น และตามความต้องการของสมาชิกในสังคมดังกล่าว

อาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจะต้องอาศัยการรวมกลุ่มของคนในชุมชนเอง เพื่อเป็นการเริ่มต้นในการตระหนักรู้ถึงสิ่งที่ชุมชนประสบอยู่ โดยมีการวางแผนจัดการกับปัญหาชุมชนจากความร่วมมือของคนในชุมชน และเมื่องานหรือกิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว ก็จะมีการขยายผล สร้างกิจกรรมใหม่ๆ จนกระทั่งมีการปรับเปลี่ยนและสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือประสบการณ์กัน จากแนวคิดเรื่องประชาสังคม ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับการรวมกลุ่มของประชาชน โดยรอบพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จ.ปัตตานี เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และร่วมกันเสนอแนวทางและดำเนินการแก้ไขปัญหาก็อาจจะเกิดขึ้นเมื่อมีนิคมอุตสาหกรรมมาอยู่ใกล้ชุมชน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จารุวดี อนุท (2538) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้โครงการของนิคมอุตสาหกรรมสุราษฎร์ธานี ในการศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ทั้งศักยภาพทางการตลาด ศักยภาพทางเทคนิค ความเหมาะสมของเศรษฐกิจ สังคม ปัจจัยสนับสนุนพื้นฐานตลอดจนศักยภาพของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการที่จะเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม ความเหมาะสมในการลงทุนอุตสาหกรรมและที่สำคัญอย่างยิ่ง ความเหมาะสมของที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมทั้งทางเศรษฐกิจ ภายภาพ สังคม และสิ่งแวดล้อม พบว่ามีความเหมาะสมในระดับที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตาม โครงการนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนรอบนิคมอุตสาหกรรม และส่วนรวมอีกหลายด้าน เช่น ช่วยบรรเทาการว่างงาน ชัยยังการอพยพแรงงานจากท้องถิ่นและการรักษาสภาพแวดล้อม เป็นต้น

ทัศนีย์ เกียรติภัทรภรณ์ (2540) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม กรณีศึกษา โครงการนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ ในการศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมต้องพิจารณาทั้งทางด้าน

เศรษฐกิจ และการตลาดเป็นหลัก มิใช่ถูกกำหนดโดยนโยบายของรัฐบาลหรือมีอำนาจทางการเมือง รวมทั้งต้องมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลหลังจากจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแล้ว เพื่อให้ชาวบ้านได้รับรู้ข้อดีของการมีนิคมอุตสาหกรรมเพื่อมิให้มีการคัดค้านเกิดขึ้นในอนาคต

นายสุธน คงสวัสดิ์ (2543) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ศึกษากรณีนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จากการวิจัยพบว่าประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมยังไม่สูงเท่าที่ควร เนื่องจากประชาชนยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องของสิ่งแวดล้อมชัดเจนหรือลึกซึ้งมากนัก ดังนั้นในกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมจึงต้องทำการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกทุกรูปแบบเพื่อให้ประชาชนได้ทราบเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะผ่านสื่อบุคคลมากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ซึ่งสื่อบุคคลจะสามารถในการให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนในชุมชนของตนเองได้เป็นอย่างดี

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) โดยศึกษาจากเอกสารและข้อมูลวิชาการ และศึกษาทางมานุษยวิทยาเฉพาะพื้นที่ (Case study) โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Groups Interview)

การศึกษาค้นคว้านี้ได้เลือกพื้นที่ศึกษาแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกชุมชนที่อาศัยโดยรอบนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี มีพื้นที่คาบเกี่ยว 2 อำเภอ รวม 5 ตำบล ดังนี้

1. เขตอำเภอปะนาเระ ได้แก่
 - 1.1 ตำบลน้ำบ่อ
 - 1.2 ตำบลท่าน้ำ
 - 1.3 ตำบลพ้อมิ่ง
2. เขตอำเภอสายบุรี ได้แก่
 - 2.1 ตำบลบางเก่า
 - 2.2 ตำบลแป้น

3.2 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มของผู้นำชุมชนและชาวบ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ใน 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปะนาเระ และอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ดังนี้

1.1 นายชูโชะ ปูตะ	ผู้ใหญ่บ้าน ต.บางเก่า อ.สายบุรี จ.ปัตตานี
1.2 นายขามือรี เจาะสามแม	ชาวบ้าน ต.บางเก่า อ.สายบุรี จ. ปัตตานี
1.3 นายอานัส ยูนู	อบต. ต. แป้น อ.สายบุรี จ.ปัตตานี

1.4 นายยาชะ สาและ	ชาวบ้าน ค.แป้น อ.สายบุรี จ.ปัตตานี
1.5 นายแวอูเซ็ง ชาและ	สารวัตรกำนัน ค.ท่าน้ำ อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี
1.6 นายอาหะมะ สาและ	กำนัน ค. ท่าน้ำ อ. ปะนาเระ จ. ปัตตานี
1.7 นายรยูานิง สาอิ	โต๊ะอิหม่าม ค.พ้อมิ่ง อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี
1.8 นางสาวนิลยา ทองปัด	ชาวบ้าน ค. พ้อมิ่ง อ. ปะนาเระ จ. ปัตตานี
1.9 นางรอสนา หะยีมานู	ผู้นำสตรี ค. น้ำบ่อ อ.ปะนาเระ จ. ปัตตานี
1.10 นายยะพา อามะ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ค. น้ำบ่อ อ. ปะนาเระ จ. ปัตตานี

2. ภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 นายเวดีอราแม มะมิงจิ	ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี
2.2 นายศิริชัย ปิติเจริญ	ประธานหอการค้าจังหวัดปัตตานี
2.3 นายคลยา สะแลแม	เจ้าหน้าที่ภาคประชาสังคม
2.4 นางสาวละม้าย มานะการ	NGOs
2.5 นายอนุชา อนุชิต	ผู้อำนวยการสำนักประชาสังคม (สบส.) 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2.6 นายพันธ์ศักดิ์ กุ่มครองพันธ์	เจ้าหน้าที่ภาคประชาชน จ. ปัตตานี

3. กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

3.1 นางสาวสมจินต์ พิสิก	ผู้จัดการโครงการนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลจังหวัดปัตตานีการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
3.2 นางเขาวนุช จิตตินันท์	ผู้อำนวยการกองบริการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
3.3 นางบุปผา กวินวสิน	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
3.4 นางสาวทัศนีย์ เกียรติภัทรภรณ์	กองยุทธศาสตร์และแผนกลยุทธ์ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
3.5 นางบงกช ฦ สงขลา	อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview)

1. การจัดสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Groups Interview) กลุ่มผู้นำชุมชนและกลุ่มชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน จำนวน 18 คน โดยแบ่งเป็น

- กลุ่มผู้นำชุมชนและชาวบ้าน 10 คน ที่มีภูมิลำเนาในเขตการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ภาครัฐ 2 คน นางสาวสมจินต์ พิถี จากกรมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดำรงตำแหน่งเป็นผู้จัดการ โครงการนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลและเป็นผู้ทำโครงการมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง และสามารถลงไปให้ข้อมูลสัมภาษณ์ในพื้นที่ได้อย่างสะดวก และนางบงกช ณ สงขลา อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นผู้ที่ทำงานกับกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่มาโดยตลอด

- กลุ่มภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6 คน อันได้แก่นายเวศคือราเม มะมิง จิ ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี นายศิริชัย ปิติเจริญ ประธานหอการค้าจังหวัดปัตตานี นายคลยา สะแลแม เจ้าหน้าที่ภาคประชาสังคม นางสาวละม้าย มานะการ NGOs นายอนุชา อนุชิต ผู้อำนวยการสำนักประชาสังคม (สบส.) 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และนายพันธ์ศักดิ์ คุ้มครองพันธ์ เจ้าหน้าที่ภาคประชาชน จ. ปัตตานี ซึ่งการสัมภาษณ์กลุ่มทั้งหมด 18 คน ที่ผู้วิจัยเลือกมานี้ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ผู้ได้รับผลกระทบและผู้ได้รับผลประโยชน์ จากการมีนิคมอุตสาหกรรมทั้งสิ้น อีกทั้งสามารถเป็นตัวแทนในการให้ข้อมูลเพื่อประกอบการวิจัยในครั้งนี้ ได้เป็นอย่างดี โดยมีการสัมภาษณ์ในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2549 ณ อำเภอสายบุรี จ.ปัตตานี ซึ่งใช้คำถามสำหรับสัมภาษณ์ โดยจะครอบคลุมรายละเอียด ดังนี้

1) สภาพทั่วไปทางสังคมของครัวเรือนผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เช่นอายุ เพศ การศึกษา ศาสนา ฯลฯ

2) ข้อมูลสภาพของที่อยู่อาศัย การศึกษาสภาพทาง เศรษฐกิจ การทำมาหากิน ปัญหาในการประกอบอาชีพ ความสัมพันธ์ทางสังคม ความเชื่อ ศาสนา สังคมวัฒนธรรม

3) สภาพความเป็นอยู่ปัจจุบันและความพึงพอใจ ได้แก่สภาพสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และความคิดเห็นต่อสภาพสิ่งแวดล้อมปัจจุบันของชุมชน

4) แหล่งข่าวสารการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี
ทัศนคติต่อการดำเนินงานของโครงการ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน ความคิด
เห็นต่อการมีส่วนร่วมและการประชาสัมพันธ์โครงการ

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ของการนิคมอุตสาหกรรมฯเพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการและความเป็นมาของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม
อาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี รวมทั้งข้อมูลการประชาสัมพันธ์กระบวนการสื่อสารโครงการของ
กนอ. ที่ได้เผยแพร่ให้ชุมชนได้รับทราบ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีในลักษณะเป็น
กันเอง โดยใช้เวลาและสถานที่ที่แตกต่างกัน การสัมภาษณ์ข้อมูลเริ่มต้นจากเจ้าหน้าที่ของการ
นิคมอุตสาหกรรมที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล นอกจากนี้ผู้ให้
ข้อมูลแต่ละคนในองค์กรไม่สามารถที่จะให้สัมภาษณ์ได้ครบในวันเดียวกันทั้งหมดเนื่องจากผู้ให้
ข้อมูลมีภารกิจมากมาย อีกทั้งเพื่อความเที่ยงตรงของข้อมูล ผู้วิจัยจึงต้องปฏิบัติตามการนัดหมาย
เวลาและสถานที่เพื่อความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในสำนักงานการนิคม
อุตสาหกรรมฯทั้งสิ้น และการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น

3. การศึกษาจากเอกสารต่างๆ ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ที่เกี่ยวข้อง
กับหัวข้อการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย แผ่นพับแนะนำโครงการ วิดีโอเทปโครงการ

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ การจดบันทึกสิ่งที่ได้จากการ
สังเกต และอาศัยอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เครื่องบันทึกเทปและกล้องถ่ายภาพ

แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยใช้ประกอบการสัมภาษณ์ พูดคุย อย่างไม่
เป็นทางการ ซึ่งประกอบด้วยแนวคำถามที่เกี่ยวกับการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร เรื่องการจัดตั้งนิคม
อุตสาหกรรมความคิดเห็นของประชาชนและการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหาร
ฮาลาล เป็นต้น

ในส่วนของการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ ในประเด็นที่เกี่ยวกับกระบวนการ
การสื่อสารข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานไปยังประชาชน การทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม รวมทั้ง
ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการมีนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ การตีความ แยกประเด็น จัดกลุ่มข้อมูล บรรยายหรือแยกแยะสาระข้อความที่ศึกษา และนำมา ประมวลผล เสนอเป็นรายกลุ่มบุคคล

3.6 การนำเสนอข้อมูล

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้มีการเรียบเรียงข้อมูลทั้งหมด และนำเสนอในลักษณะของการ วิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Research)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำวิจัยได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาถึง กระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี นี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อตอบคำถามงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. กระบวนการสื่อสารของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีการสื่อสารอย่างไรเพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

2. ประชาชนโดยรอบพื้นที่ มีการสื่อสารในเรื่องเกี่ยวกับข้อดี ปัญหา หรือผลกระทบ อันเกิดจากการมีนิคมอุตสาหกรรมหรือไม่ อย่างไร

3. ทักษะของประชาชนโดยรอบพื้นที่ เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ที่การนิคมฯสื่อสารเป็นอย่างไร และข่าวสารนั้นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนหรือไม่

4. ประชาชนโดยรอบพื้นที่มีส่วนร่วมอย่างไร ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept Interview) การสังเกต (Observation) และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน กลุ่มผู้นำชุมชน รวม 18 คน ในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2549 รวม หลังจากที่ได้ผู้ศึกษาได้ข้อมูลทั้งหมดมาแล้วก็ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำผลมาตอบปัญหานำวิจัยที่แสดงไว้ข้างต้น

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

1. การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

1) นางสาวสมจินต์ พิสิก	ผู้จัดการโครงการนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี อายุ 45 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของการนิคมอุตสาหกรรมฯ พร้อมทั้งดูแลโครงการนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลด้วย
2) นางเขาวนุช จิตินันท์	ผู้อำนวยการกองบริการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรม อายุ 47 ปี เป็นคณะทำงานเรื่องการขับเคลื่อนโครงการสร้างเสริมความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของชุมชนก่อนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม
3) นางบุปผา กวินวสิน	เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี อายุ 35 ปี นักร้องศาสนาพุทธ พื้นเพเป็นคน จ. ปัตตานีโดยกำเนิด แต่มีภูมิลำเนา อยู่ในอำเภอเมือง เมื่อโตขึ้นเข้ามาเรียนหนังสือในกรุงเทพ และเมื่อเข้าทำงานที่ กนอ. ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประสานงานโครงการฯ เนื่องจากจะทราบคุณลักษณะและวัฒนธรรมของชาวมุสลิมค่อนข้างดี
4) คุณทัศนีย์ เกียรติภัทรภรณ์	เจ้าหน้าที่กองยุทธศาสตร์และแผนกลยุทธ์ การนิคมอุตสาหกรรมฯ อายุ 42 ปี ทำงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงการและศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม
5) คุณบงกช ณ สงขลา	อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีและทำงานให้กับศูนย์ช่วยเหลือด้านชุมชน

2. ภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) คุณแควีออรามา มะมิงจิ	ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี

- 2) คุณศิริชัย ปิติเจริญ
 ประธานหอการค้า จ.ปัตตานี อายุ 46 ปี
 การศึกษาปริญญาตรี ปัจจุบันมีภูมิลำเนาอยู่ใน
 จ.ปัตตานี และเป็นหนึ่งในผู้บริหารนิคมอุตสาหกรรม
 อารมณ์อาหารฮาลาลในส่วนของภาคเอกชน
- 3) คุณดลยา สะแลแม
 เจ้าหน้าที่ภาคประชาสังคม อายุ 42 ปี การศึกษา
 ปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นคน
 สายบุรีโดยกำเนิด นับถือศาสนาอิสลาม ทำหน้าที่
 เป็นตัวกลางในการประสานงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น
 เป็นหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และพัฒนาชุมชน
 จนได้รับการยอมรับจากชาวบ้านให้เป็นผู้นำทาง
 ธรรมชาติ
- 4) คุณละม้าย มานะการ
 เจ้าหน้าที่ NGOs อายุ 46 ปี การศึกษาปริญญาตรี
 นับถือศาสนาพุทธ เข้ามาทำงานให้กับชุมชน
 ปัตตานี ประมาณ 8 ปี แต่มีความผูกพันและ
 เป็นแกนนำให้กับชาวบ้านในชุมชนต่างๆ เรื่อง
 ผู้อำนวยการสำนักประชาสังคม (สบส.) 3
 จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 5) คุณอนุชา อนุชิต
 เจ้าหน้าที่ภาคประชาชน จ.ปัตตานี ย้ายมาอยู่ที่
 จังหวัดปัตตานีได้ 2 ปีแล้ว

3. กลุ่มผู้นำชุมชนและชาวบ้าน

- 1) นายยูโซะ ปูเตะ
 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 ต.บางเก่า อ.สายบุรี จ.ปัตตานี
 อายุ 52 ปี เป็นผู้ใหญ่บ้านรุ่นเก่าที่ดำรงตำแหน่ง
 ได้จนปัจจุบัน เป็นผู้ติดต่อผู้เพื่อชุมชน และคนใน
 ชุมชนให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก เป็นคน
 ที่เกิดในพื้นที่ต. บางเก่า และอาศัยอยู่จนปัจจุบัน
 ผู้ใหญ่ยูโซะ เป็นอีกท่านหนึ่งที่มีบทบาทในการ
 ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของนิคมอุตสาหกรรม
 กรรม และนำมาถ่ายทอดให้คนในชุมชนได้รับ
 ข่าวสารเสมอ เพื่อให้คนในชุมชนเห็นประโยชน์

- ในการมีนิคมฯในชุมชน แต่ก็ยังเป็นผู้ที่มีข้อห่วง
ใยและข้อกังวลใจกับปัญหาที่อาจจะเกิดในชุมชน
- 2) นายยามือรี เจะสามแม ชาวบ้าน ต.บางเก่า อ.สาขบุรี จ.ปัตตานี อายุ 45 ปี เป็นผู้ที่มิวิสัยทัศน์กว้างไกล มีลักษณะการเป็นผู้นำ และมีความห่วงใยคนในชุมชนอยู่เสมอ ปัจจุบันทำฟาร์มเลี้ยงแพะ ไม่ใหญ่โตนัก
- 3) นายอานัส ยูนู อบต. ต.แป้น อ.สาขบุรี จ.ปัตตานี อายุ 38 ปี เป็นนักการเมืองท้องถิ่นรุ่นใหม่ที่มีบทบาทในชุมชนค่อนข้างมาก และพร้อมที่จะพัฒนาเพื่อชาวชุมชน เดิมพื้นเพเป็นคน ต.พ่อมิ่ง แต่มาแต่งงานกับภรรยาซึ่งเป็นคนใน ต.แป้น จึงย้ายมาอยู่กับครอบครัวที่ ต.แป้น ได้ 15 ปีแล้ว
- 4) นายซาชะ สาและ เป็นประชาชน ต.แป้น อ.สาขบุรี อายุ 35 ปี เดิมดำรงตำแหน่ง อบต. แต่เลือกตั้งคราวที่ผ่านมาไม่ได้รับเลือกเนื่องจากมีปัญหาภายในตนเอง ปัจจุบันประกอบอาชีพชาวสวน มีสวนผลไม้ของตนเอง และรับเหมาก่อสร้างเล็กๆน้อยๆในพื้นที่เป็นคนพื้นที่ตั้งแต่กำเนิด
- 5) นายเวอูเซ็ง ซาและ สารวัตรกำนัน ต.ท่าน้ำ อ.ปะนาเระ อายุ 37 ปี เป็นคนพื้นที่โดยกำเนิด ลักษณะนิสัยเป็นคนพูดจาตรง เลี้ยงดั่ง แต่มีความห่วงใยในท้องถิ่น สภาพแวดล้อมและการดำเนินชีวิตของชาวมุสลิมเป็นอย่างมาก มีความวิตกกังวลว่า ความเจริญจะนำมาซึ่งความไม่ปลอดภัยต่อชุมชนในท้องถิ่น
- 6) อาหะมะ สาและ กำนัน ต.ท่าน้ำ อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี อายุ 58 ปี เป็นคนพื้นที่โดยกำเนิด มีพวกพ้องเยอะ และเคยเป็นเจ้าของที่ดินบริเวณที่จะสร้างนิคมอุตสาหกรรม ผู้นำศาสนา (โต๊ะอิหม่าม) ต.พ่อมิ่ง อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี อายุ 45 ปี มีคนนับถือมาก และคอยให้คำแนะนำ คนในชุมชนอยู่เสมอ ทั้งในเรื่อง
- 7) นายซารูนิง สาอิ

- ของนิคมอุตสาหกรรม จะมาประชุมทุกครั้งและนำข้อมูลข่าวสารไปเผยแพร่ เป็นผู้ที่โน้มน้าวให้ชาวบ้านในชุมชนเห็นข้อดีของการมีนิคมอุตสาหกรรม และจะคอยเป็นสื่อกลางระหว่างภาครัฐกับชุมชนเสมอ
- 8) นางสาวนิลยา ทองปัด ชาวบ้าน ต.พ้อมิ่ง อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี อายุ 37 ปี นับถือศาสนาพุทธ มีอาชีพเลี้ยงหมูเพื่อขายในตลาดและนำมูลหมูไปทำแก๊สชีวภาพ มีบ้านพักอาศัยอยู่ท่ามกลางคนมุสลิมแต่ไม่มีปัญหาในเรื่องการอยู่ร่วมกัน
- 9) นางรอสนา ทะยิมาม ผู้นำสตรี ต.น้ำบ่อ อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี อายุ 42 ปี เป็นผู้ที่อยากเห็นนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในชุมชนเพราะจะได้ทำให้คนในพื้นที่มีงานทำไม่จำเป็นต้องเข้าไปทำงานที่ประเทศมาเลเซีย และยังมีโครงการจะเปิดร้านค้าขายเล็กๆน้อยให้กับคนงานในนิคมฯ อีกด้วย
- 10) นายชะพา อามะ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ต.น้ำบ่อ อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี อายุ 31 ปี และยังเป็นอาสาสมัครทางด้านสาธารณสุขสุขในชุมชน ดูแลเรื่องสาธารณสุขเบื้องต้นอนามัยทั่วไป เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วมสาธารณะในชุมชน และดูแลด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน

4. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะกระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จ.ปัตตานี ในเขตพื้นที่ 5 ตำบล ใน 2 อำเภอ ได้แก่ ตำบลน้ำบ่อ ตำบลท่าน้ำ ตำบลบางเก่า ตำบลพ้อมิ่ง และตำบลแป้น ด้วยเหตุผลนี้คือเป็นพื้นที่ที่ประชาชนได้รับผลกระทบ และอิทธิพลโดยตรงจากการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เพราะอยู่ในเขตชั้นที่ 1 ภายในรัศมี 5 กิโลเมตร โดยรอบนิคมอุตสาหกรรม

พื้นที่ 5 ตำบลนี้เป็นพื้นที่ที่มีความสงบเรียบร้อย เป็นชุมชนที่รักสันติ ไม่ค่อยมีปัญหาอะไรมาก ประชากรโดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามและมีความเคร่งครัดในหลักคำสอนของ

ศาสนา มีมัสยิดกระจายตัวไปตามตำบลต่างๆ โดยตำบลที่มี ศาสนสถานมากที่สุด คือตำบลพ้อมิ่ง ที่มีมัสยิด 2 แห่ง และบาราเซาะ 10 แห่ง ในด้านงานบุญประเพณีและการปฏิบัติศาสนกิจจะเหมือนกันในทุกตำบล สภาพสังคม เป็นสังคมเกษตรชนบท และชุมชนประมงชายฝั่ง ประชากรมีความเป็นอยู่เรียบง่าย มีการพึ่งพาอาศัยกับแบบเครือญาติ ความเป็นอยู่มีรูปแบบสังคมชนบท ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนค่อนข้างแน่นแฟ้น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรักใคร่สามัคคีกลมเกลียว การตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่ม/ชุมชนใหญ่ และกระจายไปตามที่คืนทำกิน

ประชาชนในพื้นที่ (ประมาณร้อยละ 80) ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่การทำนาทำสวน ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ ส่วนอาชีพรองได้แก่รับจ้างทั่วไป และค้าขายและยังมีประชากรที่ยังว่างงานอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะรับจ้างทั่วไป ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ คือในตัวจังหวัดปัตตานี และจังหวัดสงขลา นอกจากนั้นยังมีแรงงานที่อพยพไปทำงานนอกพื้นที่โค่นส่วนใหญ่มักจะเดินทางไปทำงานยังประเทศมาเลเซีย นอกจากอาชีพที่กล่าวมาแล้ว อาชีพประมงก็เป็นอาชีพเสริม เป็นลักษณะประมงพื้นบ้าน โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ไม่ได้อพยพไปทำงานต่างถิ่น เป็นการประมงเพื่อยังชีพไม่ได้ทำเพื่อการค้าเท่าไรนักประชากรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวละประมาณ 5000 บาทต่อเดือน และครัวเรือนที่ไม่สามารถระบายได้เฉลี่ยต่อเดือนก็ยังมีอีกมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความขยันของสมาชิกในครอบครัว เพราะยังมีงานให้รับจ้างมาก แต่บางกลุ่มก็ไม่พอใจกับสภาพแวดล้อม เนื่องจากหางานทำยาก และต้องประสบกับความแห้งแล้ง และยากจน ดังนั้นสภาพโดยรวมของชาวบ้านเป็นแบบ

1. รายได้เพียงพอกับรายจ่ายในชีวิตประจำวัน แต่ไม่เหลือเก็บ
2. รายได้เพียงพอ และมีเงินเหลือเก็บ
3. รายได้ไม่พอเพียง ต้องอาศัยการกู้ยืมจากพี่น้อง จากสถาบันการเงิน และจากนายทุน

4.2 คำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์

1. ลักษณะของการสื่อสารที่ใช้กับประชาชนเพื่อให้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

การสื่อสารข้อมูลข่าวสารการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแต่ละแห่งนั้น การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ เป็นสิ่งสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามได้ เพราะหากข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอ มีความถูกต้อง รวดเร็ว ตรงกับความต้องการและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ ก็จะทำให้ประชาชน เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทัศนคติที่ดี ซึ่งนับเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่จะนำมาซึ่งความร่วมมือ ร่วมใจในการดำเนินโครงการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและมองเห็นความสำคัญของโครงการ ดังนั้นการนิคมอุตสาหกรรม

สาหรรมฯ จึงต้องอาศัยการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนในพื้นที่ ได้รับทราบ

“เหตุผลที่เลือกจังหวัดปัตตานี เพราะเห็นว่ามิถุนปัญหาท้องถิ่นด้านอาหารฮาลาล และการประมง ซึ่งทำให้มุสลิมโลกมีความเชื่อมั่น และที่สำคัญในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงก็ยังเป็นแหล่งวัตถุดิบจากธรรมชาติด้วย และในอนาคต ภาครัฐมุ่งหวังให้จังหวัดปัตตานี เป็นศูนย์กลางครัวโลกอาหารฮาลาล อีกด้วย การมีนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ 2 อำเภอ นั้น จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนนั้นให้เติบโตขึ้น รวมทั้งอัตราการส่งออกของอาหารฮาลาลจะเพิ่มขึ้นอีกด้วย สิ่งอำนวยความสะดวกที่ กนอ. เข้าไปพัฒนาคือ เรื่องถนน เรื่องน้ำ ซึ่งปัจจุบันมีท่อส่งน้ำที่เชื่อมต่อมาจากแม่น้ำสายบุรีเพื่อให้ชาวบ้านได้รับประโยชน์ ผลดี โดยตรงคือมีการจ้างงาน และผลทางอ้อมคือการให้บริการต่างๆ เช่นขายอาหาร บ้านเช่า นอกจากนี้วัตถุดิบและสินค้าเกษตรพื้นเมืองจะมี ช่องทางในการจำหน่ายเพิ่มมากขึ้น ไม่เฉพาะใน 5 ตำบลเท่านั้น แต่จะขยายไปยังพื้นที่ใกล้เคียงอีกด้วย ณ วันนี้ จากการที่เข้าไปสัมผัสกับชาวบ้าน เขาอยากได้นิคมอุตสาหกรรมแต่รัฐบาลต้องเข้ามา Support ในเรื่องต่างๆด้วยเช่นทางด้านการศึกษา รัฐต้องสนับสนุนทรัพยากรบุคคล โดยต้องสนับสนุนคนในพื้นที่ให้ได้เรียนหนังสือตามหลักสูตร สร้างโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน และเข้ามาดูแลเรื่องความมั่นคงเพราะในขณะนี้ พื้นที่นี้ยังเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยอยู่

(สมจินต์ พิสิก, สัมภาษณ์, 19 มกราคม 2549)

ลักษณะการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร

ในส่วนของการสื่อสารเรื่องการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลนั้น การนิคมอุตสาหกรรมฯ มีการสื่อสารในหลายรูปแบบ ทั้งการสื่อสารผ่านสื่อสารมวลชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การสื่อสารโดยสื่อสิ่งพิมพ์ การสื่อสารผ่านสื่อบุคคล และสื่อกิจกรรมพิเศษ ต่างๆ โดยการนิคมอุตสาหกรรมฯ ได้ทำการสื่อสารเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าใจและทราบความเคลื่อนไหวของนิคมอุตสาหกรรมและสร้างเครือข่ายในการกระจายข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องไปยังชาวบ้านในพื้นที่ โดยเลือกที่จะทำการสื่อสารในพื้นที่ทุกรูปแบบ ดังนี้

- การสื่อสารผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยเผยแพร่โครงการนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในรายการส่องเศรษฐกิจ ทาง UBC และช่อง 11 สำหรับในระดับต่างประเทศ กนอ. สื่อสารโดยการจัดประชุมผู้นำมุสลิม 57 ประเทศทั่วโลก ประเทศแถบตะวันออกกลาง กูเวต การ์ตาร์ บาร์เรน ฯลฯ ละได้มีการสื่อสารโดยใช้การเปิดวิดีโอเกี่ยวกับโครงการให้ได้รับทราบ โดยวิดีโอ นั้น มีการจัดทำเป็น 3 ภาษาด้วยกัน ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอาหรับ ซึ่งสามารถเผยแพร่ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย

“นิคมแห่งนี้เป็นนิคมพิเศษ แตกต่างจากนิคมอื่น จะมีความแตกต่างทางภาษา วัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ ดังนั้นในการที่เราจะไปสื่อสารกับเขา เราต้องเข้าใจเขาก่อน บางครั้งถ้าเราสื่อสารด้วยการพูดเขาอาจจะแปลความหมายไปอีกอย่าง ดังนั้นเวลา กนอ. จะสื่อสารกับเขามักจะใช้เอกสารทั้งภาษาไทย และภาษาเขาวี ถ้าเป็นวิดีโอก็จะทำเป็นภาษาอาหรับส่งให้เขาด้วยการที่ กนอ. สร้างการมีส่วนร่วมกับพวกเขาบ้านใน 5 ตำบลนั้นถือเป็นสิ่งที่ทำให้เขาเข้าใจเราและไม่ประหวั่ง กนอ. เรื่องการสร้างนิคมอุตสาหกรรม และเขามีส่วนร่วมกับเราเยอะมาก เช่น ส่งผู้นำหรือตัวแทนมาร่วมประชุมทำเวที และกลับไปถ่ายทอดให้ลูกบ้านฟัง ก็จะเป็นการขยายต่อกันไป ถือเป็นสร้างเครือข่ายของการสื่อสารอย่างหนึ่งที่ประสบความสำเร็จ”

(สมจินต์ พิสิก, สัมภาษณ์, 19 มกราคม 2549)

- การสื่อสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ โดยการจัดทำโบรชัวร์เผยแพร่ตามสถานที่ต่างๆ เช่น จังหวัดปัตตานี เพื่อให้เป็นสื่อกลางในการกระจายข่าวสาร และส่งเอกสารไปยังผู้นำชุมชน ชาวบ้านในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจในตัวโครงการ

“ชาวบ้านรู้จักนิคมอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น แต่ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ กิจกรรมที่เราจัดให้เขาเช่นพามาดูงานก็ดี เพราะทำให้เขาเข้าใจเราดีขึ้นแต่สื่อที่เราให้เขายังไม่ค่อยตรง ควรมีการสื่อสารกับเขาโดยตรง ใช้สื่อสารผ่านวิทยุชุมชน หรืออัดเทปไปเปิดให้ฟัง เพราะชาวบ้านไม่ค่อยชอบอ่าน ใช้การสื่อสารผ่านบุคคลจะเข้าถึงได้ดีกว่า”

(ทัศนีย์ เกียรติภัทรภรณ์, สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2549)

- การสื่อสารผ่านสื่อบุคคล การใช้สื่อบุคคลเข้าไปเป็นสื่อหลักในการให้ความรู้ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับข้อมูลนิคมอุตสาหกรรมและความรู้ทางด้านราชการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งการนำเอกสารไปแจกจ่ายให้กับชุมชนขณะร่วมทำกิจกรรม โดยผ่านทางกลุ่มผู้แทนจังหวัดปัตตานี และผ่านกลุ่มผู้นำชาวบ้าน แต่จากการสังเกตจะพบว่า เอกสารเผยแพร่ต่างๆที่แจกให้ ชาวบ้านจะไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควร เวลาที่ทำกิจกรรมเวทีหรือ Work Shop ชาวบ้านมักจะนิยมให้เขียนข้อความและวาดเป็นรูปแทนสัญลักษณ์ต่างๆลงในแผ่นกระดาษมากกว่า เพราะจะสามารถสื่อสารได้เข้าใจมากกว่าตัวอักษร สำหรับการสื่อสารให้เข้าถึงพื้นที่นั้น กนอ. ก็ไม่ได้เน้นการสื่อสารผ่านสื่อเพียงอย่างเดียว แต่ยังมุ่งเน้นการสื่อสารผ่านสื่อบุคคลด้วย โดยใช้ลักษณะการสื่อสารจะเป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ มีลักษณะเป็นกันเอง การสื่อสารมีการโต้ตอบกลับ ลักษณะการสื่อสารมีทั้งเป็นแนวตั้งจากผู้นำชุมชนทั้งผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ อบต. กำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำทางธรรมชาติ ผู้นำศาสนา (โต๊ะอิหม่าม) ผู้นำท้องถิ่น ลงมายังลูกบ้าน

เกี่ยวกับนโยบาย ข้อมูลข่าวสาร ผลดี ผลเสีย ที่จะเกิดนิคมอุตสาหกรรม และชาวบ้านก็จะมีการสื่อสารด้วยตนเองอีกต่อหนึ่ง คือการสื่อสารในแนวระนาบคือจากชาวบ้านถึงชาวบ้านด้วยตนเอง

“เมื่อมีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นประชาชนในพื้นที่และโดยรอบพื้นที่มีงานทำ เดิมคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ต้องเดินทางไปทำงานที่ประเทศมาเลเซีย ทำให้ครอบครัวต้องแยกกันอยู่ ถ้ามีนิคมฯ เกิดขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานในพื้นที่ก็จะตามมา เช่น ถนน ประปา โทรศัพท์ การคมนาคมจะสะดวกขึ้น กนอ. มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของนิคมอุตสาหกรรมอยู่เสมอ โดยการผ่านทางจังหวัด ผ่านผู้นำชุมชน และเข้าถึงตัวชาวบ้านเอง เช่น การพาไปดูงานนอกพื้นที่ เพื่อให้พวกเขาได้สัมผัสกับบรรยากาศของนิคมอุตสาหกรรมที่แท้จริง ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดี เพราะชาวบ้านรู้จักและเข้าใจนิคมอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นในทางที่ดี”

(บุปผา กวินวสิน, สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2549)

“กนอ. ใช้การสื่อสารผ่านเครือข่ายผู้นำชุมชน ใช้ได้ดีในพื้นที่นี้ ทำให้ประชาชนยอมรับ เพราะ กนอ. ทำการสื่อสารไม่ได้ไปสั่งการ และใช้ศัพท์ต่างๆสามารถเข้าใจได้ อีกอย่างคือเจ้าหน้าที่ กนอ. ไม่ทำตัวแปลกแยกกับชุมชน ซึ่งต่างจากหลายๆโครงการที่ไม่ได้ทำการสื่อสารเลย ทำให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วม”

(บงกช ฅ สงขลา, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

- **สื่อกิจกรรมพิเศษ** กนอ.จะใช้กิจกรรมเป็นตัวเชื่อมกับคนในชุมชนโดยมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์อันดี กนอ.ยังดำเนินกิจกรรมอื่นที่ในพื้นที่ ด้วยการโดยผู้นำชุมชนและชาวบ้านไปดูงานที่นิคมอุตสาหกรรมต่างๆ เพื่อให้ชาวบ้านได้รับทราบข้อมูลที่แท้จริงจากการเรียนรู้ด้วยตัวเอง นอกจากนี้ยังมีการใช้สื่อกิจกรรมพิเศษ ได้แก่ การประชุมกลุ่มร่วมกัน การจัดเวทีประชุมชี้แจงข้อมูลและระดมความคิดเห็นต่างๆซึ่งเป็นช่องทางสำหรับให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเรื่องนิคมอุตสาหกรรมอีกด้วย และชาวบ้านมีทัศนะอย่างใดกับการสื่อสารที่ กนอ.ได้ดำเนินการ ซึ่ง กนอ. ได้ดำเนินการมาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มโครงการและทำต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ จะเห็นได้จากการสัมภาษณ์

“นิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลเกิดขึ้นในปัตตานี เป็นสิ่งที่ดี จะทำให้เกิดการจ้างงาน เศรษฐกิจจะเติบโต ชาวบ้านจะมีรายได้ที่มั่นคง และเป็นการลดการอพยพแรงงานไปยังพื้นที่อื่นด้วย กนอ. ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงชุมชน ซึ่งได้ทำมาแล้วหลายรูปแบบ ด้วยการพาไปดูงานที่นิคมอุตสาหกรรมที่ กนอ. ดำเนินการ ซึ่งชาวบ้านได้รับประโยชน์และเปลี่ยนทัศนคติจากที่เคยเข้าใจว่า นิคมอุตสาหกรรมเป็นแหล่งรวมโรงงานเสื่อมโทรม พอชาวบ้านได้เรียนรู้

“ได้เห็นกระบวนการผลิต และระบบการบริหารจัดการ ทำให้เกิดทัศนคติที่เปลี่ยนไปในทางที่ดีต่อนิคมอุตสาหกรรม และทำให้การต่อต้านลดน้อยลง”

(เขาวนุช จิตตินันท์, สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2549)

“ดี ที่ กนอ. ได้จัดพาชาวบ้านในพื้นที่ไปดูงานที่นิคมอุตสาหกรรม ทำให้ชาวบ้านได้เรียนรู้กระบวนการจัดการนิคมอุตสาหกรรมจากของจริงไม่ใช่ผ่านทางตัวอักษร และทำให้ชาวบ้านเปลี่ยนทัศนคติจากเดิมเป็นในทางที่ดีขึ้น และเกิดการถ่ายทอดระหว่างคนกับคนถึงชุมชน”

(คลยา สะแลแม, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

แต่ก็ยังมีชาวบ้านบางกลุ่มที่ไม่รู้จักหน่วยงานการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) แต่สามารถรับรู้ข่าวสารในเรื่องการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมได้ดีและต้องการรับรู้ข่าวสารอย่างต่อเนื่อง

“ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่รู้จัก การนิคมฯ แต่รู้จักนิคมอุตสาหกรรม และรู้ว่านิคมอุตสาหกรรมจะมาจากที่จังหวัดของเขา ซึ่งเป็นเรื่องที่ชาวบ้านดีใจ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมักจะรู้จัก ผู้นำชุมชน และอบต. ซะเป็นส่วนใหญ่”

(ละม้าย มานะการ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“อยากให้ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ทางสื่อหอกระจายข่าว เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่อยากทราบความคืบหน้าของโครงการนี้”

(แหวเอ็ง ซาและ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

สรุปโดยภาพรวมจากการสัมภาษณ์เรื่องการสื่อสารข้อมูลให้กับประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบนั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของการนิคมอุตสาหกรรมฯ จะมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือมองว่า หากมีนิคมอุตสาหกรรมแล้วจะนำประโยชน์มาให้กับชุมชน โดยชุมชนได้รับการพัฒนา มีการกระจายรายได้มาสู่ภูมิภาค คนในชุมชนมีงานทำ ได้รับการสนับสนุนทางด้านการศึกษาทั้งจากภาครัฐ และจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังคำสัมภาษณ์ของ ผอ. เขาวนุช จิตตินันท์ เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2549 “นิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลเกิดขึ้นในปีตตานี เป็นสิ่งที่ดี จะทำให้เกิดการจ้างงาน เศรษฐกิจจะเติบโต ชาวบ้านจะมีรายได้ที่มั่นคง และเป็นการลดการอพยพแรงงานไปยังพื้นที่อื่นด้วย” และความเห็นที่สอดคล้องกันของคุณบุปผา กวินกสิน

สัมภาษณ์วันที่ 23 มกราคม 2549 “เมื่อมีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นประชาชนในพื้นที่และโดยรอบพื้นที่ที่มีงานทำ เดิมคนในพื้นที่ส่วนใหญ่ต้องเดินทางไปทำงานที่ประเทศมาเลเซีย ทำให้ครอบครัวต้องแยกกันอยู่ ถ้ามีนิคมฯเกิดขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานในพื้นที่ก็จะตามมา เช่น ถนน ประปา โทรศัพท์ การคมนาคมจะสะดวกขึ้น” ทั้งนี้ก็เพราะกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นเจ้าหน้าที่การนิคมอุตสาหกรรมฯซึ่งดำเนินการและรับมอบนโยบายของการนิคมอุตสาหกรรมฯ ส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งได้เห็นจากประสบการณ์จากการทำงานที่เมื่อการนิคมฯไปตั้งที่ไหน ก็มักจะทำให้ที่พื้นที่นั้นดีขึ้นในทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ และการพัฒนาในเรื่องต่างๆ แต่จากข้อสรุปจะสังเกตได้ว่ามักจะไม่ได้รับคำตอบเรื่องสิ่งแวดล้อม เนื่องจากยังมีนิคมอุตสาหกรรมอื่นที่ยังมีปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมอยู่บ้าง ซึ่งแต่ละพื้นที่ปัญหาจะไม่เหมือนกัน ขึ้นกับสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของชุมชนนั้นๆ และในส่วนของชุมชนจะมีความเห็นแยกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มแรกเป็น

ผู้แทนจากภาครัฐได้แก่อาจารย์บงกช และคุณศุภยาซึ่งจะเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง และมองปรากฏการณ์ของการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับนิคมอุตสาหกรรมไปในทางที่สอดคล้อง แต่อีกกลุ่มที่เป็นผู้นำชุมชนและเป็นแกนนำชาวบ้าน จะมองปรากฏการณ์ที่ค่อนข้างขัดแย้งเล็กน้อย เนื่องจากเป็นผู้ที่สัมผัสกับชาวบ้านอย่างใกล้ชิด และจะได้รับทราบข้อมูลโดยละเอียดจากชาวบ้าน ทุกกลุ่มที่อาจจะไม่ได้รับการสื่อสารข้อมูลข่าวสารได้ครบถ้วนเท่าที่ควรและเก็บข้อมูลนำมาถ่ายทอดผ่านผู้นำสู่ภาครัฐ

2. ลักษณะการสื่อสารของชุมชนในเรื่อง ข้อดี ปัญหา และผลกระทบที่จะเกิดจากการมีนิคมอุตสาหกรรม

มีทั้งการสื่อสารอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

การสื่อสารอย่างเป็นทางการ จะมีกระบวนการในการแจ้งข่าวสารจะต้องแจ้งผ่านผู้นำศาสนาที่มีศรัทธา ในวันสุกฺร์ เวลาหลังเที่ยงเสมอ หรือเป็นการสื่อสารเมื่อมีการทำเวที่ย่อยที่บ้านผู้นำชุมชน

ลักษณะการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการจะมีลักษณะแบบเป็นกันเอง ซึ่งคนในชุมชนมีการสื่อสารกันเองเป็นประจำ ทั้งการสื่อสารของชาวไทยพุทธ กับมุสลิม โดยมักจะพบปะกันที่ร้านน้ำชา กินน้ำชาถ้วยละ 3 บาท สามารถสื่อสารกันได้ทุกเรื่อง หรือไม่ก็ไปมาหาสู่กันธรรมดา หลังจากที่มีข่าวเรื่องนิคมอุตสาหกรรมจะไปตั้งในพื้นที่ อำเภอปะนาเระ และอำเภอสายบุรี นั้นทำให้ชาวบ้านส่วนใหญ่มีหัวข้อสนทนาเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ซึ่งในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา หัวข้อในการสนทนามักจะหนีไม่พ้น เรื่องเกี่ยวกับนิคมอุตสาหกรรม

ข้อดีของการมีนิคมอุตสาหกรรม

จากการพูดคุยและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้รับทราบว่าชาวบ้านมีการสื่อสารกันถึงข้อดีในการที่จะมีนิคมอุตสาหกรรมมาตั้งในจังหวัดปัตตานี และโดยเฉพาะในเขตอำเภอของเขา เพราะเขามั่นใจว่านิคมอุตสาหกรรมเป็นแหล่งรวมกลุ่มของโรงงานและสามารถรองรับวัตถุดิบของชาวบ้านในการป้อนให้กับโรงงาน และสิ่งสำคัญคือ เป็นแนวทางในการขยายการผลิตอาหารมุสลิม ซึ่งชาวบ้านให้สัมภาษณ์ว่า นิคมอุตสาหกรรมเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการสร้างเสริมการอยู่ดีกินดีของประชาชนในพื้นที่ และสร้างความเข้าใจของคำว่า “ฮาลาล” ต่อคนต่างศาสนาว่าคืออะไร และเป็นอย่างไร

นอกจากนั้นยังทำให้เศรษฐกิจของคนในพื้นที่ดีขึ้น เนื่องจากคนในชุมชนมีอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“เมื่อมีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้น จะทำให้มีอาชีพใหม่ๆขึ้นในพื้นที่ ชาวบ้านก็จะมีรายได้เพิ่มขึ้น และไม่ต้องไปทำงานไกลบ้าน”

(ยามือรี เจะสาแม, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“จังหวัดปัตตานีจะมีชื่อเสียงขึ้น เนื่องจากมีนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล และคนในพื้นที่จะมีรายได้จากการจ้างงาน”

(นิลยา ทองปัด, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้น จะนำไปสู่การคลี่คลายและแก้ไขปัญหาการว่างงาน ความมั่นคง ปัญหารายได้และเป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาคนในพื้นที่ให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจ ความมั่งคั่ง และความมั่นคงในพื้นที่”

(ฮารูนิง ซาอิ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลของประเทศไทยที่ได้มาตรฐานสากล และทำให้การคมนาคมในพื้นที่สะดวกสบายขึ้น ถนนจะดีขึ้น เดินทางไม่ลำบาก นอกจากนั้นราคาที่ดินในพื้นที่และราคาที่ดินในพื้นที่ใกล้เคียงจะเพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย”

(อาหะมะ สาและ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

ชาวบ้านมีความตื่นตัวต่อการที่จะมีนิคมอุตสาหกรรม นอกจากจะมีการสื่อสารเรื่องเกี่ยวกับข้อดีในการเกิดนิคมฯ ในพื้นที่แล้ว ยังมีการสื่อสารในเรื่องของปัญหาและผลกระทบอาจจะตามมา ซึ่งพวกเขาจะต้องเตรียมตัวในการรับมือกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการก่อสร้าง หรือปัญหาที่จะมาพร้อมกับความเจริญในอนาคต

ปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดจากการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรม

ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีวิถีชีวิตในลักษณะของชาวชนบท ที่หาเลี้ยงชีพด้วยการทำการเกษตร ประมง เลี้ยงสัตว์ ทำฟาร์มแพะและสวนลองกอง เป็นต้น เมื่อจะมีการก่อสร้างนิคม

อุตสาหกรรม ชาวบ้านบางส่วนที่มีที่ดินอยู่ในพื้นที่ หรือพื้นที่ใกล้เคียงก็จะได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะพื้นที่ ต. น้ำบ่อ กับ ต. บางเก่าจะได้รับผลกระทบมากที่สุด เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมโดยตรง และชาวบ้านจะมีความกังวลในเรื่องต่างๆ กันไป ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ห่วงเรื่องสิ่งแวดล้อมที่จะเปลี่ยนไป น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ของเสียจากโรงงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะถูกทำลายหรือไม่ ทะเลที่เคยสวยจะมีน้ำเสียที่เกิดจากการผลิต ปล่อยทิ้งใต้น้ำเป็นสีน้ำเงินหรือไม่”

(ยะพา อามะ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการลงสัมภาษณ์ในพื้นที่ ผู้ศึกษาวิจัยพบว่า นอกจากเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ชาวบ้านมีความกังวลแล้ว ชาวบ้านยังกลัวว่าความเจริญที่จะมาพร้อมนิคมอุตสาหกรรมจะทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนจะเปลี่ยนแปลงไปทำให้ ความเป็นชุมชนจะหายไป กลายเป็นนิคมอุตสาหกรรมแทน เพราะแต่เดิมพื้นที่ 5 ตำบลนี้ เป็นพื้นที่ที่มีความสงบเรียบร้อย ประชากรอาศัยกันอยู่เป็นกลุ่มๆ มีลักษณะเป็นหมู่บ้านตามระบบเครือญาติพี่น้อง มีน้ำใจไมตรีพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

ในเรื่องของการสื่อสาร ประชาชนจะมีการสื่อสารกันในหลายระดับ และจะสื่อสารในทุกเรื่อง ต่างสถานที่ เช่นถ้าสื่อสารเรื่องศาสนา มักจะสื่อสารผ่านวันศุกร์กันในมัสยิด แต่ถ้า

เป็นการสื่อสารโดยทั่วไป ชาวบ้านมักจะสื่อสารกันที่ร้านน้ำชา ซึ่งจะมียู่ทั่วไปในชุมชน ทั้งเช้า กลางวัน เย็น เป็นแหล่งที่แลกเปลี่ยนข่าวสารของชุมชน ซึ่งชาวบ้านมักจะมาสนทนากัน หลังจากเสร็จภารกิจ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ชายที่เมื่อเสร็จภารกิจประจำ จากการกรีดยาง เก็บผลไม้ในสวนในช่วงเช้าแล้ว ก็จะมานั่งดื่มน้ำชาและพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการ ส่วนเรื่องที่สนทนานั้นจะเป็นเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน ในร้านน้ำชาจะมีทั้งชาวไทยพุทธ และมุสลิม ถ้าเป็นการสนทนาระหว่างชาวไทยพุทธกับมุสลิม จะใช้ภาษากลาง แต่ถ้าเป็นการสนทนาระหว่างมุสลิมด้วยกันจะใช้ภาษาฮาวี

“ชาวบ้านต้องการนิคมแต่ต้องยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และชุมชนต้องมีกระบวนการในการจัดการตนเอง ถ้านิคมเกิดชาวบ้านจะเดินทางมาทำงานยากมากขึ้น ต้องเดินทางไกลขึ้นและอ้อมกว่าเดิม เนื่องจากเส้นทางที่ก่อสร้างนิคมเดิมเป็นที่สัญจรไปมาของชาวบ้าน และสิ่งที่สำคัญอีกประการคือ ที่ละหมาดเดิมที่ชาวบ้านเคยใช้ก็ต้องถูกย้ายออกไป”

(ละม้าย มานะการ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

นอกจากข้อมูลข่าวสารเรื่องการมีนิคมแล้ว สิ่งที่ชาวบ้านต้องการทราบอีกประการหนึ่งก็คือ เรื่องการวางระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่จะเชื่อมต่อระหว่างนิคมอุตสาหกรรมกับชุมชน เพราะการสร้างนิคมอุตสาหกรรมไม่ใช่เฉพาะตัวนิคมเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงสิ่งรอบๆ ด้านที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ถนน ที่จะสามารถเชื่อมต่อเข้าไปยังหมู่บ้าน

“ต้องมีการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นจริงเกี่ยวกับการตั้งนิคมอุตสาหกรรมแก่ชาวบ้าน เช่นผลกระทบของการตั้งนิคมอุตสาหกรรม ก่อตั้งโรงงานอยากให้เอาเจ้าของโรงงานมาชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการด้านมลพิษให้ชาวบ้านทราบ และให้ชาวบ้านได้แสดงความคิดเห็น”

(ยารูนิง สาอิ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“ถ้าหากที่สุดก็คงเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และมลพิษที่จะเกิดขึ้นจากนิคมอุตสาหกรรมนี้แหละ และจะทำให้คนที่อยู่ในพื้นที่สุขภาพจิตเสีย”

(แวอุเซ็ง ซาและ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

ผลกระทบทางด้านสังคม

ความกังวลของชาวบ้านในเรื่องของปัญหาต่างๆที่พวกเขาคิดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตและนำมาพูดคุยกันเป็นประจำ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของผลกระทบด้านสังคม ซึ่งเจ้าหน้าที่ของ กนอ. ได้ให้ความเห็นว่า

“จะควบคุมดูแลนิคมอุตสาหกรรมปิดตายอย่างใกล้ชิด ให้เป็นนิคมอุตสาหกรรมเชิงชุมชนนิเวศ ให้อุตสาหกรรมอยู่ร่วมกับพื้นที่ให้ได้ ไม่มองเศรษฐกิจอย่างเดียว มองสังคม มองคุณค่าวิถีชีวิต นิคมไม่ทำให้วิถีชีวิตของท่านเปลี่ยน แต่จะให้กลมกลืนทำให้อัตนให้ดีขึ้น ไม่ใช่มาสร้างปัญหา”

(สมจินต์ พิสิก, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

อีกหัวข้อหนึ่งที่ชาวบ้านมักจะนำมาพูดคุยกัน คือเรื่องความล่าช้าของการก่อสร้าง กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน จะเป็นกลุ่มที่ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเป็นประจำ เพื่อนำมาบอกเล่าถ่ายทอดให้คนในชุมชนได้รับทราบ โดยติดตามจาก กลุ่มผู้แทนของภาครัฐ ส่วนราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องในจังหวัดปัตตานี และจากการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ของ กนอ. เอง ซึ่งเรื่องที่ได้รับรู้เป็นเรื่องความคืบหน้าในด้านการดำเนินงานประมูลงานก่อสร้าง ความล่าช้าในการก่อสร้าง แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่ทำให้ชาวบ้านมั่นใจได้ว่านิคมอุตสาหกรรม เกิดขึ้นแน่นอนในชุมชนของเขา และสิ่งที่เป็นปัญหาหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนซึ่งเป็นสิ่งที่ชุมชนกังวลใจมาก ซึ่งภายในชุมชนก็ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในเรื่องดังกล่าว โดยจัดให้มีการประชุมเวทีระดับท้องถิ่นกลุ่มย่อยที่บ้านของคุณดลยา เจ้าหน้าที่ภาคประชาสังคม และเชิญเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมารับฟัง เช่นหอการค้าจังหวัด และนำข้อมูลที่ได้จากชาวบ้านไปแจ้งให้กับจังหวัด และ กนอ. ได้รับทราบเป็นระยะๆ

“ขณะนี้ความไม่มั่นใจของชาวบ้านในพื้นที่ว่าจะเกิดนิคมอุตสาหกรรมขึ้นจริงหรือไม่”

(ผู้ใหญ่อุโษะ ปูเตะ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

ผลกระทบด้านการดำเนินชีวิต

กลุ่มชาวบ้านมักมีการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในเรื่องนิคมอุตสาหกรรมอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น และได้แสดงความเห็นในเรื่องผล

กระทบที่จะเกิดขึ้น เช่นมีการเข้าออกของบุคคลภายนอก และกลุ่มหลากหลายอาชีพเพิ่มมากขึ้นในชุมชน

“คงจะมีคนต่างถิ่นทะลักเข้ามาในพื้นที่เยอะ และอีกหน่อยชุมชนที่เคยอยู่กันอย่างสงบ ก็จะไม่สงบอีกต่อไป คงจะเกิดความวุ่นวาย ผู้คนพลุกพล่าน วิธีการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไปกลายเป็นมนุษย์เงินเดือน เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่นยาเสพติด ชุมชนแออัด สังคมมุสลิมจะลุ่มจมนด้วยอบายมุขต่างๆ ในบริเวณนิคม”

(ผู้ใหญ่โจ๊ะ ปูเตะ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“ต้องคำนึงถึงบุตรหลานว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร”

(อานัส ยูนู, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“หวังว่าสถาบันครอบครัวจะเปลี่ยนไป ต้องทำให้คนในพื้นที่อยู่ด้วยความสุขใจ สุขกายสบายใจ ถ้าเป็นไปได้ต้องจัดผังความเป็นอยู่ให้มีระเบียบ ไม่ใช่ชุมชนแออัด เพราะเดิมชาวบ้านในชุมชนเคยอยู่กันอย่างสะดวกสบาย”

(นิลยา ทองปัด, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

จะเห็นได้จากคำสัมภาษณ์ชาวบ้านส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะตามมาและอาจเป็นการแสดงให้เห็นว่าชุมชนนี้มีความใส่ใจในความเป็นอยู่ของตน ครอบครัว และเพื่อนบ้าน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดปัญหาบ่อยครั้งจากเขตอุตสาหกรรมปัดธานี และโรงงานทั่วไปที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นโรงงานที่ไม่ได้ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมจนทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัวในผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนและครอบครัว ดังคำสัมภาษณ์ของคุณแวอุมาเซ็ง ที่กล่าวว่า “ลำบากที่สุดคงเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และมลพิษที่เกิดจากนิคมอุตสาหกรรม” นอกจากนั้นคุณยะพา ก็ยังให้ความเห็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน “ห่วงเรื่องสิ่งแวดล้อมจะเปลี่ยนไป น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ของเสียจากโรงงานทรัพยากรธรรมชาติ จะถูกทำลายหรือไม่ ทะเลที่เคยสวยจะมีน้ำเสียที่เกิดจากการผลิต ปล่อยทิ้งให้เน่าเหม็นเป็นสีดำหรือไม่” เหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องหลักที่ชาวบ้านในชุมชน มีการสื่อสารด้วยกันเป็นประจำ และจากข้อมูลสัมภาษณ์ทั้งหมดในหัวข้อนี้ จะพบว่าชาวบ้านมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่องผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องที่ กนอ.ควรนำมาพิจารณาและควรมีการสื่อสารให้ชุมชนได้รับทราบว่ามีวิธีดำเนินการป้องกันอย่างไร และให้ความรู้ที่ถูกต้องและตรงไปตรงมากับชุมชน

ชน เพื่อให้ชุมชนคลายความวิตกกังวล อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าจากการที่กลุ่มตัวอย่างได้พบปะพูดคุยเรื่องปัญหาต่างๆที่อาจเกิดขึ้นจากการมีนิคมอุตสาหกรรมนั้น ได้สะท้อนบทบาทในด้าน การเป็นช่องทางในการที่จะสื่อสารถึงภาครัฐและผู้ดำเนิน การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมได้อย่างเด่นชัดอีกทางหนึ่ง

3. ทักษะของคนในชุมชนที่มีต่อการสื่อสารข้อมูลข่าวสารการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมฯ

ทัศนคติและการสื่อสารของคนในชุมชนในเชิงบวก

จากการทำการสื่อสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และการสื่อสารระหว่างภาครัฐกับชุมชน ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมระหว่างชาวบ้านกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ว่ามีบทบาทอย่างไร โดยเฉพาะบทบาทของนิคมอุตสาหกรรม แต่หากมีข้อสงสัยที่ต้องการคำตอบ ชาวบ้านมักจะหาคำตอบที่สื่อบุคคล คือผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา แต่ยังมีบางกลุ่มที่ยังเห็นว่าข่าวสารเกี่ยวกับนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลที่ได้รับมาตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงปัจจุบันยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน ดังนั้นชุมชนในพื้นที่จึงมีการเสนอความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ในการทำงานร่วมกัน ระหว่างภาครัฐ เอกชน กับชุมชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม

กลุ่มตัวอย่างที่มีทั้งข้าราชการ / เอกชน / ผู้นำชุมชน / ชาวบ้าน ได้แสดงทักษะเกี่ยวกับการสื่อสารข้อมูลข่าวสารของนิคมอุตสาหกรรม ในช่วงที่ผ่านมาว่าดีพอสมควร ส่งผลทำให้ภาพนิคมอุตสาหกรรมในความคิดของชุมชนที่สื่อออกมาเป็นไปในเชิงบวก

“ได้รับรู้ถึงความแตกต่างระหว่างนิคมกับโรงงานว่าต่างกันอย่างไร ได้รู้วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมฮาลาลอย่างชัดเจน และนิคมฮาลาลเกิดขึ้นแน่นอน ชาวบ้านจะมีงานทำมีอาชีพมากขึ้น เขาชนเราจะมีการศึกษาที่ดีขึ้น จะทำให้สันติสุขใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ดีขึ้น”

(รอสนา หะยีมามู, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“ได้รู้แนวทางการบริหารของนิคมอุตสาหกรรม รู้ว่านิคมมีทั้งข้อดีและข้อเสีย เช่น การสร้างอาชีพของคนในชุมชน ผลประโยชน์และความช่วยเหลือที่จะได้รับจากนิคมอุตสาหกรรมฮาลาล”

(ยามือรี เจะสาแม, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

กนอ. ได้ศึกษาและทำความเข้าใจวัฒนธรรมชุมชน ด้วย อำเภอบะนาระ และสาขบุรี นั้น ประชาชนผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นมุสลิม เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เข้าไปทำงานในพื้นที่ต้องศึกษาเรียนรู้ทำความเข้าใจในวัฒนธรรม ตลอดถึงธรรมเนียมปฏิบัติและพิธีกรรมต่างๆของผู้นับถือศาสนาอิสลาม ทั้งในเรื่องการดำรงชีวิตไปจนถึงการปฏิบัติตนในมัสยิด ซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาของชาวมุสลิม จากการลงพื้นที่พบว่า ชาวบ้านมีทัศนคติที่ติดต่องานนิคมอุตสาหกรรม และกลุ่มเจ้าหน้าที่ของการนิคมอุตสาหกรรมฯ เห็นได้จากการเมื่อมีการถามถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ชาวบ้านจะไม่มีปฏิกิริยาที่ไม่ดีด้วย และเมื่อมีการพูดคุยถึงนิคมอุตสาหกรรมในภาพรวมแล้ว ส่วนใหญ่ยังเห็นว่ากรณีนิคมอุตสาหกรรมจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน และอีกประการหนึ่งที่ผู้ศึกษาวิจัยได้พบ คือในพื้นที่ มักจะไม่ค่อยมีคนหนุ่มสาวอาศัยอยู่เท่าไรนัก ซึ่งสอดคล้องกับคำบอกเล่าของชาวบ้าน กลุ่มคนเหล่านั้นต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่

“ถ้ามีนิคมเกิดขึ้นในบ้านของเรา ก็จะดีแน่นอน เพราะลูกหลานเราไม่ต้องเดินทางไปทำงานไกลๆถึงประเทศมาเลเซีย เขาจะต้องคัดเลือกมุสลิมในพื้นที่มาทำงานก่อน พื้นที่ก็จะได้รับการพัฒนาให้เจริญขึ้น”

(ยารูนิง สามี, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“แต่เดิมครอบครัวต้องแยกกันอยู่ หัวหน้าครอบครัวต้องเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ปล่อยให้เด็กและคนแก่อยู่เฝ้าบ้าน ถ้ามีนิคมเกิดขึ้นจริงก็จะทำให้คนในพื้นที่มีงานทำ ความเป็นอยู่ดีขึ้นและจะสามารถขายผลผลิตในพื้นที่ได้”

(อานัส ชูณู, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“ชาวบ้านจะได้รับผลประโยชน์เรื่องการจ้างงานอีกกว่า 10,000 ตำแหน่ง มีการพัฒนาทางการเกษตร ปศุสัตว์ การพัฒนาการศึกษา เนื่องจากในปี 2549 นี้ จะมีการเปิดศูนย์ฝึกอาชีพวิทยาลัยชุมชนปัตตานีเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานป้อนให้กับโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม”

(ศิริชัย ปิติเจริญ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการที่ กนอ. ได้ดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ ข่าวสารต่างๆ และจัดทำกิจกรรมอื่นๆ นั้นมีผลทำให้ชาวบ้าน ได้รับรู้ความแตกต่างระหว่างนิคมอุตสาหกรรมกับเขตอุตสาหกรรมว่ามีความแตกต่างกัน และทราบถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลอย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลต่อการจ้างงานและสร้างอาชีพของคนในชุมชน อีกทั้ง

ประโยชน์ที่จะได้รับทางสังคม คือความเจริญที่จะกระจายเข้าไปในชุมชน ทำให้ชาวบ้านที่เคยมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนิคมอุตสาหกรรม ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิมมาก

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน จะเป็นกลุ่มที่ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเป็นประจำ เพื่อนำมาบอกเล่าถ่ายทอดให้คนในชุมชนได้รับทราบ โดยติดตามจากกลุ่มผู้แทนของภาครัฐ ส่วนราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องในจังหวัดปัตตานี และจากการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ของ กนอ. เอง ซึ่งเรื่องที่ได้รับรู้นั้นเป็นเรื่องความกีดหน้าในด้านการดำเนินงานประมูลงานก่อสร้าง ความล่าช้าในการก่อสร้าง แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่ทำให้ชาวบ้านมั่นใจได้ว่านิคมอุตสาหกรรม เกิดขึ้นแน่นอนในชุมชนของเขา และสิ่งที่เป็นปัญหาหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนซึ่งเป็นสิ่งที่ชุมชนกังวลใจมาก ซึ่งภายในชุมชนก็ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในเรื่องดังกล่าว โดยจัดให้มีการประชุมเวทีระดับท้องถิ่นกลุ่มย่อยที่บ้านของคุณดลยา เจ้าหน้าที่ภาคประชาสังคม และเชิญเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมารับฟัง เช่นหอการค้าจังหวัด และนำข้อมูลที่ได้จากชาวบ้านไปแจ้งให้กับจังหวัด และ กนอ. ได้รับทราบเป็นระยะๆ

จากการพูดคุยกับกลุ่มชาวบ้าน ทราบว่า ชาวบ้านตื่นตัวและอยากให้มีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในชุมชนเนื่องจากมีโอกาสในการจ้างงาน โอกาสในการสร้างรายได้และมีความหวังเกี่ยวกับ

อาชีพเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานด้านการผลิตอาหารฮาลาล เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่ออาหารที่จะได้รับการบริโภค ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในนิคมอุตสาหกรรมที่พวกเขาอยากให้เป็น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและมีโอกาสเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ

ทัศนคติและการสื่อสารของคนในชุมชนในเชิงลบ

จากการพูดคุยกับกลุ่มชาวบ้านพบว่า มีการแสดงความคิดเห็นนานัปการ นอกจากคนที่เห็นด้วยและมีความต้องการให้มีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นแล้ว ยังมีบางคนที่แสดงทัศนะในการไม่ อยากให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในพื้นที่ เนื่องจากให้เหตุผลว่าจะกระทบกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชาวบ้านแถวนั้น ดังคำให้สัมภาษณ์ ดังนี้

“ไม่เห็นด้วยกับการมีนิคมอุตสาหกรรม เนื่องจากจะทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านและคนแถวนั้นเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากชาวบ้านหาเลี้ยงชีพด้วยการหาปลาจะตก เป็นเจ้าของกิจกรรมซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมทางทะเล ทำกันทั้งครอบครัว แต่เมื่อมีโรงงาน ชาวบ้านจะแปลสภาพไปเป็นลูกจ้างในโรงงาน เมื่อไปทำงานครอบครัวก็แยกกัน ความสัมพันธ์ในครอบครัวก็จะน้อยลง นิคมไม่ได้เป็นเรื่องเลวร้าย แต่ถ้าเป็นไปได้อยากให้ชาวบ้านมีวิถีชีวิตแบบเดิมจะดีกว่า”

(พันธ์ศักดิ์ กุ่มครองพันธ์, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“ชาวบ้านมองแค่ปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น คือกระบวนการตลาด แต่เมื่อเกิดแล้วจะตลาดจริงหรือไม่ และเรื่องที่สำคัญชุมชนที่เคยอยู่อย่างสงบจะไม่มีอีกแล้ว จะมีแต่ความวุ่นวายเข้ามาแทนที่ เพราะจะมีพวกเสี้ยมผลประโยชน์ทั้งเรื่องที่ดิน และผลประโยชน์ทางตลาดโลกซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาตามมา”

(อนุชา อนุชิต, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“ไม่เห็นด้วย เพราะไม่อยากจะให้มีผลกระทบกับชีวิตเขา แต่ถ้า กนอ. มีวิธีการบริหารจัดการที่ดี ก็จะเป็นนิคมต้นแบบที่จะเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาร่วมกันและอยู่ร่วมกันได้ระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับชุมชน”

(ดลชา สะแลแม, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการสัมภาษณ์พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยจะไม่ใช่กลุ่มชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จริงๆ แต่เป็นกลุ่มนักวิชาการที่เข้ามามีสัมพันธภาพกับคนในพื้นที่ และเป็นกลุ่มอนุรักษ์ในด้านต่างๆ แต่ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความต้องการเห็นนิคมอุตสาหกรรมเกิดในบ้านเขาจริงๆ เพียงแต่ยังมีข้อกังวลเล็กน้อยที่เสนอให้ กนอ. จะต้องนำมาพิจารณา

อีกหัวข้อหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างมองว่าข่าวสารที่การนิคมอุตสาหกรรมฯ นำเสนอนั้นยังไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งไม่เคยเสนอเกี่ยวกับความคืบหน้าของการก่อสร้างให้ได้ รับทราบ และรายละเอียดต่างของการก่อสร้าง เช่นระบบบำบัดน้ำเสียจะอยู่บริเวณใด ผังของนิคมเป็นลักษณะใด และในระหว่างก่อสร้างก็อยากให้จ้างชาวบ้านในพื้นที่เป็นแรงงาน เพื่อที่จะได้ รับทราบรายละเอียดทุกระยะ ซึ่งคนกลุ่มนี้มองว่าหากได้รับทราบความคืบหน้าเป็นระยะแล้ว จะก่อให้เกิดผลดีต่อชุมชนในพื้นที่ เรื่องดังกล่าวส่งผลให้ชาวบ้านในพื้นที่เกิดความกังวลอย่างเห็นได้ชัด

“ทำไมเวลาแจ้งข่าวสารไม่ค่อยให้ข้อมูลเรื่องการก่อสร้าง รู้แต่ว่าจะสร้างเสร็จเมื่อไร แต่ไม่ค่อยมีรายละเอียด”

(อานัส ชูณู, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“เขาบอกเราน้อยไปหน่อย ไม่ค่อยต่อเนื่อง อยู่ๆก็หายไป ทำให้เรากังวลว่าเมื่อไรนิคมจะเกิด น่าจะแจ้งข่าวต่อเนื่องเพราะเราเป็นคนแถวนี้ ก็อยากรู้”

(นิลชา ทองปัด, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“นิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลอยู่ในความคาดหวังไม่เฉพาะส่วนของชาวบ้านเท่านั้น แต่ ฝ่ายปกครองและภาครัฐก็คาดหวังด้วย ว่าถ้านิคมเกิดจะไปบรรเทาสภาวะ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทุกฝ่ายจึงพยายามใส่ยาเร่งให้เกิดเร็ว แต่ในทางปฏิบัติ การดำเนินงานไม่ได้ช้าเลย ไม่ว่าการสร้างนิคมที่นี้หรือที่ไหนๆก็ไม่ได้มีความต่างกันเลยเพียงแต่ที่นี้มีคนจับจ้องมากกว่าที่อื่นเท่านั้น จึงทำให้ดูช้า ก็คาดว่าจะเปิดดำเนินการได้ภายในปี 2550 แน่นนอน”

(ศิริชัย ปิติเจริญ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“เรื่องการค้าเนมีการก็มีความคืบหน้าไปมาก นิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นที่นี้แน่นอน”

(สมจินต์ พิสิก, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการลงพื้นที่และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทำให้ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างจะมีความคิดเห็นแบ่ง ออกเป็น 2 ทิศนะ ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวบ้านจริงๆมีทัศนคติที่ดี มีความปรารถนาที่จะมีนิคมอุตสาหกรรม มีความพึงพอใจ และดีใจที่พื้นที่ที่เขาเป็นเจ้าของจะได้รับการพัฒนาให้เจริญเทียบเท่าพื้นที่อื่นๆ ซึ่งจะส่งผลให้ความเป็นอยู่ในทางเศรษฐกิจดีขึ้น

(ยารุณีง สาอิ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“ถ้ามีนิคมเกิดขึ้นในบ้านของเรา ก็จะดีแน่นอน เพราะลูกหลานเราไม่ต้องเดินทางไปทำงานไกลๆถึงประเทศมาเลเซีย เขาจะต้องคัดเลือกภูมิสลิมในพื้นที่มาทำงานก่อน พื้นที่ก็จะได้รับการพัฒนาให้เจริญขึ้น”

(อานัส ญู, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

ยังเป็นการสนับสนุนทัศนะของชาวบ้านที่มีความเห็นที่สอดคล้องกันอีกด้วยว่า “แต่เดิมครอบครัวต้องแยกกันอยู่ หัวหน้าครอบครัวต้องเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ปล่อยให้เด็กและคนแก่อยู่เฝ้าบ้าน ถ้ามีนิคมเกิดขึ้นจริงก็จะทำให้คนในพื้นที่มีงานทำ ความเป็นอยู่ดีขึ้นและจะสามารถขายผลผลิตในพื้นที่ได้” แต่ในความต้องการของชาวบ้านก็ยังมีอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่ต้องการนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในชุมชนแต่เป็นคนทำงานเพื่อสังคม ซึ่งจะมองว่าหากมีนิคมอุตสาหกรรมแล้วจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวชุมชนเป็นอย่างมาก และมองว่าการมีนิคมอุตสาหกรรมที่นี้มีนัยสำคัญที่จะมีผลกระทบต่อตลาดการค้าระหว่างประเทศ

(อนุชา อนุจิต, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“ชาวบ้านมองแค่ปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น คือกระบวนการฮาลาล แต่เมื่อเกิดแล้วจะฮาลาลจริงหรือไม่ และเรื่องที่สำคัญชุมชนที่เคยอยู่อย่างสงบจะไม่มีอีกแล้ว จะมีแต่ความวุ่นวายเข้ามาแทนที่ เพราะจะมีพวกเสี้ยมผลประโยชน์ทั้งเรื่องที่ดิน และผลประโยชน์ทางตลาดโลกซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาตามมา” และอีกคำสัมภาษณ์ที่มีความเห็นสอดคล้องกันคือ “ไม่เห็นด้วยกับการมีนิคมอุตสาหกรรม เนื่องจากจะทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านและคนแถวนั้นเปลี่ยนแปลงไป”

(พันธ์ศักดิ์ คุ้มครองพันธ์, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

โดยภาพรวมแล้วมองได้ว่า ในชุมชนมีความคิดเห็นออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เห็นด้วยและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย แต่กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยจะเป็นเพียงกลุ่มคนที่ทำงานทางด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม ที่มองว่าสังคมและวัฒนธรรมเดิมของชาวบ้านอยู่กันอย่างสงบสุขและพอเพียงแล้ว แต่หากเกิดการพัฒนา

และมีความเจริญอย่างก้าวกระโดดแต่มาพร้อมสังคมถดถอยขัดกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนแล้ว กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เลือกที่จะให้ชุมชนมีการพัฒนาอย่างช้าๆแต่เข้มแข็งซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

4. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน และประชาชนรอบพื้นที่ที่ 2 อำเภอ 5 ตำบล ที่จะมีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานีนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) จะต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร ทำการประชาสัมพันธ์เพื่อโน้มน้าวให้ประชาชนในพื้นที่เข้าใจในประโยชน์ในการมีนิคมฯ และเกิดการยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมกับนิคมอุตสาหกรรม โดยการมีส่วนร่วมนั้นประกอบไปด้วย การเข้ามาร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในทุกๆขั้นตอน ทั้งการร่วมคิด ร่วมวางแผนการปฏิบัติงาน ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวคิดที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาชุมชน ซึ่งจะต้องมีสื่อและกิจกรรมหลายๆด้าน มิใช่สื่อหรือกิจกรรมเพียงด้านเดียว และต้องดำเนินการพร้อมๆกันไปทุกด้านด้วย โดยการนิคมอุตสาหกรรมเริ่มทำการสื่อสารตั้งแต่ เดือนเมษายน 2547 เป็นต้นมา ซึ่งการสื่อสารที่การนิคมอุตสาหกรรมฯ นำมาใช้เพื่อโน้มน้าวให้ประชาชนรอบพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่

1. ลงพื้นที่เพื่อประสานผู้นำท้องถิ่น แกนนำชุมชนในบริเวณพื้นที่โดยรอบโครงการ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อทำความเข้าใจกับผู้นำให้เห็นถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ และให้แกนนำชุมชน ผู้นำ ไปสื่อสารต่อกับชาวบ้าน

2. นัดประชุมกลุ่มชาวบ้านและนำเอกสารเผยแพร่ของ กนอ. ไปเผยแพร่ เช่น

- สื่อสิ่งพิมพ์ เอกสาร แผ่นพับโครงการ
- สื่อวิทัศน์ ความเป็นมาและรายละเอียดของโครงการ

3. เมื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆแล้ว กลุ่มชาวบ้านยังมีข้อข้องใจเรื่องระบบการบริหารจัดการที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน ดังนั้นสิ่งที่ กนอ. จำทำได้ดีที่สุดคือการจัดไปดูงานจากนิคมฯของจริง ดังนั้นแผนปฏิบัติงานนำกลุ่มผู้นำชุมชน และชาวบ้านไปดูงานจึงเกิดขึ้น โดยการจัดกิจกรรมดูงานระบบบริหารจัดการนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อื่นให้กับผู้นำและกลุ่มชาวบ้าน ณ พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมแถบภาคกลาง ระหว่างวันที่ 23 – 25 มิถุนายน 2547

4. เปิดเวทีชุมชนทั้งเวทีเล็ก และเวทีใหญ่เพื่อระดมความคิดเห็น และความต้องการการใช้ประโยชน์ของชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนที่เข้าประชุมเวทีได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ โดยมีเจ้าหน้าที่ของ กนอ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) รวมทั้งประชุมกลุ่มกับแกนนำชาวบ้านในหลายๆครั้ง

ซึ่งการสื่อสารและกิจกรรมเหล่านี้เพื่อการนิคมอุตสาหกรรมฯ จะได้นำไปเป็นข้อมูลในการปฏิบัติเมื่อเกิดนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ นอกจากนั้นยังจะเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานกับกลุ่มประชาชนให้มีความสนิทสนมกัน เพื่อก่อให้เกิดการสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างการปฏิบัติงาน และประการสำคัญเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมให้มีศักยภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและชาวบ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่ได้รับการสื่อสารข้อมูลข่าวสารและมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมที่การนิคมอุตสาหกรรมฯ ได้จัดมาแล้วทั้งสิ้น และมีความเข้าใจในเรื่องนิคมอุตสาหกรรมค่อนข้างดี พร้อมทั้งรับทราบถึงความจำเป็นในการที่จะต้องมีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในพื้นที่ในอนาคต และกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้เลือกมานี้ ได้ให้สัมภาษณ์ว่าได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการที่จะมีนิคมอุตสาหกรรมตั้งแต่เริ่มต้นและได้มีส่วนร่วมในการร่วมรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมที่จะรับผลประโยชน์ และที่สำคัญคือการเข้ามามีส่วนร่วมกันหาแนวทางป้องกันและแก้ไขหากเกิดสิ่งขัดต่อหลักศาสนา และความเป็นอยู่ของชุมชน หากมีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมในการคิดด้านศาสนา

ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด ว่าหากมีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในพื้นที่แล้วในชุมชนจะมีปัญหาอะไร บ่อยครั้งที่ กนอ.เปิดโอกาสและสนับสนุนให้มีการทำงานแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างเต็มที่ เช่นการเปิดเวทีสาธารณะในพื้นที่ชุมชน เพื่อรับฟังแลกเปลี่ยนความคิด

เห็นต่างๆ มีการพบปะพูดคุยกัน ชาวบ้านในพื้นที่ต่างก็เสนอความคิดเห็นกันอย่างไม่น้อยหน้า โดยจะเริ่มจากกลุ่มที่เป็นผู้นำเสนอความคิดเห็นก่อนได้แก่โต๊ะอิหม่าม ผู้ใหญ่บ้าน แล้วชาวบ้านก็จะตามมา ซึ่งปัญหาที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแสดงทัศนะแนวทางแก้ไขปัญหา ได้แก่ ปัญหาที่คาดว่าจะมีผลกระทบทางด้านศาสนา วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวมุสลิม และเรื่องที่สำคัญที่สุดคือ เรื่องกระบวนการผลิตอาหารฮาลาล เนื่องจาก จังหวัดปัตตานีเป็นที่ยอมรับจากทั่วโลกมาช้านานในด้านการผลิตอาหารฮาลาล เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีชัยภูมิที่เหมาะสมทางด้านวัตถุดิบ และประชากรที่ส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม หากมีนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลขึ้นในพื้นที่ ก็จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น ประชาชนมีงานทำ แต่ ทั้งนี้ ต้องไม่มีผลกระทบในเรื่องที่เป็นข้อขัดแย้งทางด้านศาสนาและวิถีชีวิตของชาวมุขุมชน และนายจ้างต้องมีความเข้าใจและสนับสนุนเรื่องการประกอบกิจการด้านศาสนาหากนายจ้างไม่เข้าใจและไม่สนับสนุนสถานที่ประกอบศาสนกิจ ศาสนาจะเสื่อมลง ดังที่กลุ่มตัวอย่างได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอความคิดเห็น ในเรื่องเกี่ยวกับหลักศาสนา ดังนี้

“ชาย-หญิงต้องแยกกันทำงานและแยกเขตที่พัก การปฏิบัติกิจการศาสนาต้องสามารถทำได้ตามวัน เวลา และมีสถานที่ประกอบศาสนกิจในเขตนิคมฯหรือไม่ และจะมีวันหยุดตามเทศกาลทางศาสนา หรือไม่ เช่น วันรายอ”

(รอสนา หะยีมามุ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“กระบวนการผลิตต้องเป็นไปตามหลักศาสนาทุกขั้นตอน ต้องเป็นฮาลาล 100 % ถ้าเป็นไปได้ให้มีคณะกรรมการอิสลามตรวจสอบทุกขั้นตอน”

(ยะพา อามะ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“หวังว่าการปฏิบัติศาสนกิจในวันทำงานจะไม่ครบตามกำหนด ต้องให้คณะกรรมการอิสลามร่วมตรวจสอบกระบวนการผลิตทุกขั้นตอน ว่าถูกหลักศาสนาหรือไม่ และที่สำคัญต้องไม่มีพระพุทธรูปในบริเวณนิคม”

(อานัส ยูนู, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการสังเกตขณะที่ยกกลุ่มตัวอย่างให้สัมภาษณ์ จะพบว่า กลุ่มมุสลิมปัตตานีมีความเคร่งครัดในศาสนาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการแบ่งแยกระหว่างชายกับหญิง ซึ่งจะไม่นั่งปะปนใกล้ชิดกัน จะแยกเป็นกลุ่มให้เห็นอย่างชัดเจน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อและหลักปฏิบัติตามศาสนา ซึ่งชุมชนเชื่อว่า หากปฏิบัติได้ตามนี้แล้ว จะทำให้ทั่วโลกเกิดความเชื่อมั่นในการที่จะรับประทานอาหารที่ฮาลาลจริงๆจากการผลิตในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งประธานกรรมการอิสลามประจำ จังหวัดปัตตานี ก็ได้ให้ความมั่นใจว่า “ในกรณีนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลนี้ เราจะตรวจใน 2 เรื่องคือสถานที่ กับสารเคมี (เจลาตินกับสัตว์ ว่ามาจากการเชือดหรือไม่) กรณีตั้งผลิตภัณฑ์มาจากต่างประเทศ ต้องได้รับการรับรองจากคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย”

(แวนดีอราแม มะมิงจิ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นที่หลากหลาย แต่มักจะมีความกังวลในเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อศาสนาเป็นส่วนใหญ่ จากการสัมภาษณ์จะพบว่าข้อมูลส่วนใหญ่ ทำอย่างไรในระบบของการทำงานในโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมจะไม่ก่อให้เกิดการทำงานปะปนกันระหว่างเพศ ซึ่งอาจจะนำไปสู่การผิดประเวณีระหว่างชายหญิงได้ และสตรีมุสลิมต้องได้แต่งกายตามหลักศาสนา (ฮิญาบ) สามารถมีมัสยิดในนิคมอุตสาหกรรม เพื่อการประกอบศาสนกิจที่สะดวก และสร้างความเชื่อมั่นในความเป็นอาหาร “ฮาลาล” ให้สังคมมุสลิมทั่วโลก โดยให้มีการตรวจสอบจากผู้นำศาสนา มีระบบซากาตที่นำมาซึ่งสวัสดิการของชุมชนตามหลักศาสนา ประเด็นดังกล่าวมีความหมายและมีผลต่อ “ความเป็นอาหารฮาลาล” ในทัศนะของชุมชน

การมีส่วนร่วมในการออกความเห็นด้านวิถีชีวิตชุมชน

นอกจากนั้น กลุ่มตัวอย่างยังมีความเห็นและเข้ามามีส่วนร่วมในการออกความเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับประเด็นที่ทำอย่างไรไม่ให้เกิดผลกระทบกับวิถีชีวิตของชุมชน มุสลิม อันอาจเกิดจากการขยายตัวของชุมชนที่มีคนต่างถิ่นเข้ามาทำงานหรือมาประกอบกิจการ เมื่อเกิดการขยายตัวของชุมชนรอบๆ นิคมอุตสาหกรรม อันอาจก่อให้เกิดแหล่งอบายมุขต่างๆ เช่น สถานบันเทิงเรียมย์ แหล่งอบายมุข ยาเสพติด อาชญากรรมที่จะตามมา วิถีของโรงงานอาจนำไปสู่การทำให้เด็กและคนชราถูกทอดทิ้ง หากจัดการและวางระบบไม่ดี การเจริญเติบโตของนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จะส่งผลให้ชุมชนปรับตัวไม่ทัน บุตรหลานและเยาวชนในชุมชนจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถจะควบคุมให้เป็นไปตามวิถีได้และ ความไม่เป็นระบบอาจก่อให้เกิดการขัดแย้งระหว่างคนที่อพยพมาใหม่กับคนในพื้นที่ เนื่องจากคนต่างถิ่นที่ขาดความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนมุสลิม

“หากนิคมเกิดขึ้นแล้วจะมีผลต่อวิถีชีวิตหรือไม่ เพราะสังคมมุสลิมมักถูกกลืน ทำให้มีความเสื่อม เพราะประเทศที่เจริญแล้วมักกลืนวัฒนธรรมสิ่งดีงามของประเทศอื่น”

(ผู้ใหญ่ยูโซะ ปูเตะ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“เมื่อทราบว่าจะมีนิคมฮาลาลเกิดขึ้นที่ปัตตานี พื้นที่ของเราก็ดีใจ และคิดว่าเป็นบทบาทของโต๊ะอิหม่าม ที่จะทำให้ทั่วโลกได้กินอาหารที่ฮาลาล เพราะหากกินอาหารไม่ฮาลาล ลูกหลานของเราก็จะมีหัวใจที่มีคบอด ไม่เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เรียนหนังสือไม่จดจำ ทุกวันนี้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในบ้านเรา มีการฆ่ากันรายวัน เพราะคนมีปัญหาจากการกิน การกินที่ไม่ฮาลาลก่อให้เกิดความไม่บริสุทธิ์ในโลกมนุษย์ ดังนั้นฮาลาลจึงเป็นภารกิจของเรา เราต้องเตรียมรับภารกิจนี้เพื่อทำหน้าที่ของเรา”

(ยูรานิง สาอิ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

การมีส่วนร่วมในการออกความเห็นด้านประเพณีและวัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นชาวพุทธและมุสลิม ต่างวิตกกังวลเรื่องผลกระทบในด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่ดั้งเดิมของชุมชนที่อาจถูกเบียดบังจนสูญหาย จึงทำให้ประชาชนพูดคุยกันไปต่างๆ นานา จนเกิดเป็นความวิตกกังวล

“ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและศาสนาที่พวกเขาเคยปฏิบัติมาจะสูญหาย ถึงฉันจะเป็นชาวพุทธแต่อยู่ในหมู่คนมุสลิม ก็เห็นความเคร่งศาสนาของพวกเขาคือสิ่งที่ดี ถ้านิคมเข้ามาอาจจะทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ฉันท์รัฐสาวที่ไม่ถูกต้องตามหลักศาสนาเกิดขึ้น”

(นิลยา ทองปัด, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“หวังว่าคนนอกพื้นที่ที่จะเข้ามาลงทุนหรือทำงานในโรงงาน จะเข้าใจหลักการดำเนินชีวิตของชาวบ้านหรือไม่”

(แวนูเฮ็ง ซาและ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“สังคมรอบข้างนิคมจะอยู่กันอย่างไร ความเจริญและสิ่งอำนวยความสะดวกจะทำให้ผู้คนลืมกำพืดตนเอง”

(รอสนา หะยีมานู, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

การมีส่วนร่วมที่จะเข้ามาบริหารจัดการภายในนิคมอุตสาหกรรม

ชุมชนในพื้นที่ซึ่งต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารภายในนิคมอุตสาหกรรม โดยตั้งให้ ผู้นำทางศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการผลิตเพื่อให้เกิดความถูกต้องทุกขั้นตอน

“เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการ เป็นคนในพื้นที่ และการจัดระบบนิคม การบริหารจัดการต้องเป็นไปตามระบบของศาสนาอิสลาม ต้องมีการดูแลให้เป็นมุสลิมทุกกระบวนการ”

(อาหะมะ สาและ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“ความห่วงใยที่มาจากใจของประชาชนคนในพื้นที่ เห็นได้ถึงความรู้สึกของความเป็นเจ้าของท้องถิ่น เห็นถึงความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม การนิคมอุตสาหกรรมก็มีความรับผิดชอบและต้องดำเนินการให้ถึงที่สุดเพื่อให้เกิดให้สอดคล้องกับท้องถิ่น งานนี้สามารถมองเห็นเป็นรูปธรรมได้ก็ต่อเมื่อมีการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมเท่านั้น และคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีงามที่จะได้ทำร่วมกัน”

(บงกช ฌ สงขลา, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

การมีส่วนร่วมในด้านการยกระดับความรู้

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความเป็นห่วงว่า ควรมีการอบรม พัฒนาฝีมือเพื่อเพิ่มทักษะให้กับเยาวชนในท้องถิ่น เนื่องจากจะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการจ้างงานของคนในท้องถิ่นก่อนเป็นอันดับแรก และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การขยายตัวของโรงงานเข้าใกล้เขตที่พักอาศัยของชุมชนที่จะส่งผลกระทบต่อในด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งระบบการบริหารจัดการภายในนิคมอุตสาหกรรม ดังนั้นชุมชนจึงขอมีส่วนร่วมหรือข้อตกลงร่วมในการบริหารจัดการและรับทราบนโยบายการดำเนินงานในนิคมอุตสาหกรรมที่ท้องถิ่นควรมีสติเป็นเจ้าของด้วย

“ควรมีการอบรมความรู้เพิ่มเติมให้กับคนในพื้นที่ เพื่อให้มาทำงานในโรงงานได้ เช่น การเสริมหลักสูตร การแปรรูปอาหาร การอบรมด้านเทคนิค หากโรงงานผลิตอะไรควรฝึกอบรมเรื่องนั้นเพื่อให้คนในพื้นที่ที่จะเข้าไปทำงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถก่อนเริ่มทำงาน”

(นิลยา ทองปิด, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“ในเรื่องของการสนับสนุนการศึกษานั้น กนอ. มีโครงการในการสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับลูกหลานของคนในพื้นที่อยู่แล้ว เพื่อให้เขาสามารถเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และกลับมาทำงานในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งเราดำเนินการต่อเนื่องมา 4-5 ปีแล้ว”

(ทัศนีย์ เกียรติภัทราภรณ์, สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2549)

“ในปีตคานีมีวิทยาลัยชุมชน ซึ่งจะเปิดสอนในปี 2549 นี้ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ก็ได้มีการเตรียมหลักสูตรสำหรับการสอนเรื่องอาหารฮาลาลโดยเฉพาะ เพื่อผลิตบุคลากรสำหรับรองรับนิคมอุตสาหกรรม”

(ศิริชัย ปิติเจริญ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการที่ผู้ศึกษาวิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่ม จะพบว่า กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่ส่วนใหญ่ จะไม่ค่อยส่งลูกหลานให้เรียนหนังสือ เนื่องจากยังมีความลำหัดในเรื่องของความคิดเกี่ยวกับการศึกษา อีกทั้งเป็นความสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชาวพื้นที่ในแถบนั้นที่มักจะไม่นำให้ลูกเรียนทางด้านสามัญศึกษาแต่จะให้เด็กเล็กเรียนโรงเรียนศาสนาใกล้บ้าน และเมื่อโตขึ้นก็จะให้ทำงานถ้าพ่อแม่มีสวนก็จะให้ทำสวนหรือไปรับจ้างนอกพื้นที่

การมีส่วนร่วมในด้านการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

นอกจากนั้น ชุมชนยังกลัวว่ารอบๆนิคมอุตสาหกรรมจะเป็นแหล่งอบายมุข ท้องถิ่นจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดี ก่อให้เกิดปัญหาชุมชนในชุมชนและปัญหาสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป เช่นเรื่องสาธารณสุข ปัญหาขยะมูลฝอยรวมถึงปัญหาต่อเนื่องที่จะตามมา เช่น ปัญหาเสียงดัง ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร ดังนั้นจึงได้มีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวดังกล่าวให้สัมภาษณ์ของชาวบ้าน

“ต้องจัดวางระบบของนิคมที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตของชุมชน และต้องมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้นำท้องถิ่น และคณะกรรมการอิสลาม”

(อานัส ชูณู, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“ให้มีการแบ่งโซนอุตสาหกรรมห่างจากชุมชนประมาณ 10 กิโลเมตร ห้ามมีแหล่งอบายมุขใกล้ หรือบริเวณนิคมฮาลาล”

(ยะพา อามะ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“การสร้างนิคมต้องมีการทำ EIA คือผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ดำเนินการผ่านไปเรียบร้อยแล้ว สำหรับที่นี้จะต่างจากนิคมอื่นๆ เล็กน้อย ตรงที่จะ Focus ไปทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม”

(สมจินต์ พิสิก, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

การมีส่วนร่วมในด้านแรงงานและการจ้างงาน

นอกจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นข้างต้นแล้ว กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในแกนนำชาวบ้าน ยังเสนอความเห็นเพิ่มเติม โดยให้นิคมอุตสาหกรรมดูแลระบบบำบัดน้ำเสียและของเสียที่ได้มาตรฐาน และมีการควบคุมปริมาณควันพิษในอากาศให้อยู่ในระดับที่ปลอดภัย การจ้างงานต้องให้ออกาสแรงงานมุสลิมในพื้นที่ก่อน นอกจากนี้ในกระบวนการผลิตต้องเปิดโอกาสให้คนในพื้นที่ส่งวัตถุดิบป้อนเข้าสู่โรงงาน มีการกำหนดการตรวจสอบการผลิตอาหารฮาลาลโดยคณะกรรมการระดับตำบล ผู้นำศาสนา และกำหนดให้มีกองทุนการเรียนการสอนด้านศาสนาที่ชัดเจน

“ชาวบ้านต้องการนิคมอุตสาหกรรม แต่ต้องมีการควบคุมมาตรฐานการจัดการและกฎระเบียบที่เข้มงวด เนื่องจากเมื่อนิคมฯเกิด สิ่งที่ดีที่ตามมา คือถนนหนทาง การจ้างงาน และด้านบริการต่างๆ เช่น การค้าขายรอบบริเวณนิคมฯและบ้านเช่า แต่ในขณะที่เดียวกันก็อาจมีสิ่งที่ไม่ดีตามมา ดังนั้นจึงไม่ควรส่งเสริมสิ่งที่ไม่ดีศีลธรรม เช่น สถานบันเทิง แหล่งอบายมุขต่างๆ เช่น ร้านขายเหล้า และกวดขันเรื่องยาเสพติด สำหรับด้านผลผลิตที่คาดว่าชาวบ้านจะสามารถขายให้กับโรงงานนั้น คิดว่าคงไม่พร้อมในตรงนั้น เนื่องจากชาวบ้านมีปัญหาในการผลิตระบบโควต้าและสิ่งสำคัญคือไม่พร้อมทางด้านวัตถุดิบ”

(ละม้าย มานะการฐ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“ชาวบ้านคงพร้อมที่จะเป็นลูกจ้างในนิคมอุตสาหกรรมมากกว่าที่จะเป็นผู้ผลิต เนื่องจากว่า ชาวบ้านไม่มีกำลังในการผลิตเพียงพอ และไม่มีวัตถุดิบที่จะสามารถป้อนให้กับโรงงานเยอะแน่นอน”

(คลยา สะแลแม, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

ส่วนในเรื่องของความต้องการให้มีการจ้างแรงงานในพื้นที่ ก็เป็นเรื่องหลักที่ชาวบ้านมีความต้องการเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะได้มีความมั่นใจว่า เมื่อเกิดนิคมอุตสาหกรรมขึ้นแล้ว พวกเขาจะเป็นอันดับแรกที่จะได้รับการพิจารณาเข้าทำงานก่อน

“ต้องเน้นคนมุสลิมเป็นหลัก คนงานต้องเป็นมุสลิม 100 % และเป็นคนในพื้นที่”

(อาหะมะ สาและ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

“แรงงานจะต้องใช้คนในพื้นที่เป็นหลัก คนที่ผ่านหลักสูตรอาหารฮาลาล จะได้รับพิจารณา ก่อน และเรื่องอบายมุข เป็นเรื่องที่ยื่นอยู่กับชุมชนในพื้นที่เป็นหลัก ถ้าชุมชนไม่ต้องการให้มี ก็จะไม่มี หากนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นที่นี่ จะสามารถเพิ่มมูลค่าการค้าของประเทศ และสนองยุทธศาสตร์ของชาติในการมุ่งให้เป็นครัวของโลก เพราะที่นี่จะเป็นศูนย์กลาง อุตสาหกรรมอาหารฮาลาลของประเทศไทยที่ได้มาตรฐานสากล และมั่นใจว่า จะสามารถแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงในพื้นที่ได้อีกทางหนึ่งด้วย”

(ศิริชัย ปิติเจริญ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ทำให้ผู้ศึกษาวิจัยมีข้อสงสัยว่า ข้อเสนอต่างๆที่กลุ่มชาวบ้านนำมาเสนอแนะเพื่อต้องการมีส่วนร่วมในนิคมอุตสาหกรรมนั้น หาก ก.น.อ.ไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งหมดแล้ว กลุ่มชาวบ้านจะมีปฏิกิริยาอย่างไรบ้าง แต่ก็ได้รับคำตอบจากกลุ่มผู้นำว่า “ชาวบ้านคงมีปฏิกิริยาตอบกลับ แต่ในขณะนี้ยังไม่ทราบว่าจะเป็นไปในรูปแบบใด ต้องอยู่ที่สถานการณ์ในขณะนั้น แต่มั่นใจว่า มีแน่นอน”

(ละม้าย มานะการ, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2549)

จากการสัมภาษณ์ผู้ศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยทางการสื่อสารที่ทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีหลายปัจจัยที่ประกอบเข้าด้วยกันและเอื้อต่อกันนั้นประกอบไปด้วย นโยบายของภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งกระบวนการสื่อสารที่การนิคมอุตสาหกรรมฯดำเนินการนั้น สอดคล้องกับแนวคิดและความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ในการที่ต้องการนำเสนอปัญหา ข้อเสนอแนะ และข้อกังวลห่วงใยของชุมชนที่มีต่อนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งการมีส่วนร่วมที่แท้จริง จะต้องไม่หมายเพียงแต่การดึงประชาชนมาเข้าร่วมโครงการที่หน่วยงานภาครัฐกำหนดเท่านั้น แต่ชุมชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและมีบทบาทอย่างเต็มที่เริ่มตั้งแต่คัดค้านปัญหา เสนอแนะข้อคิดเห็นและเสนอเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของสังคมและชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่นี้จะมุ่งเน้นในหลักเกณฑ์ทางศาสนาและวิถีชีวิตชุมชน และจากการที่กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นซึ่งมองโดยองค์รวมแล้วปรากฏว่ามีความเห็นสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน ดังคำสัมภาษณ์ของคุณะ

พา อามะ เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2549 “กระบวนการผลิตต้องเป็นไปตามหลักศาสนาทุกชั้นตอน ต้องเป็นฮาลาล 100 %

ถ้าเป็นไปได้ให้มีคณะกรรมการอิสลามตรวจสอบทุกชั้นตอน” นอกจากนั้นยังมีแนวคิดของกลุ่มตัวอย่างที่สามารถนำเสนอให้เห็นได้ว่ามีความเห็นพ้องกันในเรื่องดังกล่าว ได้แก่การให้สัมภาษณ์ของ คุณอานัส ยูนู เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2549 “หวังว่าการปฏิบัติศาสนกิจในวันทำงานจะไม่ครบตามกำหนด ต้องให้คณะกรรมการอิสลามร่วมตรวจสอบกระบวนการผลิตทุกชั้นตอน ว่าถูกหลักศาสนาหรือไม่” จากความเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนี้สามารถสรุปภาพรวมได้ว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงและมีประสิทธิภาพ ต้องถือว่ให้ประชาชนในพื้นที่เป็นตัวหลักในการแก้ปัญหาของชุมชนเอง หน่วยงานจากภาครัฐและหน่วยงานอื่นๆเป็นเพียงตัวกระตุ้นและส่งเสริมหรือสนับสนุนเท่านั้น

จากการวิจัยโดยสรุปพบว่า การนิคมอุตสาหกรรมฯ มีเป้าหมายในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมที่จะเกิดผลดีต่อชาวบ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบนิคมฯ และเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผน การออกความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหาต่างๆที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนเสนอแนวทางแก้ไข เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยสื่อที่การนิคมอุตสาหกรรมฯ เลือกใช้นั้นมีน้ำใจและก่อให้เกิดผลต่อการตัดสินใจของกลุ่มเป้าหมายในการยอมรับหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติมากที่สุด คือสื่อบุคคลโดยเฉพาะอย่างกลุ่มผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ส่งสารที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้รับสาร นอกจากนั้นยังมีสื่ออื่นๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกิจกรรมซึ่งช่วยเสริมให้เกิดผลในการโน้มน้าวใจมากยิ่งขึ้น ในส่วนของชาวบ้านในชุมชนก็จะเลือกที่จะให้ความสนใจเกี่ยวกับข่าวสารที่ตนเองสนใจและต้องการทราบ ซึ่งจะเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับความเชื่อดั้งเดิม และทัศนคติของบุคคลนั้นๆ และเลือกที่จะตีความหมายข่าวสารที่ได้รับตามทัศนคติและประสบการณ์ที่มีอยู่ก่อน เช่น ความเจริญที่จะเข้ามาพร้อมกับนิคมอุตสาหกรรม แต่ก็เกิดแหล่งเสื่อมโทรมตามมา เช่นชุมชนแออัด ปัญหาต่างๆที่ขัดกับหลักศาสนา เป็นต้น ดังนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันแก้ไขปัญหาของกลุ่มตัวอย่าง จะก่อให้เกิดกระบวนการแก้ไขปัญหา และวิธีการในการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนของเขาเอง

จากผลการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในบทที่ 4 นี้ จะนำไปสู่การวิเคราะห์และการอภิปรายผลในบทต่อไป ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ผู้ศึกษาวิจัยจำเป็นต้องนำข้อมูลจากการศึกษาทั้งหมดมาเชื่อมโยงกัน เพื่อหาข้อสรุปและผลการวิเคราะห์ปัญหานั้นได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จังหวัดปัตตานี” ที่นำเสนอแยกออกเป็น 4 ประเด็นใหญ่ คือ ประเด็นของการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารที่ใช้กับประชาชนเพื่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ประเด็นศึกษาการสื่อสารของประชาชนในเรื่องข้อดี ข้อเสียและผลกระทบที่เกิดจากการมีนิคมอุตสาหกรรม รวมถึงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อข่าวสารการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และข่าวสารนั้นสอดคล้องกับความต้องการหรือไม่ และสุดท้ายการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม นั้น สามารถสังเคราะห์ข้อมูลมาสู่การสรุปให้เห็นภาพรวม ของกระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยขอสรุปผลการศึกษาวิจัยทั้ง 4 ประเด็นหลักที่ได้นำเสนอไปแล้ว เพื่อตอบคำถามปัญหาวิจัยที่กำหนดไว้ในตอนต้น ดังนี้

5.1.1 กระบวนการสื่อสารที่ใช้กับประชาชนเพื่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

จากผลการวิจัยพบว่ากระบวนการสื่อสารของการนิคมอุตสาหกรรมกับชาวบ้านในพื้นที่จะเป็นการสื่อสารใน 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การสื่อสารที่เป็นทางการโดย กนอ.จะทำการ สื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ คือ การกระจายข่าวสารข้อมูลที่จะดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม วัตถุประสงค์การดำเนินงาน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับชุมชนให้เกิดความเข้าใจไม่ขัดแย้งกัน

ขั้นตอนการสื่อสาร

ขั้นที่ 1 ดำเนินการหาแนวร่วมที่อยู่ในพื้นที่เพื่อหาข้อมูลและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

ขั้นที่ 2 ทำการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ว่าต้องการสิ่งใด

- ขั้นที่ 3 การเข้าร่วมวางแผนกับกลุ่มผู้นำชุมชน
- ขั้นที่ 4 การนำประชาชนในพื้นที่มาศึกษาดูงานในนิคมอุตสาหกรรม
- ขั้นที่ 5 การจัดเวทีเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
- ขั้นที่ 6 การปฏิบัติการ โดยใช้สื่อต่างๆเหล่านี้
 - สื่อสิ่งพิมพ์ เอกสาร แผ่นพับโครงการ
 - สื่อวิทัศน์
 - สื่อบุคคลโดยผ่านผู้นำความคิด ได้แก่ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา
 - สื่อพิเศษ ได้แก่ กิจกรรมต่างๆ ที่ กนอ. จัดขึ้น เช่นการพาไปดูงานและ
การทำเวที Work Shop ต่างๆ

2. การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ การสื่อสารกับชาวบ้านมีลักษณะเป็นกันเอง การหลั่งไหลของข่าวสารมีทิศทางที่หลากหลาย ทั้งจากบนลงล่าง (Top-down) คือจากนโยบายของรัฐบาล กนอ. และจากจังหวัดปัดตานีลงไปยังชุมชน จากล่างสู่บน (Bottom – up) คือจากชาวบ้านขึ้นมาสู่ภาครัฐ ได้แก่ กนอ. และ จังหวัด และแบบแนวนอน (Horizontal) ในเวลาเดียวกัน ชาวบ้านในชุมชนก็สื่อสารกันเองแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกลุ่มชาวบ้านด้วยกันเอง

กนอ. จะเน้นการสื่อสารสร้างความสัมพันธ์และการโน้มน้าวผู้นำความคิด ได้แก่ อบต. ผู้ใหญ่บ้าน และโต๊ะอิหม่าม เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างเจ้าหน้าที่ กนอ. กับกลุ่มชาวบ้าน ในการสื่อสารดังกล่าวนี้จะใช้การสื่อสารระหว่างบุคคล (Two-way Communication) แบบเผชิญหน้า (Face to Face) กับผู้นำและชาวบ้าน

โดยสรุปในเรื่องการสื่อสารนั้น สื่อที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการสื่อสารคือสื่อบุคคล โดยใช้ผู้นำความคิด ผู้นำทางศาสนา เป็นสื่อ โดยใช้ช่องทางการสื่อสารคือการจัดกิจกรรมเวทีและการจัด Work Shop ร่วมกับชาวบ้านในชุมชน

5.1.2 การสื่อสารของประชาชนในเรื่อง ข้อดี ข้อเสียและผลกระทบที่เกิดจากการมีนิคมอุตสาหกรรม

การสื่อสารระหว่างชาวบ้านมีลักษณะเป็นกันเอง ซึ่งชาวบ้านจะมีการตอบโต้กลับลักษณะทิศทางการไหลของการสื่อสารมีลักษณะเป็นแนวระนาบ คือมีลักษณะการสื่อสารกับประชาชนด้วยกันเอง ประชาชนสามารถมีการแสดงความคิดเห็นต่อสารที่ได้รับได้ทันที ภาษาที่ใช้เป็นภาษาแบบไม่เป็นทางการ เช่นภาษาพูด และภาษาท้องถิ่น

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนจะมีการสื่อสารถึงเรื่องผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน ทั้งทางบวก และทางลบ ในทางสังคมที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมที่เคยมีมาแต่เดิมจะถูกกลืนหายไป อีกทั้งผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดมลพิษต่างๆ รวมทั้งเกิด

ความเจริญที่หยุดยั้งไม่อยู่จนส่งผลให้เกิดสภาวะชุมชนแออัด อีกประการหนึ่งคือเรื่องความคืบหน้าของการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรม โดยเฉพาะกำหนดเวลาที่การก่อสร้างจะแล้วเสร็จ เนื่องจากประชาชนเริ่มมีความไม่มั่นใจว่านิคมอุตสาหกรรมจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่

5.1.3 ทักษะของประชาชนโดยรอบพื้นที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และข่าวสารนั้นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนหรือไม่

จะเห็นว่าความเห็นของชุมชนมีลักษณะ 2 ด้านหลักคือ

5.1.3.1 ด้านที่มีความยินดีและเต็มใจที่จะให้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลขึ้นที่ปัตตานี เพื่อเป็นศูนย์กลางอาหารฮาลาลในภูมิภาคนี้ โดยคำนึงถึง การยอมรับต่อสาธารณะทั้งในระดับท้องถิ่นและโลกมุสลิมทั่วโลก ในมุมมองของชุมชนมองว่า การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมจะนำไปสู่การคลี่คลายและแก้ไขปัญหาการว่างงาน ความมั่นคง ปัญหารายได้และเป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาคนในพื้นที่ให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น

5.2.3.1 ด้านที่ไม่เห็นด้วย แต่เป็นกลุ่มคนส่วนน้อยที่ไม่ใช่คนในพื้นที่โดยตรง ซึ่งมีความห่วงใยประเด็นการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ได้แก่การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่อาจก่อให้เกิดมลภาวะหากไม่มีระบบป้องกันและแก้ไขที่ดีพอ ดังที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ และมีความเป็นห่วงว่าการขยายตัวของชุมชนและธุรกิจบริการที่ตามมาหลังการเกิดนิคมฯ จะนำไปสู่การเกิดแหล่งอบายมุขในพื้นที่ ที่ไม่สามารถควบคุมได้

จากการวิจัยพบว่า ประชาชนโดยรอบพื้นที่มีทักษะที่ดีต่อนิคมอุตสาหกรรม เนื่องจากเมื่อ การนิคมอุตสาหกรรมฯทำการสื่อสารในทุกรูปแบบแล้ว กลุ่มประชาชนมีความเข้าใจในเรื่องนิคมอุตสาหกรรมดีขึ้นกว่าเดิมจากที่เคยได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งมีผลทำให้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการเปลี่ยนแปลงความรู้ การรับรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรม (Behavior) และมีความเข้าใจนั่นคือกลุ่มชาวบ้านจะเห็นด้วยกับการมีนิคมอุตสาหกรรมว่าจะสามารถนำความเจริญมาสู่ชุมชน และยังพบอีกว่าข่าวสารที่การนิคมอุตสาหกรรมนำเสนอกับชุมชนนั้นเพียงประเด็นเรื่องข้อดีและประโยชน์ของการมีนิคมอุตสาหกรรมเท่านั้น ส่วนในประเด็นที่ชาวบ้านต้องการทราบคือความคืบหน้าโครงการเป็นระยะๆ การที่ต้องการให้จ้างคนในพื้นที่ทำงานในระยะก่อสร้าง การบริหารจัดการเรื่องที่จะมีผลกระทบต่างๆทั้งทางด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต ชุมชน และสังคม และเรื่องสำคัญคือเรื่องกระบวนการผลิตอาหารฮาลาลนั้น กลับได้รับข้อมูลเพียงชั้นต้นระดับหนึ่งเท่านั้น ซึ่งเท่าที่ผ่านมากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เห็นว่าข่าวสารนั้นยังไม่เพียงพอและสอดคล้องต่อความต้องการของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน และยังคงต้องการให้การนิคมอุตสาหกรรมฯ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ มาชี้แจงข้อมูลให้ทราบเป็นระยะๆและตอบคำถามที่ชุมชนต้องการ

ทราบอันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการดำเนินการหรือแก้ไขปัญหาและหลีกเลี่ยงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นให้มากที่สุด

5.1.4 ประชาชนโดยรอบพื้นที่มีส่วนร่วมอย่างไร ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล โดยสรุปจากการวิจัยพบว่า ประชาชนโดยรอบพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ดังนี้

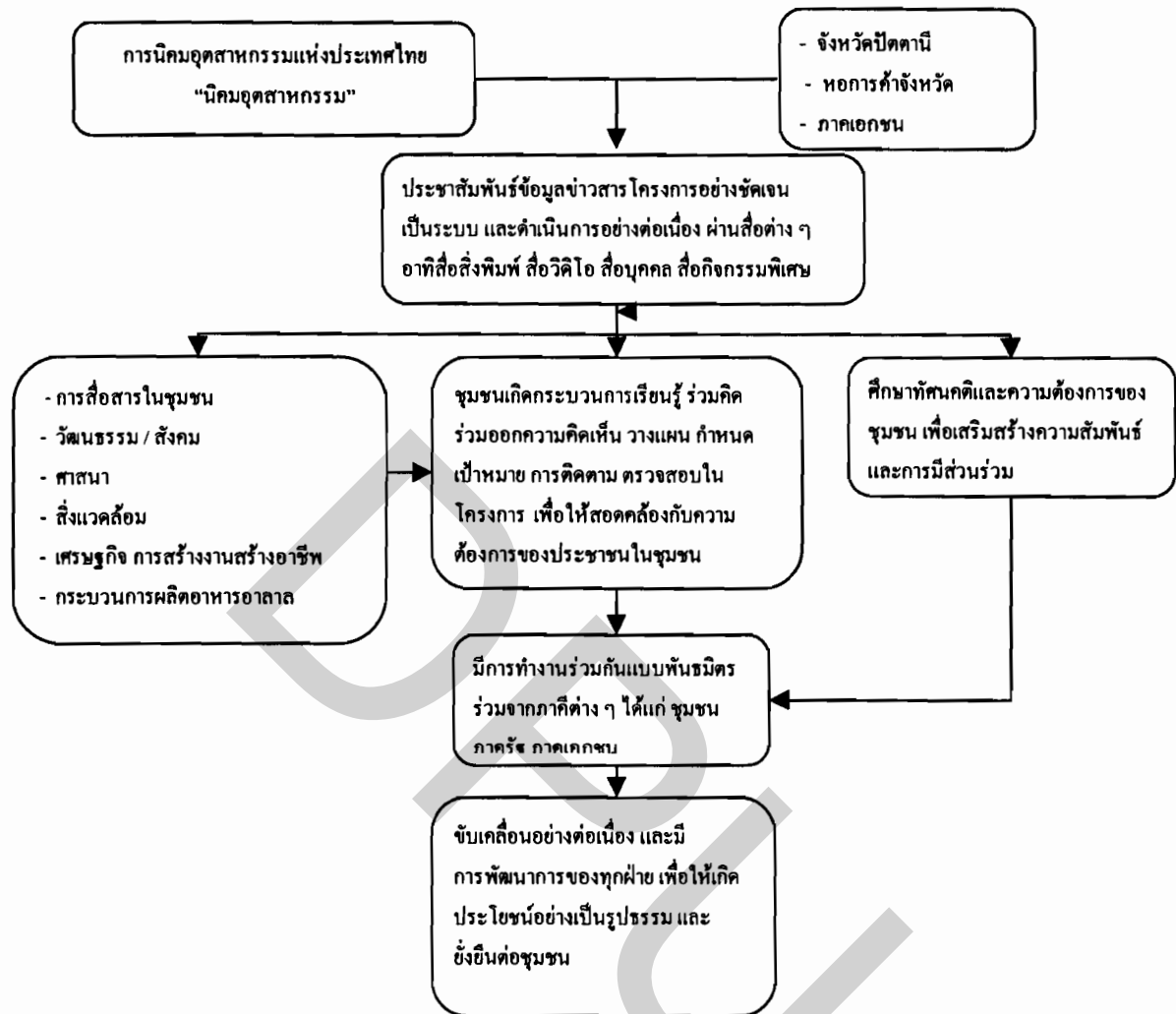
5.1.4.1 มีส่วนร่วมในกระบวนการของการวางแผน โดยมีการวิเคราะห์ปัญหา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้วิเคราะห์ถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นหากมีนิคมอุตสาหกรรม

5.1.4.2 มีการกำหนดวิธีการที่ต้องการให้มีการติดตามประเมินผลได้แก่ การเสนอให้มีคณะกรรมการอิสลาม หรือผู้นำทางศาสนาได้เป็นกรรมการหรือได้เข้าไปตรวจสอบในกระบวนการผลิตอาหารฮาลาลในนิคมอุตสาหกรรม และการได้รับผลประโยชน์จากการมีนิคมอุตสาหกรรม ทั้งโดยส่วนตัวคือการทำงาน และโดยส่วนรวมคือชุมชนได้รับการพัฒนาในทุกๆด้านเช่น ระบบสาธารณสุข สาธารณูปการต่างๆ เศรษฐกิจดีขึ้น

5.1.4.3 มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างที่ได้จัดขึ้น เช่นการเข้าร่วมประชุมกลุ่มประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการมีนิคมอุตสาหกรรม เพื่อระดมความคิดเห็นและเสนอแนะให้โครงการมีความเหมาะสมและรอบคอบยิ่งขึ้น

5.1.4.4 มีการเข้าร่วมการจัดไปดูงานและเข้าร่วมการจัดเวทีสาธารณะ เพื่อเสนอความคิดเห็นในทุกๆด้าน ทั้งข้อห่วงใย และความเป็นไปได้ที่ชุมชนอยากให้ภาครัฐดำเนินการ

กระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำสรุปภาพรวมผลการวิจัยเป็นแผนภูมิ ดังนี้

ภาพที่ 5.1 รูปแบบกระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม
อาหารปลอดภัย

5.2 การอภิปรายผล

ในหัวข้อการอภิปรายผลการวิจัยนี้ ผู้ศึกษาวิจัยขออภิปรายผลการวิจัย เรียงลำดับตาม
แนวปัญหานำวิจัย ดังนี้

5.2.1 กระบวนการสื่อสารของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีการสื่อสาร
อย่างไรเพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม
อาหารปลอดภัย

5.2.2 ประชาชนโดยรอบพื้นที่ มีการสื่อสารในเรื่องเกี่ยวกับข้อดี ปัญหา หรือผล
กระทบอันเกิดจากการมีนิคมอุตสาหกรรมหรือไม่ อย่างไร

5.2.3 ทศนะของประชาชนโดยรอบพื้นที่ เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ที่การนิคมฯ สื่อสารเป็นอย่างไร และข่าวสารนั้นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนหรือไม่

5.2.4 ประชาชนโดยรอบพื้นที่มีส่วนร่วมอย่างไร ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

ปัญหำนำวิจัยข้อที่ 1. กระบวนการสื่อสารของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีการสื่อสารอย่างไรเพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

จากการศึกษาพบว่า กระบวนการสื่อสารที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดำเนินการนั้นส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเกิดความเข้าใจส่งผลให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับ แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ซึ่งประธาน จิตลิม โกลา (2526:11) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 4 ประการ ดังนี้

1. การนิคมอุตสาหกรรมฯ ใช้การสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร อย่างต่อเนื่อง เพราะความรู้สึกนึกคิดของประชาชนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยการสื่อสารในเรื่องของนโยบายของรัฐในการสนับสนุนให้พื้นที่จังหวัดปัตตานีเป็นศูนย์กลางอาหารครัวโลก ซึ่งจะสอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่ที่ต้องการเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารมุสลิมอยู่แล้ว เพราะคนทั่วโลกให้ความเชื่อถืออาหารฮาลาลที่ผลิตโดยมุสลิมจากจังหวัดปัตตานี ดังนั้นเมื่อ กนอ. สื่อสารในเรื่องนิคมอุตสาหกรรม ประชาชนโดยรอบพื้นที่ก็จะให้ความสนใจในข้อมูล และมีความหวังที่จะช่วยกันผลักดันให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในพื้นที่ ดังนั้น เมื่อมีการสื่อสารจากรัฐ จาก กนอ. ในเรื่องดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่ไม่ยากที่ประชาชนจะรับรู้ข่าวสารและให้ความสนใจเป็นพิเศษ และเกิดกระบวนการสื่อสารภายในชุมชนด้วยตนเองตลอดเวลา

2. การนิคมอุตสาหกรรมฯ มีการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์อย่างมีแผน เป็นระบบเป็นขั้นตอน โดยร่วมกับสำนักงานจังหวัดปัตตานี อุตสาหกรรมจังหวัดและหอการค้าจังหวัด และสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้ท้องถิ่น ซึ่งทั้ง 4 หน่วยงานนี้มีความใกล้ชิดกับผู้นำชุมชนเป็นอย่างดี และเป็นตัวจักรสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นแก่ทุกฝ่าย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น โดยเริ่มทำการศึกษารวบรวมข้อมูลของประชาชนที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบ

โดยรอบพื้นที่ให้มากที่สุด โดยศึกษาบริเวณพื้นที่ที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อม วิถีชีวิต และใครคือผู้ที่ชุมชนให้ความนับถือและเชื่อถือ และ กนอ. จึงได้เข้าไปดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการมีนิคมอุตสาหกรรม ผ่านผู้นำชุมชนและผู้นำทางศาสนา ส่งผลให้เกิดความเข้าใจและเกิดกระบวนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังชุมชน เมื่อทุกฝ่ายมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้การดำเนินงานมีเอกภาพและสอดคล้องกันทุกขั้นตอน

3. ด้านการโน้มน้าวทัศนคติหรือความคิดเห็นของประชาชนนั้น การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล เป็นยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติ ระดับกลุ่มจังหวัด ตลอดจนระดับจังหวัด ที่มีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบแก่ประชาชนโดยรอบนิคมอุตสาหกรรมและประชาชนโดยทั่วไป ดังนั้นการสร้าง ความเข้าใจร่วมกันในทุกๆด้านจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้สามารถใช้นิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคนี้ การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวทัศนคติของประชาชนนั้น โดยหลักแล้วใช้ผู้นำความคิดของชาวบ้าน คือโต๊ะอิหม่าม อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างเจ้าหน้าที่ กนอ. และชาวบ้านในชุมชน การใช้สื่อประเภทต่างๆ กนอ. ก็ได้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ เช่น นำสื่อแผ่นพับมาแจกในการประชุม เปิดวิทยุทัศน์ให้ดูก่อนการประชุมและก่อนการทำเวทีทุกครั้ง เพื่อต้องการให้ประชาชนเกิดการรับรู้และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของนิคมอุตสาหกรรมให้ติดอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของประชาชนตลอดไป

โดยสรุป การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจให้เกิดทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับนิคมอุตสาหกรรมนั้น สื่อที่ดีมีประสิทธิภาพที่สุดในการสื่อสารคือ สื่อบุคคล โดยผ่านผู้นำทางความคิดหรือผู้นำทางศาสนา โดยสถานที่ที่ทำการสื่อสารนั้นคือการจัดกิจกรรมต่างๆร่วมกับชาวบ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ

4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน กนอ. กับประชาชนให้เกิดความเข้าใจและไม่ขัดแย้งกัน กล่าวคือต้องเข้าใจความต้องการของชุมชนว่าต้องการอะไร และมีทัศนคติอย่างไร ซึ่ง กนอ. ได้คำนึงถึงความสามารถในการสื่อสารของชาวบ้านว่าต้องการติดต่อสื่อสารแบบใด ภาษาใด การใช้ภาษาของชาวบ้านนั้นใช้ภาษาท้องถิ่น หรือภาษาเขมร แต่เมื่อเขาสื่อสารกับเรา จะใช้ภาษากลางสำเนียงภาคใต้ แต่เมื่อเขาหันมาคุยกันเองก็จะใช้ภาษาเขมรในการสื่อสาร ดังนั้นเมื่อต้องการที่จะเข้าไปทำกิจกรรมใดๆ มักจะดำเนินการผ่านผู้นำก่อนเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดี และให้ผู้นำช่วยโน้มน้าวให้ชาวบ้านเห็นด้วยและปฏิบัติตามโดยไม่เกิดความขัดแย้ง ซึ่งในช่วงแรกต้องหมั่นสร้างความสัมพันธ์และทำความคุ้นเคยกับชาวบ้าน สร้างทัศนคติในทางบวกให้เกิดในจิตใจของประชาชน และเกิดการเข้าร่วมทำกิจกรรมและสนับสนุนกิจกรรม

ของ กนอ. เช่นการเข้าร่วมคูงานนิคมอุตสาหกรรม และเข้าร่วมกิจกรรมเวทีเพื่อรับฟังความคิดเห็น และกิจกรรม Work Shop ซึ่งที่ผ่านมาได้รับผลดีมาโดยตลอด

ในเรื่องของกระบวนการสื่อสารเพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเข้ามามีส่วนร่วม พบว่า การนิคมอุตสาหกรรมมีกระบวนการสื่อสารสอดคล้องกับทฤษฎี และใช้การสื่อสารครบทุกบทบาทหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านในการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

ปัญหานำวิจัยหัวข้อที่ 2. ประชาชนโดยรอบพื้นที่ มีการสื่อสารในเรื่องเกี่ยวกับข้อดี ปัญหา หรือผลกระทบอันเกิดจากการมีนิคมอุตสาหกรรมหรือไม่ อย่างไร

จากการศึกษาพบว่า คนในชุมชนมีการสื่อสารกันเองเป็นประจำ ชาวไทยมุสลิมก็มีการสื่อสารกับชาวไทยพุทธเช่นกัน ไม่มีการแบ่งแยก แต่ถ้าชาวมุสลิมจะสื่อสารกันเองเป็นกลุ่มใหญ่มักจะสื่อสารกันที่มัสยิด แต่ถ้าเป็นการสื่อสารโดยทั่วไปมักจะสื่อสารกันที่ร้านน้ำชา หรือไม่ก็ไปมาหาสู่กันตามธรรมดา เมื่อประชาชนได้รับข่าวสารเรื่องการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นในพื้นที่ หัวข้อที่ใช้ในการสนทนาในชุมชนจะเป็นเรื่องของประโยชน์ที่จะได้รับ การจ้างงาน เรื่องผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม รวมทั้งผลกระทบทางด้านวิถีชีวิตและสังคมวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชาวมุสลิมที่กลัวว่าความเจริญจะกลืนความเป็นมุสลิมจนกลายเป็นสังคมใหม่ไป ในเรื่องการสื่อสารของประชาชนในชุมชนจะมีลักษณะการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ มีลักษณะเป็นกันเอง การสื่อสารมีการโต้ตอบกลับ ลักษณะทิศทางการไหลของการสื่อสารมีลักษณะเป็นแนวระนาบ คือมีลักษณะการสื่อสารกับประชาชนด้วยกันเอง ประชาชนสามารถมีการแสดงความคิดเห็นต่อสารที่รับได้ทันที ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะสำคัญของการสื่อสารชุมชน ของกาญจนา แก้วเทพ (กาญจนา แก้วเทพ, 2543:48) ดังนี้

1. ชาวบ้านในชุมชนนี้ใช้การสื่อสารแบบสองทาง (Two - way Communication) คือมีการสื่อสารพูดคุยกันในเรื่องของนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งในการสื่อสารนั้นจะมีปฏิริยาโต้ตอบ (Interactivity) กันอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเมื่อมีผู้เปิดประเด็นเรื่องนิคมอุตสาหกรรมขึ้น ชาวบ้านก็จะมีคำถามสงสัย หรือต้องการหาคำตอบ ในเรื่องของข้อดี ที่มีนิคมอุตสาหกรรมว่าคืออะไร ดีเพียงพอกที่จะไม่กระทบกับความเป็นอยู่ของชุมชนหรือไม่ นอกจากนั้นเรื่องที่น่ามาสื่อสารกันมากที่สุดเมื่อมีการเปิดประเด็นถึงนิคมอุตสาหกรรมคือ กระบวนการฮาลาล ว่าในการผลิตจะมีการผลิตได้ถูกขั้นตอนจริงหรือไม่ และผู้ที่ให้คำตอบก็มักจะเป็นผู้นำชุมชนซึ่งได้รับรู้ข่าวสารที่ถูกต้องและมากกว่าชาวบ้านได้รับเพราะมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจมากกว่า ก็จะเป็นผู้ชี้แจง ซึ่งผู้นำชุมชนนับเป็นสื่อที่ประชาชนในชุมชนให้ความเชื่อถือ และสามารถพูดคุย

สอบถามข้อมูลกันได้ทันที ทำให้เกิดการโต้ตอบกันตลอดเวลาในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งบางครั้งก็จะมี การถกเถียงผลัดเปลี่ยนการให้ข้อมูลกันตลอดเวลา ซึ่งทำให้สถานะของผู้ส่งสารและ ผู้รับสารไม่ตายตัวแน่นอน แต่จะมีการผลัดเปลี่ยนการให้ข้อมูลกันอยู่ตลอดเวลา

2. ประชาชนรอบนิคมอุตสาหกรรมนี้มีความต้องการที่จะสื่อสารเรื่องนิคมอุตสาหกรรมในชุมชนตลอดเวลาที่มีโอกาส เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจ และเป็นผลกระทบโดยตรงที่จะทำให้ความเป็นอยู่ในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงทำให้มีทิศทางการไหลของข่าวสาร (Flow of information) นั้นมาจากที่หลากหลายทุกทิศทาง ทั้งจากบนลงล่าง (Top - down) คือการที่ผู้นำชุมชนได้พยายามเสาะแสวงหาข่าวสารจากภาครัฐทั้งจากนโยบายของรัฐบาล จากนโยบายของหน่วยงานซึ่งผ่านมาทางสำนักงานจังหวัด หรือแม้กระทั่งหน่วยงานของการนิคมฯเองก็ได้รับการสื่อสารจากคนในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องความคืบหน้าของนิคมอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ยังมีการสื่อสารจากกลุ่มชาวบ้านผ่านผู้นำความคิดมายังจังหวัด และการนิคมอยู่เสมอ ซึ่งเป็นการสื่อสารจากล่างสู่บน (Bottom-up) และแบบแนวนอน (Horizontal) ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างกลุ่มชาวบ้านด้วยกันเอง พูดถึงข้อดี และอยากมีนิคมอุตสาหกรรมจึงทำให้เกิดการกระตุ้นให้ทุกกลุ่มมีการสื่อสารและมีการเตรียมพร้อมที่จะร่วมมือกันกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วม บริหารจัดการ และแก้ไขปัญหาที่มีปัญหาเกิดขึ้น ซึ่งถือเป็นการสร้างเครือข่ายชุมชนรูปแบบหนึ่งและสร้างให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ซึ่งจากการวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่า ทิศทางการไหลของข่าวสารในชุมชนนี้ ตรงกับแนวคิดของ พาเวลคา (Pavelka, 1978) ในเรื่องของทิศทางการไหลของข่าวสารในเรื่องของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมนี้มี 3 ทิศทาง คือ

- การไหลของข่าวสารจากภายนอกมาสู่ชุมชน คือเรื่องการสื่อสารถึงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมที่ปัตตานี มีการพูดถึงกันไม่แต่เฉพาะในจังหวัดเท่านั้น แต่ยังมีรับทราบจากสื่ออื่นๆ เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุ เนื่องจากโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่รัฐบาลให้การสนับสนุน เพื่อเป็นการสร้างงาน ลดปัญหาการอพยพแรงงานไปทำงานต่างถิ่น รวมทั้งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มในการส่งออกให้กับจังหวัดอีกด้วย ดังนั้นข้อมูลข่าวสารจึงไม่ได้มาจากหน่วยงานเพียงด้านเดียว

- การส่งกระจายข้อมูลข่าวสารเรื่องราวภายในชุมชนไปยังบุคคลภายนอก คือประชาชนในชุมชนมีการส่งข่าวสารหรือคำถามเพื่อหาคำตอบที่ต้องการทราบไปยังเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของการนิคมอุตสาหกรรมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นความต้องการทราบการวางผังและระบบต่างๆในนิคมอุตสาหกรรม การสื่อสารที่เกิดขึ้นนี้เพื่อดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชนเอง ที่ต้องการร่วมกันแก้ไขปัญหา และสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

- ชุมชนมีการรวมกลุ่มกันเป็นประชาสังคม (Civil Society) เพื่อแจ้งข่าวสาร วิเคราะห์ปัญหาและร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น โดยคนในชุมชนร่วมมือกันเอง เช่น เมื่อชุมชน มีข้อข้องใจเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการผลิตอาหารฮาลาล ผู้ใหญ่ชุมชน ก็จะเป็นแกนนำในการประสานผู้นำชุมชนอื่นๆ และชาวบ้านมารวมตัวกันที่บ้านคุณศุภลา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมมือกันแก้ไขปัญหา และส่งตัวแทนไปคุยกับหอการค้าจังหวัด หรืออุตสาหกรรมจังหวัด การรวมกลุ่มกันแบบนี้มักจะได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนค่อนข้างดี ทำให้ประชาชนเกิดการรวมกลุ่มและมีส่วนร่วมในการสื่อสาร ทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งถือเป็นการเริ่มต้นตระหนักรู้ถึงสิ่งที่ชุมชนประสบอยู่ และการแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเองของชุมชนอันก่อให้เกิดกระบวนการแก้ปัญหา หรือวิธีการในการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนของตนเองได้ในระดับหนึ่ง

ปัญหาคำวิจัยหัวข้อที่ 3. ทักษะของประชาชนโดยรอบพื้นที่ เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ที่การนิคมฯสื่อสารเป็นอย่างไร และข่าวสารนั้นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนหรือไม่

การสื่อสารของการนิคมอุตสาหกรรมที่สื่อสารข้อมูลข่าวสารการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไปยังประชาชนในพื้นที่ ได้สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับประชาสังคมของ นายแพทย์ประเวศ วะสี, 2540) ที่ได้มองว่า ประชาสังคม ก็คือสังคมที่เต็มไปด้วยชุมชน การที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกันคือความต้องการนิคมอุตสาหกรรม และมีอุดมคติร่วมกันคืออยากให้นิคมอุตสาหกรรมเป็นไปตามความต้องการของชุมชน มีการติดต่อสื่อสารกันพบปะพูดคุยกันในเรื่องต่างๆ และมีการรวมกลุ่มกันโดยการประชุมกลุ่มย่อยและทำเวทีกลุ่มย่อยเป็นประจำ ถึงแม้ว่าจะอยู่ห่างกันแต่ละตำบล และแต่ละอำเภอก็สามารถมีการไปมาหาสู่กันและสื่อสารกันเป็นประจำ เนื่องจากชาวบ้านในชุมชนนี้จะมีการห่วงใยและเอื้ออาทรในความเป็นอยู่ซึ่งกันและกัน เพราะคนในชุมชนจะมีสภาพความเป็นอยู่แบบพี่น้องที่มีการพึ่งพาอาศัยกัน ดังนั้นในเรื่องของการสื่อสารเกี่ยวกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมให้ชุมชนในพื้นที่ได้รับทราบนั้น ทำให้ประชาชนในสังคมนั้น มีจิตสำนึกร่วมกัน และมีการดำเนินกิจกรรมในอันที่ความต้องการจะแก้ไขสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาของสังคม ด้วยความเต็มใจและมีความสุข จะเห็นได้ว่าการที่การนิคมอุตสาหกรรมฯ ดำเนินการสื่อสาร โดยสอดคล้องกับแนวคิดของประชาสังคมนี้โดยมุ่งหวังผลเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการออกความเห็น และให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหาออกมาและร่วมกันหาแนวทางแก้ไขโดยคนในชุมชนเอง ซึ่งกระบวนการต่างๆ ได้อาศัยการสื่อสารเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนทัศนคติและความคิดเห็นของคนในชุมชน ให้เห็นประโยชน์ของการมี

นิคมอุตสาหกรรมและคล้อยตามความคิดเห็นของคนในชุมชนด้วยกัน เพื่อจะได้ไม่เกิดความขัดแย้ง ไม่เกิดการต่อต้านและเกิดความเป็นเอกภาพมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

ประชาชนโดยรอบพื้นที่ส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการมีนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ คือมีความเข้าใจว่านิคมอุตสาหกรรมคืออะไร เห็นความแตกต่างของนิคมอุตสาหกรรมกับเขตอุตสาหกรรมหรือโรงงานต่างๆ ว่านิคมอุตสาหกรรมเป็นของรัฐ มีการบริหารจัดการระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการรวมทั้งจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ดังนั้นในทัศนะของคนส่วนใหญ่จะเป็นไปในเชิงบวก แต่ก็ยังมีข้อห่วงใยที่ต้องการให้การนิคมอุตสาหกรรมฯดำเนินการให้เป็นไปตามที่ประชาชนในพื้นที่ต้องการ เพื่อให้ไม่ขัดต่อหลักศาสนา วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน

จากการวิจัยยังพบอีกว่า ข่าวสารที่พยายามสื่อสารเข้าไปถึงชุมชนนั้น ยังไม่สอดคล้องและเพียงพอกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งประชาชนในพื้นที่มีความต้องการทราบในเรื่องความคืบหน้าของโครงการเป็นระยะๆ ซึ่งการนิคมอุตสาหกรรมฯได้แจ้งแต่ความมั่นใจให้ทราบว่าจะมีนิคมเกิดขึ้นแน่นอน แต่ระยะเวลาแล้วเสร็จยังไม่สามารถกำหนดได้อย่างแน่นอนเนื่องจากเป็นข้อมูลทางด้านเทคนิค ด้านกายภาพของการก่อสร้าง ดังนั้นชาวบ้านจึงพยายามแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชน และมีการสื่อสารจากล่างสู่บน (Bottom-up) ตามแนวคิดการสื่อสารชุมชนของกาญจนา แก้วเทพ (กาญจนา แก้วเทพ, 2543:48) ที่กลุ่มชาวบ้าน ในชุมชนจะส่งข่าวสาร ไปยังเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อรับรู้ข่าวสารเพิ่มเติมในการที่จะนำมาสนับสนุนทัศนคติและความเข้าใจที่มีอยู่เดิม นอกจากนั้นยังเป็นการนำไปใช้ประโยชน์อื่นๆ เช่น นำไปใช้ในแนวทางแก้ปัญหา เพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจของบุคคลหรือประชาชนในชุมชน

ในงานวิจัยชิ้นนี้ สถานที่สำคัญคือ นิคมอุตสาหกรรม ที่รัฐบาลให้การสนับสนุนให้เป็นครัวโลกและเป็นศูนย์กลางของการผลิตอาหารฮาลาลในประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาความเจริญในพื้นที่และจังหวัดปัตตานี การยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และยังมี การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการศึกษาด้านผลิตที่ทันสมัยซึ่งนับว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ให้กับชุมชน และสิ่งที่สำคัญ จะเป็น การเพิ่มมูลค่าการส่งออกให้กับประเทศไทยได้อย่างมหาศาล ดังนั้น นิคมอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ย่อมได้รับความสนใจจากหลายๆฝ่าย โดยเฉพาะหากมีผลกระทบกับประชาชนในพื้นที่แล้ว การดำเนินการข่อมไม่สามารถดำเนินการได้ ดังนั้นประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ย่อมมีความต้องการที่จะทราบถึงความคืบหน้าของการก่อสร้าง ของการดำเนินงานทุกขั้นตอน เพื่อจะได้มีส่วนในการแก้ไขปัญหาและเตรียมตัวตั้งรับกับสิ่งที่จะเข้ามากระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มชุมชนในพื้นที่

ปัญหานำวิจัยหัวข้อที่ 4. ประชาชนโดยรอบพื้นที่ที่มีส่วนร่วมอย่างไร ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

กรรมอาหารฮาลาล

ประชาชนในพื้นที่ 2 อำเภอ 5 ตำบล รอบนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลนั้นอยู่กันแบบลักษณะชาวไทยชนบททั่วไป มีความเป็นอยู่แบบเรียบง่ายและเคร่งครัดศาสนา เมื่อมีการสื่อสารเรื่องการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะการนิคมอุตสาหกรรม ฯ ได้ทำการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการนั้นได้เน้นให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดเป้าหมายและเสนอแนะข้อคิดเห็นที่คนในสังคมและชุมชนต้องการ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรในพื้นที่ และให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติในแผนงานโครงการที่ได้ร่วมตัดสินใจ

สำหรับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชนสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่นการเข้าร่วมงาน การเข้าร่วมการจัดเวทีกลุ่มย่อย และเวทีกลุ่มใหญ่ระดับจังหวัด ซึ่งการเข้าร่วมนี้ส่วนใหญ่กลุ่มผู้นำจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และกลุ่มชาวบ้านจะดูความเหมาะสมของเวลาตนเอง หากใครมีเวลาที่จะมาร่วมทุกครั้ง

2. การมีส่วนร่วมในการระดมสมองและเสนอความคิดเห็น คือการที่ผู้นำ และชาวบ้านอยู่ร่วมประชุม และแสดงความคิดเห็นในแนวทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ชาวบ้านในชุมชนทั้ง 5 ตำบลรอบนิคมอุตสาหกรรมนั้น ส่วนใหญ่จะมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นของตนออกมา เพียงมีการกระตุ้นเล็กน้อยเท่านั้นก็จะแสดงความคิดเห็นในส่วนตัวออกมา และหากมีผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างก็จะพูดออกมาทันที ทำให้ผู้วิจัยสามารถทราบปัญหา ความกังวล และความต้องการที่แท้จริง

ระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลตามการแบ่งระดับของ กาญจนา แก้วเทพ (2542) ได้ 3 ระดับ ดังนี้

1. ประชาชนโดยรอบพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในฐานะผู้รับสารและผู้ใช้สาร กล่าวคือ เมื่อเจ้าหน้าที่ การนิคมอุตสาหกรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาปฏิบัติสัมพันธ์กับชาวบ้านทั้งในเรื่องการให้ข้อมูลข่าวสารและการทำกิจกรรมร่วมกัน

2. ประชาชนโดยรอบพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่งสาร ผู้ผลิตสาร ผู้ร่วมผลิต และผู้ร่วมแสดง ในการสื่อสารที่ปฏิบัติจริงได้ หมายถึงชุมชนมีการสื่อสารระหว่างกันในเรื่องของนิคมอุตสาหกรรม ทั้งเป็นผู้แสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาสื่อสารให้คนในชุมชนได้รับทราบ

3. ประชาชนโดยรอบพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย ในการเข้ามามีส่วนบริหารจัดการในนิคมอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตอาหารฮาลาล และผลกระทบที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชน

โดยระดับการมีส่วนร่วมดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถอธิบายเปรียบเทียบให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

เมื่อจะมีการสื่อสาร ก็จะเข้าพบกลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มผู้นำทางศาสนา ก่อน เพื่อสร้างความเข้าใจและชี้แจงให้เห็นถึงประโยชน์ เมื่อทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้นำแล้ว ก็จะนัดประชุมเวที หรือทำ Work Shop กับกลุ่มชาวบ้านอีกครั้ง ซึ่งชาวบ้านในชุมชนจะชอบการทำ Work Shop มาก เพราะมีโอกาสได้แสดงออก ได้แสดงความคิดเห็น ในระหว่างการจัดเวที หรือทำ Work Shop ผู้นำชุมชน ก็จะพูดให้ชาวบ้านเห็นถึงประโยชน์ของนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งชาวบ้านก็จะรับฟังด้วยดี และมีความเห็นคล้อยตาม แต่ถ้าในบางเรื่องที่มีข้อสงสัย ชาวบ้านก็จะมีข้อสงสัยคล้อยตามและตั้งคำถามและข้อเสนอต่างๆมากขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้การนิคมอุตสาหกรรมตอบและนำไปเป็นข้อปฏิบัติที่จะใช้ในนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่นั้น และทุกครั้งหลังจากมีการประชุม Work Shop เสร็จเรียบร้อย ก็จะมีการรณรงค์ให้ชาวบ้านช่วยไปกระจายข้อมูลข่าวสารที่ได้รับที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนให้กับชาวบ้านกลุ่มอื่นที่ไม่ได้มาร่วมกิจกรรม ซึ่งนับได้ว่าการกระทำเช่นนี้เป็น การกระทำของผู้นำกลุ่ม ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่งสาร ผู้ผลิต ผู้ร่วมแสดง ซึ่งแน่นอนว่าก่อนที่จะมีการส่งสารออกไปทั้งผู้นำชุมชนและชาวบ้านต้องมีการ ร่วมกำหนดนโยบายกับภาครัฐ อันได้แก่ จังหวัดปัตตานี การนิคมอุตสาหกรรมฯ และอุตสาหกรรมจังหวัดเป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการชักจูงและโน้มน้าวใจให้กลุ่มอื่นเห็นประโยชน์และคล้อยตาม โดยลักษณะเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมในลักษณะของการวางแผนและกำหนดนโยบาย

ในลักษณะของการมีส่วนร่วมจะพบว่า กลุ่มประชาชนโดยรอบพื้นที่ที่มีส่วนร่วมทั้งการสื่อสารและการปฏิบัติภายในชุมชนครบทั้ง 3 ระดับ ดังนี้

กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้นำธรรมชาติ มีระดับการมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับสาร และผู้ใช้สาร มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ส่ง ผู้ผลิต และผู้ร่วมแสดง รวมทั้งมีส่วนร่วมในฐานะเป็นผู้วางแผนและกำหนดนโยบายอีกด้วย

กลุ่มชาวบ้าน มีระดับการมีส่วนร่วม 2 ระดับ ได้แก่ ในฐานะผู้รับสารหรือใช้สาร และมีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่ง ผู้ผลิต ผู้ร่วมผลิตและร่วมแสดง

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังพบว่าประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในเรื่องของการสื่อสาร การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร (กาญจนา แก้วเทพ, 2542) เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การ

ดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมในการสื่อสารของประชาชนในพื้นที่รอบนิคมอุตสาหกรรม สามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้นำทางศาสนานั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย โดยการนำเสนอข้อเสนอลง และข้อห่วงใยของชุมชนรวมทั้งสิ่งที่ชุมชนต้องการให้เกิดในนิคมอุตสาหกรรมและรอบนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งถือเป็นการร่วมวางแผนที่ การนิคมอุตสาหกรรมจะต้องนำมาดำเนินการ เพื่อให้ชุมชนไม่เกิดปัญหา และสามารถอยู่ร่วมกันได้ระหว่างภาคอุตสาหกรรมและชุมชนและสิ่งแวดล้อม

2. การสื่อสารของประชาชนภายในชุมชนนั้นมีลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน คือการโต้ตอบกันได้เป็นอย่างดี เพราะการสื่อสารจะเป็นแบบเผชิญหน้ากัน ทั้งลักษณะการสื่อสารตัวต่อตัว การสื่อสารกลุ่มย่อย ลักษณะการสื่อสารแบบนี้จึงส่งผลให้มีการสื่อสารกลับหรือ Feed Back ที่ดี สามารถตอบข้อซักถาม ข้อสงสัย และโน้มน้าวใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การส่งสารของประชาชนในพื้นที่ที่มีความกว้างไกลและทั่วถึง เพราะทั้งผู้นำและชาวบ้านทำหน้าที่เป็นทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสาร เช่นเมื่อใครทราบเรื่องเกี่ยวกับนิคมอุตสาหกรรมในแง่มุมใด ก็จะพูดคุยกันเป็นการกระจายข่าวสารให้ทุกคนในชุมชนได้รับทราบ

4. ช่องทางในการสื่อสารมีความสะดวก เพราะใช้บุคคลในชุมชนเป็นสื่อ ทั้งผู้นำชาวบ้าน ผู้นำศาสนา และชาวบ้านด้วยกันเอง เนื่องจากเรื่องที่พวกเขาสื่อสารเป็นเรื่องที่ชุมชนให้ความสนใจอยู่แล้ว การให้คนในชุมชนสื่อสารกันเองนั้นเป็นเรื่องที่ดียิ่งเพราะสามารถเข้าใจกันได้ง่ายไม่ต้องตีความเรื่องวัฒนธรรมและภาษา ทำให้สามารถเข้าใจได้ถูกต้องตรงกัน แต่ถ้าต้องสื่อสารกับบุคคลภายนอก ต้องใช้ภาษาที่ไม่ใช่ภาษาท้องถิ่น

จากการศึกษาปัญหานิววิจัยข้อที่ 4 นี้พบว่าประชาชนโดยรอบพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก โดยในขั้นแรกก่อนที่จะดำเนินการตั้งนิคมอุตสาหกรรมนี้ กลุ่มประชาชนมีส่วนร่วมในการสื่อสารเพื่อสื่อความคิดเห็น ความต้องการ ปัญหา และข้อเสนอแนะ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมก็คือ การรับรู้ว่าเมื่อนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นแล้วจะทำให้มีการพัฒนาในชุมชน รายได้และเศรษฐกิจในชุมชนจะดีขึ้น ลดปัญหาการว่างงาน ซึ่งเมื่อชุมชนมีความคาดหวังก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ แสดงการมีส่วนร่วมในการสื่อสารออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ และเมื่อนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้น พวกเขาต้องการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลกระบวนการผลิตอาหารฮาลาลให้ถูกต้องตามหลักศาสนา รวมทั้งมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อม สังคมในชุมชนที่ไม่ให้ขัดต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน ต้องการมีส่วนร่วมในการใช้แรงงานในนิคมอุตสาหกรรมเพื่อลดปัญหาการว่างงานและการ

อพยพแรงงานไปทำงานนอกพื้นที่หรือทำงานในต่างประเทศ ทั้งหมดนี้เกิดจากความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนนั่นเอง

ในเรื่องแนวโน้มการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมในอนาคตนั้น การนิคมอุตสาหกรรมฯ ก็ยังต้องคิดหาวิธีการแนวใหม่ ด้วยการศึกษจากชุมชนทั้งโดยการสังเกตและการเข้าไปสัมผัสอย่างใกล้ชิด ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยเห็นว่า การสื่อสารที่ผ่านมามีความเหมาะสม เพราะจากการทำวิจัยพบว่า กระบวนการสื่อสารที่ใช้การสื่อสารบุคคลโดยวิธีผ่านผู้นำชุมชน ผู้นำความคิด และผู้นำทางศาสนา เป็นสิ่งที่ดีที่สุด แต่หากว่าในอนาคตชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของลักษณะประชากรศาสตร์ เช่นระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีเข้ามาในชุมชนเพิ่มมากขึ้น กระบวนการสื่อสารแบบเดิมอาจจะต้องปรับเปลี่ยน ให้สอดคล้องและมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น

5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพผู้ศึกษาวิจัยได้พยายามเก็บข้อมูลให้ได้จากทุกมุมมองของกลุ่มตัวอย่างทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน แต่เนื่องจากการเก็บข้อมูลในพื้นที่ซึ่งมิได้เป็นภูมิลำเนาของผู้ศึกษา จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของการนิคมอุตสาหกรรมไม่ สามารถลงไปในพื้นที่เพื่อให้ข้อมูลกับผู้วิจัยได้ ผู้วิจัยจึงใช้การสัมภาษณ์ในลักษณะสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย

5.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

5.4.1 การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในด้านการให้ข้อมูลข่าวสารความคืบหน้าโครงการกับกลุ่มประชาชน โดยรอบพื้นที่การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากไม่มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเป็นระยะ และมีการขาดหายของข้อมูลอาจจะทำให้ประชาชนเกิดความวิตกกังวล และอาจก่อให้เกิดทัศนคติในแง่ลบต่อโครงการ จนเกิดการไม่สนับสนุนโครงการอันเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการได้

5.4.2 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า สื่อที่การนิคมอุตสาหกรรมใช้แล้วประสบความสำเร็จ ได้แก่สื่อบุคคล คือผู้นำทางความคิด ผู้นำศาสนา ดังนั้น การนิคมอุตสาหกรรมฯ ควรที่จะให้ความสำคัญและมีความต่อเนื่องกับบุคคลดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอและมีการส่งข่าวสารผ่านกลุ่มบุคคลเหล่านี้ เพราะสื่อบุคคลกลุ่มนี้จะสามารถเป็นสื่อบุคคลในการให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนในชุมชนของตนเองได้เป็นอย่างดี

5.4.3 ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชนโดยรอบพื้นที่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพราะฐานข้อมูลของประชาชนเหล่านี้ จะมี

ส่วนช่วยในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และจะเป็นประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงานของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ในการเป็นต้นแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอื่นๆต่อไป

5.4.4 การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ควรมีการทำกิจกรรมอื่นร่วมกับชาวบ้าน นอกเหนือจากการทำเวทีและ Work shop เพียงอย่างเดียว เช่นการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา หรือ การเข้าร่วมกิจกรรมพื้นบ้านของชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

5.4.5 ควรให้การสนับสนุนทางด้านการศึกษาและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้กับเยาวชนในพื้นที่ โดยเริ่มดำเนินการก่อนนิคมอุตสาหกรรมจัดตั้งเสร็จเรียบร้อย เพราะจะได้ทำให้กลุ่มประชาชนในชุมชนมองเห็นความจริงใจในการเข้าไปแก้ปัญหา และสนับสนุนการศึกษาและร่วมพัฒนาเยาวชนในชุมชนในมีความรู้สูงขึ้น เพื่อจะได้มีโอกาสเข้าไปทำงานในนิคมอุตสาหกรรมหรือกลับมาพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น

5.5 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.5.1 ในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างผู้นำชุมชน และประชาชน เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำในแต่ละสาขาที่มีบทบาทต่อการสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดทำแผนการสื่อสารขององค์กร หรือโครงการต่างๆในอนาคต

5.5.2 ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงการทำมวลชนสัมพันธ์ของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมว่ามีการวางแผนกลยุทธ์ในการสื่อสารอย่างไร ในการสร้างภาพลักษณ์ในเชิงบวกต่อคนในพื้นที่ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เป็นกรณีศึกษาสำหรับนิคมอุตสาหกรรมหรือโครงการอื่นๆ

5.5.3 ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงกระบวนการสื่อสารที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มหรือของประชาชนในพื้นที่ในประเด็นอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

D
P
U

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กรรณิการ์ อัสวครเดชา. (2531). การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. เอกสารประกอบการประชุม
สัมมนาโครงการปีรณรงค์ทันตสาธารณสุขแห่งชาติ (อัคราเสนา).
- กองกฎหมาย การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย งานข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่ง. พระราช
บัญญัติ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522.
- กาญจนา แก้วเทพ และคณะ. (2543). สื่อเพื่อชุมชน การประมวลองค์ความรู้. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์. (2534). ยุทธวิธีการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ชม ภูมิภาค. (2526). หลักประชาสัมพันธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอเดียน
สโตร์.
- ชวาล แพร์รัตกุล. (2526). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2522). การประชาสัมพันธ์หลักและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : เรือน
แก้วการพิมพ์.
- ประสาน จิตลัมภโกคา. (2526). หลักการประชาสัมพันธ์ เอกสารประกอบการสอนวิชาโฆษณา
และการประชาสัมพันธ์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พัชนี เขยจรรยา เมตตา วิวัฒนากุล และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์. (2538). แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์
(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : เบลโล่การพิมพ์.
- เมตตา วิวัฒนากุล. (2541). “วัฒนธรรมการสื่อสารเพื่อสานสร้าง.” ใน หนังสือชุดความรู้ โลก
ของสื่อลำดับที่ 2. หน้า 9-20. กรุงเทพมหานคร : เค.ซี. พรินต์ แอนด์ แอด.
- ยงยุทธ รักษาศรี. (2539). การวางแผนและการจัดการงานสื่อมวลชน. เอกสารประกอบการสอน
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2523). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
รุ่งเรือง.

- วิญญู สุวรรณเพิ่ม. (2527). การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. เอกสารประกอบการสอนสาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รจิตลักษณ์ แสงอุไร. (2530). นิเทศศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์.
- ทิตยา สุวรรณะชญ. (2517). "วิทยาศาสตร์คืออะไร." วิทยาศาสตร์สังคม. สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เชิษรศรี วิวิศศิริ. (2527). จิตวิทยาเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทักษะการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักโอเคียนสโตร์.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

เอกสารอื่นๆ

- อัญชลี ชวนิชย์. (2546). บทบาทของนิคมอุตสาหกรรมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนเทศบาลมาบตาพุด. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยการเมืองการปกครองสถาบันพระปกเกล้า.

วิทยานิพนธ์

- ทัศนีย์ เกียรติภัทรภรณ์. (2540). การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม กรณีศึกษา : โครงการนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภริตพร สุขโกศล. (2547). กระบวนการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ร.ท.หญิง ดวงพร จิตรเพิ่มพูนผล. (2546). บทบาทในการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กรณีทำอากาศยานสุวรรณภูมิกับความต้อการรับรู้ข่าวสารของประชาชนโดยรอบพื้นที่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศศิธร แก่นสุวรรณ. (2547). ถูทางการค้าไทยกับกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง : ศึกษากรณีการส่งออกอาหารฮาลาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุธน คงสวัสดิ์. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมศึกษากรณี
นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ (พัฒน
สังคม). กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

Books

- Bloom, Benjamin S, Thomas J., and Madaus, George F. (1971). **Hand Book on Formative and Sumative Evaluation of Student Learning**. New York : McGraw – Hill Company.
- Good, Carter V. (1973). **Dictionary Of Education**. New York : McGraw – Hill Book Company.
- Hovland, C.I & Janis, I.L. (1953). **Communication and Persuasion : Psychological Studies of Opinion Change**. New Haven : Yale University Press.
- Samover, Larry A. and Porter, Richard E. (1995). **Communication Between Cultures, second edition**. California : Wadsworth Publishing Company.

DPUC

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แนวการสนทนาหรือการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล.....
2. เพศ.....
3. อายุ.....
4. ศาสนา.....
5. ระดับการศึกษา.....
6. ตำแหน่งในชุมชน.....
7. อาชีพ.....
8. ระยะเวลาอาศัยอยู่ที่นี้.....ปี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

1. ท่านคิดว่าเมื่อนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลเปิดดำเนินการแล้ว จะมีผลดีต่อชุมชนรอบนิคมอุตสาหกรรมและพื้นที่ใกล้เคียงในด้านใดบ้าง
2. ท่านคิดว่านิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลจะทำให้มีการจ้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนในพื้นที่ และสามารถจะลดปัญหาการอพยพแรงงานไปในการทำงานในต่างถิ่นได้หรือไม่
3. ท่านคิดว่าการสื่อสารประชาสัมพันธ์โครงการนี้ให้ชุมชนได้รับทราบมีกลยุทธ์ในด้านใดบ้าง
4. ท่านคิดว่ากรณีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้น จะสามารถอำนวยความสะดวกให้ชุมชนในพื้นที่ในด้านใดบ้าง
5. ท่านคิดว่าในอนาคตหากมีการดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลเกิดขึ้นในเขตในเขตอำเภอปะนาเระ สายบุรี ท่านคิดว่าจะมีผลดี ผลเสียมากน้อยกว่ากันอย่างไร
6. ท่านทราบหรือไม่ว่า นิคมอุตสาหกรรมคืออะไร มีบทบาท ภาระ หน้าที่ อย่างไร

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารโครงการ

1. ท่านคิดว่าควรมีวิธีการอะไรจึงจะทำให้ชาวบ้านรับทราบถึงความก้าวหน้าในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล
2. การรับรู้ข่าวสารและทัศนคติที่มีต่อการดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

3. ท่านคิดว่ากรณีโรงงานอุตสาหกรรมทำให้มีการจ้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนและประชาชนในพื้นที่ หรือไม่
4. ในอนาคตอันใกล้หากมีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลขึ้นท่านคิดว่ากรณีมีส่วนร่วมของประชาชนที่ควรดำเนินการ โดยการนิคมอุตสาหกรรมฯ ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนควรมีกิจกรรมใดบ้าง
5. ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จ. ปัตตานีหรือไม่ กรณีที่เคยรับทราบข้อมูล ท่านรับทราบจากที่ใด

ทัศนคติต่อโครงการ

1. ท่านคิดว่ากรณีนิคมอุตสาหกรรมมีผลต่อชุมชนของท่านอย่างไร มีผลเสียมากกว่าผลดี มีผลดีมากกว่าผลเสีย หรือมีทั้งผลดีหรือผลเสียพอกัน
2. ถ้ามีการตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในพื้นที่ตำบลหรือพื้นที่ใกล้เคียงตำบลของท่าน ท่านคิดว่าชุมชนหรือท้องถิ่นหรือตัวท่าน จะได้รับผลกระทบหรือไม่
3. ความรู้สึกที่มีต่อชุมชนของท่านในอนาคต ในการตั้งอยู่เคียงข้างนิคมอุตสาหกรรม
4. ชุมชนของท่านในอนาคตที่ท่านอยากให้เป็น
5. ท่านเห็นด้วยกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลหรือไม่
 - เหตุผลที่เห็นด้วยเพราะ.....
 - เหตุผลที่ไม่เห็นด้วยเพราะ.....
6. ท่านคิดว่าชาวบ้านในชุมชน/ตำบลของท่านจะมีความคิดเห็นอย่างไรกับโครงการ
 - ส่วนใหญ่เห็นด้วย.....เพราะ
 - ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย.....เพราะ
7. ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยท่านคิดว่า จะมีปฏิกิริยาใดหรือไม่
 - ไม่มีปฏิกิริยาใดๆ.....เพราะ
 - คาดว่าจะมีปฏิกิริยา.....เพราะ

ข้อเสนอแนะต่อโครงการ

1. ท่านคิดว่าอุตสาหกรรมซึ่งเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสามารถอยู่คู่กับชุมชนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
 2. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการดำเนินการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล
-

ภาคผนวก ข
ประกาศคณะปฏิวัติ

ประกาศคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ 339 เรื่องการจัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ห้ามยืมออกนอกห้องสมุด

ประกาศของคณะปฏิวัติ

ฉบับที่ ๓๓๙ เรื่องจัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

รวบรวมโดย

ร้อยตำรวจโท เสถียร วิชัยลักษณ์

ป. แพทยศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์ฯ เนติบัณฑิตไทย และรัฐศาสตร์มหบัณฑิต
กับ

พันตำรวจโท สืบวงศ์ วิชัยลักษณ์

วิทยาศาสตร์บัณฑิตแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และ

นิติศาสตร์บัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นิติเวชย์

หน้าพระบรมหาราชวัง ข้างที่ทำการ ป.ท. หน้าพระลาน กรุงเทพมหานคร
พิมพ์จำหน่าย

ประกาศของคณะปฏิวัติ

ฉบับที่ ๓๓๙

โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่า การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมในขณะนี้มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับสถานที่ที่จะใช้เป็นที่ตั้งโรงงาน นอกจากนั้นการที่ให้ออกขนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในที่ต่างๆ โดยเสรี ได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนในเรื่องน้ำเสีย เสียง ฝุ่นละออง กลิ่นและควันที่เป็นพิษทำให้การขยายตัวของกิจการอุตสาหกรรมดำเนินไปโดยไม่เป็นระเบียบและทางราชการไม่สามารถให้บริการด้านต่างๆ ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับสมควรจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อส่งเสริมการใช้แรงงานคนในประเทศด้วย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว เป็นการสมควรจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้น หัวหน้าคณะปฏิวัติจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

“นิคมอุตสาหกรรม” หมายความว่า นิคมอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตอุตสาหกรรมส่งออก

“นิคมอุตสาหกรรมทั่วไป” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรม

“เขตอุตสาหกรรมส่งออก” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมเพื่อส่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

“ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ดำเนินการประกอบอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรม

“เครื่องจักร” หมายความว่า รวมถึงส่วนประกอบ อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ โครงโรงงานสำเร็จรูปที่นำมาติดตั้งเป็นโรงงานด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกำนวนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

IEAT
๓๔๘-๐๒
เลขที่ ๓๙๕-๒
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๐๐๓๔๑
วันที่ ๑๔ / ๑๐ / ๕๐

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการประจำนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป หรือคณะกรรมการประจำเขตอุตสาหกรรมส่งออก แล้วแต่กรณี

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

ข้อ ๒ ให้จัดตั้งการนิคมการอุตสาหกรรมขึ้น เรียกว่า “การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “กนอ.” และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดให้ได้มาซึ่งที่ดินที่เหมาะสมเพื่อจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรม
- (๒) ปรับปรุงที่ดินตาม (๑) เช่น ก่อสร้างถนน ท่อระบายน้ำ โรงงาน หรือสิ่งติดตั้งอื่น ๆ เป็นตลอดจนจัดอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่การดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรม
- (๓) ให้เช่า ให้เช่าซื้อ และขายอสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์

- (๔) ร่วมทุนกับเอกชนในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม
- (๕) ดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือประโยชน์แก่การนิคมอุตสาหกรรม

ข้อ ๓ ให้ กนอ. ตั้งสำนักงานใหญ่ในนครหลวงกรุงเทพมหานคร และจะตั้งสำนักงานสาขา ในจังหวัดที่มีนิคมอุตสาหกรรมด้วยก็ได้

ข้อ ๔ ให้โอนทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ ความรับผิดชอบตลอดจนธุรกิจของนิคมอุตสาหกรรมบาง นิคมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมให้แก่ กนอ. ทรัพย์สินดังกล่าว เมื่อได้หักหนี้แล้วให้ถือเป็นทุนของ กนอ.

ข้อ ให้ ก.นอ. มีอำนาจกระทำการภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์
ตามข้อ ๒. อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (๑) ดำเนิน วางแผน ออกแบบ และก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกในนิคมอุตสาหกรรม
 - (๒) กำหนดประเภทและขนาดของกิจการอุตสาหกรรมที่พึงอนุญาต
ให้ประกอบในนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป
 - (๓) พิจารณาอนุญาตและควบคุมการก่อสร้างโรงงาน การติดตั้ง
เครื่องจักร และจัดทะเบียนโรงงานในนิคมอุตสาหกรรม
 - (๔) ตรวจสอบความเป็นอยู่ของคนงานในนิคมอุตสาหกรรม
 - (๕) ควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรม
ให้ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับ
 - (๖) ตรวจสอบและรับรองชนิดและปริมาณวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ใน
กรณีจำเป็นที่จะออกใบรับรองหรือ ในกรณีให้นำเข้ามาใน หรือ ส่งออกไปจากนิคม
อุตสาหกรรม
 - (๗) กู้ยืมเงินหรือลงทุน
 - (๘) ออกพันธบัตร หรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน
 - (๙) บังคับกันตรวจตราและควบคุมการลกลอบหน้ภายในนิคมอุตสาหกรรม
 - (๑๐) จัดบริการและอำนวยความสะดวกที่จำเป็นให้แก่ผู้ประกอบการ
อุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรม
- ข้อ ๓. แห่ง ก.นอ. ประกอบด้วย
- (๑) ทรัพย์สินตามข้อ ๕
 - (๒) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากรัฐบาลหรือบุคคลอื่น

ข้อ ๗ เงินสำรองของ ก.นอ. ประกอบด้วยเงินสำรองเผื่อขาด และเงินสำรองอื่นตามที่คณะกรรมการจะเห็นสมควร

ข้อ ๘ ทรัพย์สินของ ก.นอ. ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย" ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบคนรวมทั้งผู้อำนวยการซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

ให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่นซึ่งมิใช่กรรมการโดยตำแหน่ง

ข้อ ๑๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจวางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของ ก.นอ. อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (๑) ออกระเบียบหรือข้อบังคับการประชุม
- (๒) ออกระเบียบหรือข้อบังคับการดำเนินกิจการของคณะกรรมการและคณะกรรมการ
- (๓) ออกระเบียบหรือข้อบังคับการจัดแบ่งส่วนงานและวิธีปฏิบัติงาน
- (๔) กำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน หรือค่าจ้างของพนักงานหรือลูกจ้าง
- (๕) ออกระเบียบหรือข้อบังคับการบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือนหรือค่าจ้าง การออกจากตำแหน่ง วินัย และการลงโทษพนักงานและลูกจ้าง
- (๖) ออกระเบียบหรือข้อบังคับการจ่ายค่าพาหนะและเบย์เลี้ยงเดินทาง ค่าเช่าที่พัก ค่าล่วงเวลา และการจ่ายเงินอื่น
- (๗) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเครื่องแบบพนักงานและลูกจ้าง
- (๘) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับบัตรประจำตัวของบุคคลซึ่งปฏิบัติงานภายในเขตอุตสาหกรรมส่งออก

รายได้ที่ได้รับในบับหนึ่งๆ เมื่อได้หักรายจ่ายแล้วเหลือเท่าใด ให้นำส่งเป็น รายได้ของรัฐ - แต่ถ้ายาได้มีไม่เพียงพอสำหรับรายจ่าย นอกจากเงินสำรองตามข้อ ๑๑ (๓) และ ก.น.อ. ไม่สามารถหาเงินจากทางอื่น รัฐพึงจ่ายเงินให้แก่ ก.น.อ. เท่าจำนวนขาด

ข้อ ๑๔ ผู้ซึ่งจะดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ กรรมการและผู้อำนวยการ ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย และมีความรู้ชัดเจนเพียงพอเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การพาณิชย์ การคลังหรือกฎหมาย

ข้อ ๑๕ ผู้มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ห้ามแต่งตั้งเป็นประธาน กรรมการหรือกรรมการ

(๑) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา กับ ก.น.อ. หรือในกิจการที่กระทำ ให้แก่ ก.น.อ. ไม่ว่าโดยตรงหรืออ้อม เว้นแต่เป็นเพียงผู้ถือหุ้นเพื่อประโยชน์ในการ ลงทุนโดยสุจริตในบริษัทจำกัด ที่กระทำการอนมีส่วนได้เสียเช่นว่านั้น

(๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง

(๓) เป็นพนักงาน เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ

ข้อ ๑๖ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งอยู่ใน ตำแหน่งคราวละสี่ปี แต่สำหรับกรรมการนั้น ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนดสองปี ให้กรรมการดังกล่าวออกจากตำแหน่งหนึ่งโดยวิธีจับสลาก ถ้าไม่อาจหาจำนวน กิ่งหนึ่งได้ ให้กรรมการซึ่งจะอยู่ในตำแหน่งต่อไปมีจำนวนมากกว่า

ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ข้อ ๑๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ ๑๖ ประธานกรรมการ หรือกรรมการซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก

(๔) ตกเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๑๕ หรือมีลักษณะต้องห้ามตาม

ข้อ ๑๖

เมื่อประธานกรรมการหรือกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการแทนได้

ให้ประธาน กรรมการหรือ กรรมการซึ่ง ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคสองอยู่ในตำแหน่งตามวาระของประธานกรรมการหรือกรรมการของตนแทน

ข้อ ๑๘ ผู้มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ห้ามแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการ

(๑) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา กับ กนอ. หรือในกิจการที่กระทำให้แก่ กนอ. ไม่ว่าโดยตรงหรืออ้อม เว้นแต่เป็นเพียงผู้ถือหุ้นเพื่อประโยชน์ในการลงทุนโดยสุจริตในบริษัทจำกัดที่กระทำการอันมีส่วนได้เสียเช่นว่านั้น

(๒) เป็นข้าราชการประจำ

(๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง

(๔) เป็นผู้ไม่อาจทำงานได้เต็มเวลาให้แก่ กนอ.

ข้อ ๑๙ ให้คณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้งผู้อำนวยการ

ให้ผู้อำนวยการได้รับเงินเดือนตามที่คณะกรรมการกำหนด และพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก ตกเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๑๕ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๘ หรือคณะกรรมการให้ออก

มติให้ผู้อำนวยการออกจากตำแหน่งต้องประกอบด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมดนอกจากผู้อำนวยการ

การแต่งตั้ง การกำหนดอัตราเงินเดือน หรือการให้ออกจากตำแหน่งตามข้อนี้ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๒๐ ผู้อำนวยการมีหน้าที่บริหารกิจการให้เป็นไปตามอำนาจของ กนอ. ตามนโยบาย ระเบียบหรือข้อบังคับของคณะกรรมการ และมีอำนาจบังคับบัญชา พนักงานและลูกจ้าง

ในการบริหารกิจการ ผู้อำนวยการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ

ข้อ ๒๑ ผู้อำนวยการมีอำนาจ

(๑) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้างลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้าง ตลอดจนให้พนักงานและลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับของคณะกรรมการ

(๒) กำหนดเงื่อนไขในการทำงานของพนักงานและลูกจ้าง และออกระเบียบวิธีปฏิบัติงานของ กนอ. โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบหรือข้อบังคับของคณะกรรมการ

ข้อ ๒๒ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ผู้อำนวยการเป็นผู้กระทำในนามของ กนอ. และเป็นผู้กระทำแทน กนอ. เพื่อกำหนดผู้อำนวยการจะมอบอำนาจให้ตัวแทนหรือบุคคลใดกระทำการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับของคณะกรรมการ

นิติกรรมที่ผู้อำนวยการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับตามข้อ ๑๐ วรรคสอง ย่อมไม่ผูกพัน กนอ. เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน

ข้อ ๒๓ เมื่อผู้อำนวยการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อตำแหน่งผู้อำนวยการว่างลงและยังมิได้แต่งตั้งผู้อำนวยการ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทน ผู้อำนวยการหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ แล้วแต่กรณี และให้นำข้อ ๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้ผู้ทำการแทนผู้อำนวยการหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับผู้อำนวยการ เว้นแต่อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการในฐานะกรรมการ

ข้อ ๒๔ ประธานกรรมการและกรรมการย่อมได้รับประโยชน์ตอบแทนตาม
ระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๒๕ ประธานกรรมการ กรรมการ พนักงานและลูกจ้าง อาจได้รับ
โบนัสตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๒๖ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ และพนักงานเป็นเจ้าพนักงาน
ความประพฤติกฎหมายอาญา

ข้อ ๒๗ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กนอ.
เพื่อการจะสั่งให้ กนอ. ข้างข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้ง
การกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจ
ที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบ-
สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินกิจการได้

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่ กนอ. จะต้องเสนอเรื่องไปยังคณะรัฐมนตรีตามประกาศ
ของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ให้คณะกรรมการนำเรื่องเสนอรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อไปยัง
คณะรัฐมนตรี

ข้อ ๒๙ ในการดำเนินกิจการของ กนอ. ให้คำนึงถึงประโยชน์ของรัฐและ
ประชาชน

ข้อ ๓๐ ให้ กนอ. เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารตามระเบียบของคณะ-
กรรมการซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๓๑ กนอ. จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนจึงจะ
ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ได้

- (๑) ลงทุนเพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรม
- (๒) เพิ่มทุนโดยตราการพหุสาขาใหม่
- (๓) ถดทุน

- (๕) กู้ยืมเงินเกินสลิปด้านบาท
- (๕) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน
- (๖) จำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีราคาเกินหนึ่งล้านบาท
- (๗) จำหน่ายทรัพย์สินเกินหนึ่งล้านบาทจากบัญชีเป็นสูญ

ข้อ ๓๒ ให้ ก.นอ. จัดทำงบประมาณประจำปีโดยแยกเป็นงบลงทุนและงบทำการ สำหรับงบลงทุนให้นำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ส่วนงบทำการให้นำเสนอคณะกรรมการเพื่อทราบ

ข้อ ๓๓ ให้ ก.นอ. ทำรายงานปีละครั้งเสนอคณะกรรมการ รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานในปีที่ล่วงแล้วของ ก.นอ. และคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการและแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า

ข้อ ๓๔ ให้ ก.นอ. วางและรักษาไว้ซึ่งระบบการบัญชีที่เหมาะสมแก่กิจการ แยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีการลงรายการรับและจ่ายเงิน - สินทรัพย์และหนี้สินที่แสดงกิจการที่แน่นอนอยู่ตามจริง และตามที่ควรตามประเภทงาน พร้อมด้วยข้อความอันเป็นที่มาของรายการดังกล่าว และให้มีการสอบบัญชีภายในเป็นประจำ

ข้อ ๓๕ ให้ ก.นอ. จัดทำบุคคล บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ข้อ ๓๖ ทบทวีให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีคนหนึ่งหรือหลายคน เพื่อสอบและรับรองบัญชีของ ก.นอ. เป็นปีๆ ไป

ห้ามมิให้แต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้อื่นซึ่งเป็นผู้แทนของ ก.นอ. หรือมีส่วนได้เสียในการงานแก่ ก.นอ. จัดทำเป็นผู้สอบบัญชี

ข้อ ๓๗ ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสาร หลักฐานของ ก.นอ. เพื่อการนี้ให้ม้อานาจสอบถามประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ พนักงาน ลูกจ้าง และผู้อื่น ซึ่งเป็นผู้แทน ของ ก.นอ.

ข้อ ๓๘ ผู้สอบบัญชีต้องทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนังสือวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีเพื่อเสนอต่อไปยังคณะกรรมการ และให้ ก.นอ. โฆษณารายงานประจำปีของบริษัทแล้ว โดยแสดงงบดุล บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุน ที่ผู้สอบบัญชีรับรองว่าถูกต้องแล้วภายในหนังสือวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ข้อ ๓๙ ให้พนักงานบริษัทหรือทุกซ์เกี่ยวกับการลงโทษได้ตามข้อบังคับของคณะกรรมการ

ข้อ ๔๐ ให้ ก.นอ. จัดให้มีบำเหน็จบำนาญหรือกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่น เพื่อสวัสดิการของผู้ปฏิบัติงานใน ก.นอ. และครอบครัว ในกรณีพ้นจากตำแหน่ง ประสบอุบัติเหตุเจ็บป่วย หรือกรณีอื่นอันควรแก่การสงเคราะห์ การจัดให้มีบำเหน็จบำนาญหรือกองทุนสงเคราะห์ หลักเกณฑ์การจ่ายบำเหน็จบำนาญ การออกเงินสมทบในกองทุนสงเคราะห์ การกำหนดประเภทของผู้ที่พึงได้รับการสงเคราะห์จากกองทุนสงเคราะห์ และหลักเกณฑ์การสงเคราะห์ ตลอดจนการจัดการเกี่ยวกับกองทุนสงเคราะห์ให้เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการ ข้อบังคับตามวรรคสอง ให้ใช้บังคับได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

ข้อ ๔๑ นิคมอุตสาหกรรมมีสองประเภท คือ

- (๑) นิคมอุตสาหกรรมทั่วไป
- (๒) เขตอุตสาหกรรมส่งออก

การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกในท้องที่ใดให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่กำหนดเขตของเขตอุตสาหกรรมส่งออกไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกาดัง

ข้อ ๔๒ ให้มีคณะกรรมการประจํานิคมอุตสาหกรรมแต่ละแห่งดังนี้

- (๑) สำหรับนิคมอุตสาหกรรมทั่วไป ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนเทศบาลแห่งท้องที่หรือผู้แทนกรมโยธาธิการ ในเมืองนครอุตสาหกรรมทั่วไปอยู่ในหรือนอกเขตเทศบาลแล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการ และผู้แทน กนอ. เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

(๒) สำหรับเขตอุตสาหกรรมส่งออก ประกอบด้วยผู้อำนวยการเป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนกรมสรรพสามิต ผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนกรมตำรวจ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนเทศบาลแห่งท้องที่หรือผู้แทนกรมโยธาธิการ ในเมืองเขตอุตสาหกรรมส่งออกอยู่ในหรือนอกเขตเทศบาลแล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการ และผู้แทน กนอ. เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการประจำนครอุตสาหกรรมมีอำนาจหน้าที่ตามคณะกรรมการมอบหมายและให้คำปรึกษาแนะนำแก่คณะกรรมการ เกี่ยวกับนครอุตสาหกรรมนั้น และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

ข้อ ๕๓ ผู้ใดประสงค์จะเข้าประกอบกิจการอุตสาหกรรมในนครอุตสาหกรรม ให้ยื่นคำขอต่อผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการโดยอนุมัติของคณะกรรมการมีอำนาจอนุญาตคำขอนี้

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการยื่นคำขอ การอนุญาตและค่าธรรมเนียมให้กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อ ๕๔ บรรดาการก่อสร้างภายในนครอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร แต่การอนุญาตและการควบคุมการก่อสร้างให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ แม้ว่าจะมีกฎหมายอื่นบัญญัติไว้เป็นพิเศษ

ข้อ ๕๕ ผู้ประกอบอุตสาหกรรมซึ่งเป็นบริษัทจำกัดจดทะเบียนในประเทศไทย อาจได้รับอนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินในนครอุตสาหกรรมทั่วไป เพื่อประกอบกิจการได้ตามจำนวนเนื้อที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร แม้ว่าจะเกินกำหนดที่จะพึงมีได้ตามกฎหมายอื่น

ในกรณีที่ผู้ประกอบการเล็กกิจการหรืออินกิจการให้แก่ผู้อื่น ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต้องจำหน่ายที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์คืนให้แก่ กนอ. หรือแก่ผู้รับโอนกิจการ แล้วแต่กรณี ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เลิกหรือโอน กิจการ มิฉะนั้นให้อธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดินให้แก่ กนอ.

ข้อ ๕๖ ให้กรรมการ ผู้อำนวยการ อนุกรรมการ หรือพนักงาน ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจเข้าไปในสถานแห่งผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมในระหว่างเวลาทำการ เพื่อสอบถามข้อเท็จจริงหรือเพื่อตรวจสอบเอกสาร หรือสิ่งของใดๆ ที่เกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรมจากบุคคลซึ่งอยู่ในสถานนั้นได้ตามความจำเป็น ในกรณีเช่นนั้น ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต้องให้ความสะดวกตามสมควร

ในกรณี บุคคลตามวรรคหนึ่งจะเข้าไปในสถานดังกล่าว ถ้าไม่เป็นการเร่งด่วน ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทราบล่วงหน้าภายในเวลาอันสมควร

ข้อ ๕๗ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ให้ความสะดวกแก่กรรมการ ผู้อำนวยการ อนุกรรมการ หรือพนักงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ ๕๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อ ๕๘ กิจการอุตสาหกรรมส่งออกที่พออนุญาตให้ประกอบในเขตอุตสาหกรรมส่งออกได้แก่การผลิต การผสม หรือการประกอบผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ รวมทั้งการบรรจุ การเก็บรักษา การขนส่ง การขนถ่าย การขายหรือการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ตลอดจนการซ่อมแซมที่จำเป็นเกี่ยวกับการนั้น ภายในเขตอุตสาหกรรมส่งออก และให้จำกัดเฉพาะกิจการที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นกิจการที่ทำการลงทุนขึ้นใหม่ทั้งหมด
- (๒) เป็นกิจการที่จะไม่เป็นผลกระทบกระเทือน หรือเสียหายต่อการประกอบกิจการอุตสาหกรรมภายในประเทศดำเนินการส่งออกอยู่แล้ว

(๓) วัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป หรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ต้องเป็นของที่สามารถตรวจตราและควบคุมได้ง่าย

(๔) เป็นกิจการที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือสุขภาพอนามัยของบุคคลอื่น

ประเภทของกิจการอุตสาหกรรมที่จะอนุญาตให้ประกอบภายในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อ ๔๘ ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการในเขตอุตสาหกรรมส่งออก จะได้รับข้อยกเว้นการเสียอากรขาเข้าและหรือภาษีการค้าสำหรับเครื่องจักร หรือวัตถุดิบที่จำเป็นต่อใช้ในกิจการที่ได้รับอนุญาต และเครื่องจักรที่จำเป็นต่อใช้ในการก่อสร้างโรงงานตามที่คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ แต่เครื่องจักรหรือวัตถุดิบนั้นต้องไม่เป็นเครื่องจักรหรือวัตถุดิบที่ผลิตได้ภายในประเทศซึ่งมีราคาใกล้เคียงกันกับราคารวมภาษีอากรและศุลกาภใกล้เคียงกับชนิดที่ผลิตนอกประเทศ และมีปริมาณเพียงพอที่จะจัดหามาใช้ได้ การนำเครื่องจักรหรือวัตถุดิบดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักร ให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ซื้อเครื่องจักรตามวรรคหนึ่งที่ผลิตภายในประเทศให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายของดังกล่าว เป็นผู้ได้รับข้อยกเว้นการเสียภาษีการค้าสำหรับของนั้น

ข้อ ๕๐ ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำเครื่องจักรหรือวัตถุดิบเข้ามาในราชอาณาจักร หรือการงดอากรขาเข้า และหรือภาษีการค้าสำหรับเครื่องจักร หรือวัตถุดิบตามที่คณะกรรมการกำหนด เมื่อคณะกรรมการเห็นว่ามีเหตุอันควรแก้ไขเงื่อนไขนั้น ให้คณะกรรมการมีอำนาจแก้ไขเงื่อนไขนั้นได้ และถ้าเครื่องจักรได้นำเข้ามาโดยชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยศุลกากรแล้ว คณะกรรมการจะกำหนดให้การแก้ไขนั้นมีผลย้อนหลังไปจนถึงวันนำเข้าก็ได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าการนำเข้านั้นเกิดขึ้นก่อนหรือในหรือหลังวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๕๑ ห้ามมิให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมส่งออก นำ
ผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ของตนที่ผลิตในเขตดังกล่าวออกไปจำหน่ายนอกเขตอุตสาหกรรม
ส่งออกภายในประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

การขออนุญาต การอนุญาต และค่าธรรมเนียมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีการนำผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ ไปจำหน่ายโดยได้รับอนุญาตจาก
คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมนั้นเสียภาษีอากร สำหรับ
ผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตรา
ศุลกากร

ข้อ ๕๒ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพียงเท่าที่กฎหมายนี้
มิได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ผู้ประกอบอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมส่งออกจะ
ได้รับอนุญาตให้เข้าข้างฝั่ง หรือผู้ชำนาญการซึ่งเป็นคนต่างด้าวเข้ามาในประเทศ
ไทยได้ตามจำนวน และกำหนดระยะเวลาให้อยู่ภายในประเทศเท่าที่คณะกรรมการ
พิจารณาเห็นสมควร รวมตลอดถึงคู่สมรสและบุคคลซึ่งอยู่ในอุปการะของบุคคล
ดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ แม้ว่าจะเกินอัตราจำนวนคนเข้าเมือง
หรือระยะเวลาให้อยู่ภายในประเทศที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ข้อ ๕๓ ผู้ประกอบอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมส่งออกมีสิทธินำหรือ
ส่งเงินออกนอกประเทศเป็นเงินตราต่างประเทศได้ เมื่อเงินนั้นเป็นเงินลงทุน
ที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมนำมาจากต่างประเทศ เงินกู้ต่างประเทศ ผลกำไรที่เกิด
จากเงินลงทุนนั้น ดอกเบี้ยเงินกู้ต่างประเทศหรือเป็นเงินที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรม
มีขอผูกพันตามสัญญาเกี่ยวกับการใช้สิทธิและบริการต่าง ๆ ในการประกอบกิจการ
อุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เว้นแต่ในระยะเวลาที่ตุลาการชำระเงิน
ต้องประสบความสำเร็จ ยักจำเป็นต้องสงวนเงินตราต่างประเทศให้สำรองไว้ตาม
สมควร ผู้ประกอบอุตสาหกรรมอาจถูกจำกัดการนำหรือส่งเงินนอกประเทศ

เป็นการชั่วคราวเพื่อผลดังกล่าวนี้ก็ได้ แต่จะไม่ถูกจำกัดการส่งเงินลงทุนที่นำมา
จากต่างประเทศให้ต่ำกว่าร้อยละสิบต่อปี ถ้าการส่งเงินนั้นกระทำภายหลังที่นำ
เข้ามาเป็นเวลาสองปีแล้ว และจะไม่ถูกจำกัดการส่งผลกำไรให้ต่ำกว่าร้อยละสิบห
ต่อปีของเงินทุนที่ชำระแล้วที่นำมาจากต่างประเทศ

ข้อ ๕๔ ภายหลังเวลาทำการตามปกติแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดอยู่ในเขตอุตสาหกรรม
กรรมส่งออก นอกจากผู้ประกอบอุตสาหกรรม พนักงาน หรือลูกจ้างของผู้ประกอบ
อุตสาหกรรม ซึ่งมีความจำเป็นต้องอยู่ปฏิบัติงานและได้รับอนุญาตจากอนุกรรมการ
การเข้าหรือออกจากเขตอุตสาหกรรมส่งออกให้กระทำได้เฉพาะทางที่
ก. นอ. ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะ

ข้อ ๕๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อ ๕๔ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อ ๕๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามประกาศของ
คณะกรรมการฉบับนี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามประกาศ
ของคณะกรรมการฉบับนี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

ข้อ ๕๗ ประกาศของคณะกรรมการฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๔

จอมพล ถ. กิตติขจร

หัวหน้าคณะกรรมการ

(ศส. ร.จ. ๒๑๔-ตอนที่ ๑๙๐ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๔)

พระราชบัญญัติ
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
พ.ศ. 2522

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2522
เป็นปีที่ 34 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515

บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“นิคมอุตสาหกรรม” หมายความว่า เขตอุตสาหกรรมทั่วไป หรือเขตอุตสาหกรรมส่งออก

“เขตอุตสาหกรรมทั่วไป” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรม และกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม

“เขตอุตสาหกรรมส่งออก” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรม และกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมเพื่อส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

“ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรม

“ผลิต” หมายความว่า รวมถึง ทำสร้าง ผสม ประกอบ หรือบรรจุด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

“ผู้ว่าราชการ” หมายความว่า ผู้ว่าการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รวมทั้งผู้ว่าการ

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ส่วนที่ 1

การจัดตั้ง

มาตรา 6 ให้จัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมขึ้น เรียกว่า "การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย" เรียกโดยย่อว่า "กนอ." และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) การจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินที่เหมาะสมเพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรม หรือเพื่อดำเนินธุรกิจอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับ กนอ.

(2) การปรับปรุงที่ดินตาม (1) เพื่อให้บริการ ตลอดจนจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรม เช่น การจัดให้มีถนน ท่อระบายน้ำ โรงขจัดน้ำเสีย ไฟฟ้า และประปา เป็นต้น

(3) การให้เช่า ให้เช่าซื้อ และขายอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ในนิคมอุตสาหกรรมหรือเพื่อประโยชน์แก่กิจการของนิคมอุตสาหกรรมโดยตรง

(4) การดำเนินธุรกิจอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับกิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ของ กนอ.

(5) การร่วมดำเนินงานกับบุคคลอื่นตามวัตถุประสงค์ใน (1) (2) หรือ (3) รวมทั้งการเข้าเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดในหุ้นส่วนจำกัด หรือถือหุ้นในนิติบุคคลใด ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับกิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ของ กนอ.

(6) การส่งเสริมและควบคุมนิคมอุตสาหกรรมของเอกชน หรือหน่วยงานของรัฐ

มาตรา 7 ให้โอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ และความรับผิดของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ให้แก่ กนอ.

ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งเมื่อได้หักหนี้ออกแล้วให้ถือเป็นทุนของ กนอ.

มาตรา 8 ทุนของ กนอ. ประกอบด้วย

(1) ทรัพย์สินที่ได้รับโอนตามมาตรา 7

(2) เงินที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน

(3) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากรัฐบาลหรือบุคคลอื่น

(4) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งในประเทศ หรือต่างประเทศ หรือจากองค์การระหว่างประเทศ

มาตรา 9 ให้ กนอ. ตั้งสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใกล้เคียง และจะตั้งสำนักงานสาขาหรือตัวแทนในจังหวัดที่มีนิคมอุตสาหกรรมด้วยก็ได้

มาตรา 10 ให้ กนอ. มีอำนาจกระทำการภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(1) การสำรวจ วางแผน ออกแบบ ก่อสร้าง และบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมและผู้ประกอบกิจการที่เป็นประโยชน์หรือต่อเนื่องกับผู้ประกอบอุตสาหกรรม

(2) การกำหนดประเภทและขนาดของกิจการอุตสาหกรรมที่พึงอนุญาตให้ประกอบในนิคมอุตสาหกรรม

(3) การตรวจตราความเป็นอยู่ของคนงานในนิคมอุตสาหกรรม

(4) การควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้ประกอบกิจการที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับผู้ประกอบอุตสาหกรรม และผู้ใช้ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย รวมทั้งการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขและที่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(5) การลงทุน

- (6) การกั๊ยมเงินเพื่อใช้ในกิจการของ กนอ.
 (7) การออกพันธบัตร หรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน

มาตรา 11 ให้ กนอ. มีอำนาจตรวจสอบและรับรองชนิดและปริมาณของวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์หรือชนิดและจำนวนของเครื่องจักร สำหรับกรณีที่จะต้องออกไปรับรองหรือในกรณีที่น่าเข้ามาในหรือนำออกไปจากนิคมอุตสาหกรรมซึ่งของดังกล่าว ทั้งนี้ โดยเรียกเก็บค่าบริการตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 12 ให้ กนอ. กำหนดค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ และค่าบำรุงรักษาสงอำนวยความสะดวกตลอดจนค่าบริการในนิคมอุตสาหกรรมในอัตราอันสมควร เพื่อให้มีรายได้เพียงพอสำหรับการดังต่อไปนี้

- (1) การใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นในการดำเนินกิจการของ กนอ. รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าเสื่อมราคา โบนัส และกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของผู้ปฏิบัติงานและครอบครัว
 (2) การชำระหนี้สินเท่าที่จำนวนเงินเพื่อการชำระหนี้เกินจำนวนที่จัดสรรไว้เป็นค่าเสื่อมราคา และสำหรับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการจัดหาทรัพย์สินใหม่แทนทรัพย์สินเดิม
 (3) การจัดให้มีเงินสำรองและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการขยายกิจการและลงทุน

มาตรา 13 ให้ กนอ. กำหนดค่าเช่าซื้อ และราคาขายอสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ตามที่เห็นสมควร

มาตรา 14 เมื่อได้ประกาศเขตพื้นที่ใดเป็นนิคมอุตสาหกรรมตามมาตรา 39 แล้ว ให้ กนอ. มีอำนาจกำหนดราคาขาย ค่าเช่า และค่าเช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์และค่าบำรุงรักษาสงอำนวยความสะดวก ตลอดจนค่าบริการในนิคมอุตสาหกรรมนั้น ทั้งนี้ตามความเหมาะสมในด้านธุรกิจ

มาตรา 15 รายได้ที่ กนอ. ได้รับจากการดำเนินกิจการในปีหนึ่ง ๆ ให้ตกเป็นของ กนอ. และเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สำหรับการดำเนินกิจการ และค่าภาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น ค่าบำรุงรักษา และค่าเสื่อมราคา ตลอดจนหักเงินสำรองตามมาตรา 16 ประโยชน์ตอบแทนและโบนัส ตามมาตรา 32 และมาตรา 35 หรือเงินสมทบกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นตามมาตรา 34 และเงินลงทุนตามมาตรา 66 แล้วเหลือเท่าใดให้นำส่งเป็นรายได้ของรัฐ

ถ้ารายได้มีจำนวนไม่เพียงพอสำหรับรายจ่ายตามวรรคหนึ่งซึ่งมิใช่เป็นรายจ่ายที่หักเป็นเงินสำรองตามมาตรา 16 และโบนัสตามมาตรา 32 และมาตรา 35 และ กนอ. ไม่สามารถหาเงินจากทางอื่นได้ รัฐพึงจ่ายเงินให้แก่ กนอ. เท่าจำนวนที่ขาด

มาตรา 16 เงินสำรองของ กนอ. ให้ประกอบด้วยเงินสำรองธรรมดาซึ่งตั้งไว้เพื่อขาด เงินสำรองเพื่อขยายกิจการ เงินสำรองเพื่อไถ่ถอนหนี้ และเงินสำรองอื่นเพื่อความประสงค์แต่ละอย่าง โดยเฉพาะตามที่คณะกรรมการจะเห็นสมควร

เงินสำรองจะนำออกใช้ได้ก็แต่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา 17 ทรัพย์สินของ กนอ. ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการและผู้ว่าการ

มาตรา 18 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย" ประกอบด้วย ประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบคน รวมทั้งผู้ว่าการซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

ให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่น ซึ่งมีใช้กรรมการโดยตำแหน่ง

มาตรา 19 ผู้ซึ่งจะดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ กรรมการ หรือผู้ว่าการต้องมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับบริหารธุรกิจ อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมือง เศรษฐศาสตร์ การพาณิชย์ การคลัง หรือกฎหมาย

มาตรา 20 ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ต้องมีคุณสมบัติตาม (1) และ (2) และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (3) (4) (5) (6) และ (7) ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์
- (3) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (5) เป็นข้าราชการการเมืองหรือดำรงตำแหน่งในทางการเมือง
- (6) เป็นกรรมการพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (7) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา กับ ก.นอ. หรือในกิจการที่กระทำให้แก่ ก.นอ. หรือในกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกันและแข่งขันกับ ก.นอ. ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ถือหุ้นเพื่อการลงทุนโดยสุจริตในนิติบุคคลที่กระทำการอันมีส่วนได้เสียเช่นนั้น

มาตรา 21 ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ให้ประธานกรรมการ และกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นรักษาการในตำแหน่งต่อไปจนกว่าคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา 22 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 21 ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (4) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 20

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้ว ยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อมให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา 23 ให้คณะกรรมการมีอำนาจวางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของ ก.นอ. อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (1) การออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 6 และมาตรา 10
- (2) การออกระเบียบหรือข้อบังคับการประชุมและการดำเนินกิจการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- (3) การออกระเบียบหรือข้อบังคับการจัดแบ่งส่วนงาน วิธีปฏิบัติงาน และการเงินของ ก.นอ.
- (4) การออกระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือนหรือค่าจ้างของพนักงานและ

ลูกจ้าง

(5) การออกระเบียบหรือข้อบังคับการบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือนหรือค่าจ้าง การออกจากตำแหน่ง วินัย การลงโทษ และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงานและลูกจ้าง

(6) การออกระเบียบหรือข้อบังคับการจ่ายค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าเช่าที่พัก ค่าล่วงเวลา และการจ่ายเงินอื่น ๆ

(7) การออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับเครื่องแบบพนักงานและลูกจ้าง

(8) การออกระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการร้องทุกข์ของพนักงานและลูกจ้าง

(9) การออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับบัตรประจำตัวหรือเครื่องแต่งกายของบุคคลซึ่งปฏิบัติงานภายในเขตอุตสาหกรรมส่งออก

(10) การออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับบุคคลซึ่งเข้าไปหรืออยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก

(11) การออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่น เพื่อสวัสดิการของผู้ปฏิบัติงานใน กนอ. และครอบครัวด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

(12) การออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้และรักษาทรัพย์สินของ กนอ.

(13) การกำหนดราคาขาย อัตราค่าเช่า ค่าเช่าซื้อ และระยะเวลาการเช่าและเช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ ค่าบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกและอัตราค่าบริการในนิคมอุตสาหกรรม

ระเบียบหรือข้อบังคับตาม (3) ถ้ามีข้อความจำกัดอำนาจของผู้ว่าการในการทำนิติกรรมไว้ประการใด ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 24 เพื่อประโยชน์แห่งกิจการของ กนอ. ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดของ กนอ. และกำหนดค่าตอบแทนอนุกรรมการได้

มาตรา 25 ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้ว่าการและกำหนดอัตราเงินเดือนของผู้ว่าการโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา 26 ผู้ว่าการต้องมีคุณสมบัติตาม (1) (2) และ (3) และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (4) (5) (6) (7) (8) และ (9) ดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) มีอายุไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์

(3) สามารถทำงานให้แก่ กนอ. ได้เต็มเวลา

(4) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย

(5) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(6) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ รวมทั้งข้าราชการการเมือง ลูกจ้างของกระทรวงทบวงกรมหรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

(7) ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง รวมทั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

(8) เป็นกรรมการพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(9) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา กับ กนอ. หรือในกิจการที่กระทำให้แก่ กนอ. หรือในกิจการที่มีสภาพเดียวกันและแข่งขันกับ กนอ. ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ถือหุ้นเพื่อการลงทุนโดยสุจริตในนิติบุคคลที่กระทำการอันมีส่วนได้เสียเช่นนั้น

มาตรา 27 ผู้ว่าการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 26

(5) คณะกรรมการให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด โดยไม่นับรวมผู้ว่าการ และคณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วย

มาตรา 28 ผู้ว่าการมีหน้าที่บริหารกิจการของ กนอ. ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนดและมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง

ในควรวบริหารกิจการ ผู้ว่าการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ

มาตรา 29 ผู้ว่าการมีอำนาจ

(1) กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติงาน ในการทำงานของพนักงานหรือลูกจ้าง

(2) ออกระเบียบในการบริหารกิจการของ กนอ.

ทั้งนี้ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบหรือข้อบังคับของคณะกรรมการ

(3) บรรจุ แต่งตั้งและถอดถอน เลื่อน ลด และตัดเงินเดือนหรือค่าจ้างตลอดจนลงโทษทางวินัยแก่พนักงานและลูกจ้าง ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับของคณะกรรมการ

มาตรา 30 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้ว่าการเป็นตัวแทน กนอ. เพื่อการนี้ผู้ว่าการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดกระทำการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับของคณะกรรมการ

นิติกรรมที่ผู้ว่าการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับตามมาตรา 23 วรรคสอง ย่อมไม่ผูกพัน กนอ. เว้นแต่คณะกรรมการจะได้ให้สัตยาบัน

มาตรา 31 เมื่อผู้ว่าการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้หรือเมื่อตำแหน่งผู้ว่าการว่างลงให้คณะกรรมการ แต่งตั้งพนักงานเป็นผู้ทำการแทนผู้ว่าการ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้ว่าการแล้วแต่กรณี และให้มาตรา 26 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้ผู้ทำการแทนผู้ว่าการหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้ว่าการมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับผู้ว่าการ เว้นแต่อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการในฐานะกรรมการ

มาตรา 32 ประธานกรรมการและกรรมการ ย่อมได้รับประโยชน์ตอบแทนและอาจได้รับโบนัส ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ส่วนที่ 3 พนักงานและลูกจ้าง

มาตรา 33 ให้พนักงานและลูกจ้างมีสิทธิหรือธรรมเนียมเกี่ยวกับการลงโทษหรือร้องทุกข์ได้ ตามระเบียบหรือข้อบังคับของคณะกรรมการ

มาตรา 34 ให้ กนอ. จัดให้มีกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของผู้ปฏิบัติงานใน กนอ. และครอบครัว ในกรณีพ้นจากตำแหน่ง ประสบอุบัติเหตุเจ็บป่วย ตาย หรือกรณีอื่นอันควรแก่การสงเคราะห์

มาตรา 35 พนักงานและลูกจ้างอาจได้รับโบนัสตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด 2

นิคมอุตสาหกรรม

ส่วนที่ 1

การจัดตั้ง

มาตรา 36 นิคมอุตสาหกรรมมีสองประเภท คือ

(1) เขตอุตสาหกรรมทั่วไป

(2) เขตอุตสาหกรรมส่งออก

การจัดตั้ง การเปลี่ยนแปลงเขต และการยุบเขตอุตสาหกรรมทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้มีแผนที่กำหนดเขตไว้ท้ายประกาศด้วย

การจัดตั้ง การเปลี่ยนแปลงเขต และการยุบเขตอุตสาหกรรมส่งออก ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่กำหนดเขตไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย

มาตรา 37 นิคมอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 38 เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดตั้ง หรือขยายนิคมอุตสาหกรรม ให้ กนอ. มีอำนาจดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

ในการนี้ จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่คิดว่าจะเวนคืนไว้ก่อนก็ได้ และให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

อสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยการเวนคืนตามวรรคหนึ่งให้ตกเป็นของ กนอ. และให้ กนอ. มีอำนาจดำเนินการโอนไปยังผู้ประกอบการอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบการที่เป็นประโยชน์ หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมได้

มาตรา 39 เขตพื้นที่ใดที่บุคคลใดได้จัดสรรที่ดินเพื่อให้เป็นนิคมอุตสาหกรรม ถ้าได้ดำเนินการถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 37 แล้ว คณะกรรมการด้วยความยินยอมของเจ้าของที่ดินอาจดำเนินการให้พื้นที่นั้นเป็นนิคมอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ได้

มาตรา 40 ห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบหรืออักษรต่างประเทศซึ่งแปลหรืออ่านว่า “นิคมอุตสาหกรรม” “เขตอุตสาหกรรมทั่วไป” หรือ “เขตอุตสาหกรรมส่งออก” ในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับธุรกิจโดยมิได้เป็นนิคมอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ 2

การประกอบกิจการ ประโยชน์ และข้อห้าม

มาตรา 41 ผู้ใดจะประกอบกิจการในนิคมอุตสาหกรรม ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้ว่าการ หรือผู้ซึ่งผู้ว่าการมอบหมาย

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 42 บรรดาการปลูกสร้างอาคาร การตั้งโรงงาน และการประกอบกิจการโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร และกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง แต่การอนุญาตซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการหรือผู้ซึ่งผู้ว่าการมอบหมาย

มาตรา 43 ในกรณีที่มิควรปลูกสร้างอาคารโดยมิได้รับอนุญาตตามมาตรา 42 หรือในกรณีที่มีการปลูกสร้างอาคารผิดแผนจากแผนผังแบบก่อสร้างหรือรายการที่ได้รับอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต ให้ กนอ. มีอำนาจสั่งระงับการก่อสร้าง แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือรื้อถอนอาคารหรือส่วนแห่งอาคารดังกล่าวภายในระยะเวลาอันสมควร โดยแจ้งระยะเวลาให้ผู้ปลูกสร้าง เจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารทราบ

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว และผู้ปลูกสร้างเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ กนอ. ให้ กนอ. มีอำนาจจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือรื้อถอนอาคารหรือส่วนแห่งอาคารนั้นได้โดยคิดค่าใช้จ่ายจากผู้ปลูกสร้าง เจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารนั้น

มาตรา 44 ผู้ประกอบอุตสาหกรรม อาจได้รับอนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินในนิคมอุตสาหกรรม เพื่อประกอบกิจการได้ตามจำนวนเนื้อที่ที่คณะกรรมการเห็นสมควรแม้ว่าจะเกินกำหนดที่จะพึงมีได้ตาม กฎหมายอื่น

ในกรณีที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมซึ่งเป็นคนต่างด้าวเลิกกิจการหรือโอนกิจการให้แก่ผู้อื่น ผู้ประกอบอุตสาหกรรมต้องจำหน่ายที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ให้แก่ ก.น.อ. หรือผู้รับโอนกิจการแล้วแต่กรณี ภายในเวลาสามปีนับแต่วันที่เลิกหรือโอนกิจการ มิฉะนั้นให้อธิบดีกรมที่ดินจำหน่ายที่ดินนั้นตาม ประมวลกฎหมายที่ดินให้แก่ ก.น.อ.

มาตรา 45 ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพียงเท่าที่พระราชบัญญัตินี้มีได้บัญญัติไว้ เป็นอย่างอื่น ให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมได้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวซึ่งเป็น

(1) ช่างฝีมือ

(2) ผู้ชำนาญการ

(3) คู่สมรสและบุคคลซึ่งอยู่ในอุปการะของบุคคลใน (1) หรือ (2) เข้ามาในราชอาณาจักรได้ตาม จำนวนและภายในกำหนดระยะเวลาให้อยู่ได้ในราชอาณาจักรตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร แม้ว่าจะ เกินกำหนดจำนวนหรือระยะเวลาให้อยู่ได้ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

มาตรา 46 ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวเพียงเท่าที่พระราชบัญญัตินี้มีได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ให้คนต่างด้าวซึ่งเป็นช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญการซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ใน ราชอาณาจักรตามมาตรา 45 ได้รับอนุญาตทำงานเฉพาะตำแหน่งหน้าที่การทำงานที่คณะกรรมการให้ ความเห็นชอบ ตลอดระยะเวลาเท่าที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร

มาตรา 47 ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ซึ่งมีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรจะได้รับอนุญาตให้นำ หรือส่งเงินออกไปนอกราชอาณาจักรเป็นเงินตราต่างประเทศได้ เมื่อเงินนั้นเป็น

(1) เงินทุนที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมนำเข้ามาในราชอาณาจักรและเงินปันผลหรือผลประโยชน์ อื่นที่เกิดจากเงินทุนนั้น

(2) เงินกู้ต่างประเทศที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมนำมาลงทุนในการประกอบอุตสาหกรรมตาม สัญญาที่ ก.น.อ. ให้ความเห็นชอบ รวมทั้งดอกเบี้ยของเงินกู้ต่างประเทศนั้น

(3) เงินที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมมีข้อผูกพันกับต่างประเทศตามสัญญาเกี่ยวกับการใช้สิทธิและ บริการต่าง ๆ ในการประกอบอุตสาหกรรมและสัญญานั้นได้รับความเห็นชอบจาก ก.น.อ.

ในกรณีที่ระยะเวลาใดดุลการชำระเงินต้องประสบความยุ่งยากจำเป็นต้องสงวนเงินตราต่างประเทศ ให้มีสำรองไว้ตามสมควร ธนาคารแห่งประเทศไทยจะจำกัดการนำหรือส่งเงินนั้นออกไปนอกราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราวเพื่อผลดังกล่าวนี้ก็ได้ แต่จะไม่จำกัดการส่งเงินทุนที่ได้นำเข้ามาในราชอาณาจักรออก นอกราชอาณาจักรต่ำกว่าร้อยละยี่สิบต่อปีของยอดเงินทุนดังกล่าวที่เหลืออยู่ในวันที่ 31 ธันวาคมของปี ถ้า การส่งเงินนั้นกระทำภายหลังที่นำเข้ามาแล้วเป็นเวลาสองปี และจะไม่จำกัดการส่งเงินปันผลต่ำกว่าร้อยละ สิบห้าต่อปีของเงินทุนที่นำเข้าในราชอาณาจักร และเหลืออยู่ในขณะที่ขอส่งเงินปันผลออก

มาตรา 48 ผู้ประกอบอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมส่งออกจะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนอากรขาเข้าและภาษีการค้าสำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์เครื่องมือ และเครื่องใช้ รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่งดังกล่าวที่จำเป็นต้องใช้ในการผลิตสินค้าและของที่ใช้ในการสร้าง ประกอบ หรือติดตั้ง เป็นโรงงานหรืออาคารในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ทั้งนี้ เท่าที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร และนำเข้าไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออกตามที่คณะกรรมการอนุมัติและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และ เงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 49 ของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออกเพื่อใช้ ในการผลิตสินค้า ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนอากรขาเข้า และภาษีการค้า

มาตรา ๕๐ ของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ตาม มาตรา ๔๙ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ สิ่งพลอยได้ และสิ่งอื่นที่ได้จากการผลิตในเขตอุตสาหกรรมส่งออก หากส่งออก ไปนอกราชอาณาจักรให้ได้รับยกเว้นอากรขาออกและภาษีการค้า

มาตรา ๕๑ ของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออก รวมทั้ง ผลิตภัณฑ์ สิ่งพลอยได้ และสิ่งอื่นที่ได้จากการผลิต หากนำออกจากเขตอุตสาหกรรมส่งออกเพื่อใช้หรือจำหน่าย ในราชอาณาจักร จะต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนอากรขาเข้า และภาษีการค้า ทั้งนี้ ตามสภาพ ตามราคา และตามอัตราภาษีอากรที่เป็นอยู่ในวันที่นำออกจากเขตอุตสาหกรรม ส่งออก โดยถือเสมือนว่าได้นำเข้าในราชอาณาจักรในวันที่นำออกจากเขตอุตสาหกรรมส่งออก

มาตรา ๕๒ ของที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้ได้รับยกเว้นหรือคืนค่าภาษีอากร เมื่อได้ส่งออก ไปนอกราชอาณาจักร แม้มิได้ส่งออกแต่ได้นำเข้าไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อใช้ตามมาตรา ๔๘ หรือ มาตรา ๔๙ ให้ได้รับยกเว้นหรือคืนค่าภาษีอากรโดยถือเสมือนว่าได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรในวันที่ นำเข้าไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออก

มาตรา ๕๓ การนำของเข้ามาในหรือนำออกไปจากเขตอุตสาหกรรมส่งออก การเก็บรักษา และการควบคุมการขนย้าย ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการนำของเข้า การส่งของออก และการเก็บของใน คลังสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม กับทั้งต้องปฏิบัติตามระเบียบและพิธีการที่ อธิบดีกรมศุลกากรกำหนด และให้นำบทลงโทษตามกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับด้วย

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่ ก.นอ. เห็นสมควรสั่งให้ทำลายวัสดุที่ไม่ใช้หรือใช้ไม่ได้ซึ่งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ให้ ก.นอ. แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือตัวแทนและอธิบดีกรมศุลกากร หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมศุลกากรมอบหมายทราบ และให้อธิบดีกรมศุลกากรหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมศุลกากรมอบหมาย สั่งดำเนินการทำลายตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมศุลกากรเห็นสมควร

ของที่ได้ถูกทำลายตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม พิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน อากรขาเข้าและภาษีการค้า

มาตรา ๕๕ ห้ามมิให้ผู้ใดนำของในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ออกไปจากเขตอุตสาหกรรมส่งออก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้ว่าการหรือผู้ซึ่งผู้ว่าการมอบหมาย

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๖ ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปหรืออยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็น หนังสือจากผู้ว่าการหรือผู้ซึ่งผู้ว่าการมอบหมาย และต้องปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับของ ก.นอ.

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๓

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๕๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ของผู้ประกอบอุตสาหกรรม หรือของ ผู้ประกอบกิจการอื่นในนิคมอุตสาหกรรมในระหว่างเวลาทำการ เพื่อสอบถามข้อเท็จจริงหรือเพื่อตรวจสอบ เอกสารหรือสิ่งของใด ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรม หรือกิจการอื่นจากบุคคลซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นได้ ความความจำเป็น ในกรณีเช่นนี้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการอื่นต้องให้ความสะดวกตาม สมควร

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะเข้าไปในสถานที่ตามวรรคหนึ่งให้ผู้ว่าการหรือผู้ซึ่งผู้ว่าการมอบหมาย แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบกิจการอื่นทราบล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ยี่สิบสี่ชั่วโมง เว้นแต่กรณีผู้ว่าการหรือผู้ซึ่งผู้ว่าการมอบหมายจะเห็นว่าเป็นการเร่งด่วน

มาตรา 58 พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่บุคลากรมีอำนาจตรวจค้นโรงงาน อาคาร ยานพาหนะ และบุคคล รวมตลอดถึงของใด ๆ ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก

มาตรา 59 ถ้าพบผู้ใดกำลังกระทำความผิด หรือพยายามกระทำความผิดหรือใช้ หรือช่วย หรืออุ้ม ให้ผู้อื่นกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยศุลกากรในนิคมอุตสาหกรรม พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจับผู้ผิดได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ แล้วนำส่งพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาพร้อมด้วยของกลางเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา 60 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 57 และมาตรา 58 หรือมาตรา 59 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

มาตรา 61 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด 4

การควบคุม

มาตรา 62 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กนอ. เพื่อการนี้จะสั่งให้ กนอ. ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็นทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล หรือมติของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของ กนอ. ได้

มาตรา 63 ในกรณี กนอ. จะต้องเสนอเรื่องไปยังคณะรัฐมนตรีให้นำเรื่องเสนอรัฐมนตรี เพื่อเสนอต่อไปยังคณะรัฐมนตรี

มาตรา 64 ในการดำเนินกิจการของ กนอ. ให้คำนึงถึงประโยชน์ของรัฐและประชาชน

มาตรา 65 ให้ กนอ. เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารตามระเบียบของกระทรวงการคลัง

มาตรา 66 กนอ. ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนจึงจะดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ได้

- (1) การลงทุนเพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรม
- (2) การเพิ่มทุนโดยตีราคาทรัพย์สินใหม่
- (3) การลดทุน
- (4) การกู้ยืมเงินเกินสิบล้านบาท
- (5) การออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน
- (6) การจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาเกินหนึ่งล้านบาท เว้นแต่เป็นการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์

ในนิคมอุตสาหกรรม

- (7) การจำหน่ายทรัพย์สินเกินหนึ่งล้านบาทจากบัญชีเป็นสูญ

มาตรา 67 ให้ กนอ. จัดทำงบประมาณประจำปีโดยแยกเป็นงบลงทุนและงบทำการสำหรับงบลงทุนให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ส่วนงบทำการให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา 68 ให้ กนอ. วางและถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีอันถูกต้องแยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีการสอบบัญชีภายในเป็นประจำ และมีสมุดบัญชีลงรายการ

- (1) การรับและจ่ายเงิน
- (2) สินทรัพย์และหนี้สิน

ซึ่งแสดงการงานที่เป็นอยู่ตามจริงและตามที่สมควรโดยพิจารณาตามประเภทงาน พร้อมด้วยข้อความอันเป็นเหตุที่มาของรายการนั้น ๆ

มาตรา 69 ทุกปี ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและตรวจบัญชีรวมทั้งการเงินของ กนอ.

มาตรา 70 ผู้สอบบัญชีและตรวจบัญชีมีอำนาจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของ ก.นอ. เพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานและลูกจ้าง

มาตรา 71 ผู้สอบบัญชีและตรวจบัญชีต้องทำรายงานผลของการสอบบัญชีเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี และให้ ก.นอ. โฆษณารายงานประจำปีของปีที่สิ้นไปนั้น แสดงบัญชีงบดุล บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุน ซึ่งผู้สอบบัญชีและตรวจบัญชีรับรองว่าถูกต้องแล้ว ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

หมวด 5

บทกำหนดโทษ

มาตรา 72 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 40 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาทและปรับอีกวันละสองร้อยบาทตั้งแต่วันฟ้องจนกว่าจะเลิกใช้

มาตรา 73 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท และให้ศาลสั่งให้ผู้นั้นหยุดประกอบกิจการจนกว่าจะได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 74 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 55 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ของที่นำออกไปโดยฝ่าฝืนมาตรา 55 วรรคหนึ่ง ให้ริบเสียทั้งสิ้น

มาตรา 75 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 56 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 76 ผู้ใดไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 57 วรรคหนึ่ง หรือขัดขวางหรือไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ศุลกากร ตามมาตรา 58 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา 77 ให้ผู้อำนวยการ พนักงานและลูกจ้างของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นผู้ว่าการ พนักงานและลูกจ้างของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 78 ให้คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 เป็นคณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ประธานกรรมการและกรรมการดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยขึ้นใหม่

เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 79 บรรดานิคมอุตสาหกรรมทั่วไปที่ได้จัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ให้ถือว่าเป็นเขตอุตสาหกรรมทั่วไปตามพระราชบัญญัตินี้

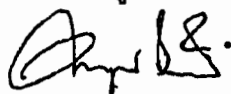
มาตรา 80 บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่ง ซึ่งออกหรือสั่งโดยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 และใช้บังคับอยู่ใน

วันประกาศพระราชบัญญัตินี้ในราชกิจจานุเบกษา ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส.โทตระกูล
รองนายกรัฐมนตรี

สำเนาถูกต้อง

น.ส.ดวงอุดม ปิตยานนท์
นิติกร

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อให้การดำเนินงานของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 339 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 เป็นไปด้วยดียิ่งขึ้นและเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเสียใหม่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

ภาคผนวก ค
คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาตาด

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ ๒๖ / ๒๕๔๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

ด้วยในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ลงมติรับทราบ รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการนอกสถานที่ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๕ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ณ จังหวัดนครราชสีมา ที่กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้ขึ้น ในด้าน อุตสาหกรรมอาหารฮาลาลนั้น มุ่งส่งเสริมให้ภาคใต้เป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล พร้อมทั้งมอบหมายให้ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา เป็นผู้รับผิดชอบ นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม อาหารฮาลาล

เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าว ทั้งด้านการกำหนด หลักคตินยุทธศาสตร์ แผนงาน และ โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับมติ คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ครั้งที่ ๒/๒๕๔๖ วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ เห็นชอบ ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลเพิ่มเติม และอนุกรรมการภายใต้ คณะกรรมการดังกล่าวจำนวน ๓ ชุด ตามที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเสนอ จึงยกเลิคำสั่ง กระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๕๔/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๕ และให้แต่งตั้งคณะกรรมการ พัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา	ประธานกรรมการ
๑.๒ นายเด่น โด๊ะมีนา	รองประธานกรรมการ
๑.๓ นายพันธ์เลิศ ไบหยก	รองประธานกรรมการ
๑.๔ นายดำรง พุฒตาล	กรรมการ
๑.๕ ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี	กรรมการ
๑.๖ ผู้ว่าการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๗ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๘ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๙ อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ หรือผู้แทน	กรรมการ
	/๑.๑๐ อธิบดี...

๑.๑๐	อธิบดีกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๑	อธิบดีกรมส่งเสริมการส่งออก หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๒	อธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๓	อธิบดีกรมประมง หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๔	อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๕	อธิบดีกรมวิชาการเกษตร หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๖	อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๗	อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๘	ผู้อำนวยการสถาบันอาหาร หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๙	ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๐	เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและ อาหารแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๑	กรรมการผู้จัดการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๒	กรรมการผู้จัดการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๓	กรรมการผู้จัดการทั่วไปธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๔	นายกสมาคมนักธุรกิจอุตสาหกรรมไทย-มุสลิม หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๕	ผู้แทนจุฬาราชมนตรี	กรรมการ
๑.๒๖	ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๒๗	ผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดตาก	กรรมการ
๑.๒๘	ผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี	กรรมการ
๑.๒๙	ผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสมุทรปราการ	กรรมการ
๑.๓๐	ผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดระยอง	กรรมการ

-๒-

๑.๑.๑๕	นางสาวสมจินต์ พิสิก
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการและ
เลขานุการ
๑.๑.๑๖	นางทักษิณา พนิชานันท์
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑.๑๗	นางสาวชวนพิศ คุชฎีประเสริฐ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑.๑๘	นางสาวสุนีย์ อภาวุฒิชัย
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒	อำนาจหน้าที่	
๑.๒.๑	จัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลแบบครบวงจร ตั้งแต่วัตถุดิบ
การแปรรูป ฯลฯ	
๑.๒.๒	สนับสนุนและเป็นสื่อกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเอกชน
ในการพัฒนาและสนับสนุนนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล	
๑.๒.๓	หน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลมอบหมาย	
๒.	คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาาระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ Halal – GMP/HACCP	
๒.๑	องค์ประกอบ	
๒.๑.๑	รองศาสตราจารย์ ดร. วินัย คะห์ลัน
คณบดีคณะสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ประธานอนุกรรมการ
๒.๑.๒	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ	รองประธานอนุกรรมการ
๒.๑.๓	ผู้แทนจุฬาราชมนตรี	อนุกรรมการ
๒.๑.๔	ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒.๑.๕	ผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี	อนุกรรมการ
๒.๑.๖	ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๒.๑.๗	ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	อนุกรรมการ

/๒.๑.๘ ผู้แทน

-๓-

๒.๑.๘ ผู้แทนกรมปศุสัตว์	อนุกรรมการ
๒.๑.๙ ผู้แทนกรมประมง	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๐ ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๑ ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๒ ผู้แทนการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๓ ผู้แทนสถาบันอาหาร	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๔ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๕ ผู้แทนสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
แห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๖ ผู้แทนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๗ ผู้แทนสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๘ ผู้แทนกรมวิทยาศาสตร์บริการ	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๙ นางสาวสมจินต์ พิสิก
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
และเลขานุการ
๒.๑.๒๐ ดร.ทิพยเนตร อริยปิณฑน์
คณะสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๑.๒๑ นางนุปผา กวินวสิน
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
- ๒.๒ อำนวยการหน้าที่
- ๒.๒.๑ ส่งเสริมการดำเนินการจัดทำมาตรฐานผลิตภัณฑ์ Halal – GMP/HACCP ให้เป็นไป
อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับมาตรฐานอาหารสากลอื่น ๆ
- ๒.๒.๒ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการของสถาบันมาตรฐานอาหารฮาลาลของคณะกรรมการ
กลางอิสลามแห่งประเทศไทย
- ๒.๒.๓ ส่งเสริมสนับสนุนผู้ประกอบการอาหารฮาลาล ดำเนินการเพื่อให้ได้รับการรับรอง
มาตรฐานอาหารฮาลาล และมาตรฐานอาหารสากลอื่น ๆ
- ๒.๒.๔ หน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลมอบหมาย

๓. คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

๓.๑ องค์ประกอบ

๓.๑.๑ นายเค้น โต๊ะมีนา	ประธานอนุกรรมการ
๓.๑.๒ ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี	รองประธานอนุกรรมการ
๓.๑.๓ นายดำรง พุฒตาล	อนุกรรมการ
๓.๑.๔ นายบุญญา หลีเหล็ก	อนุกรรมการ
๓.๑.๕ นายพีศรุคติน บอดอ	อนุกรรมการ
๓.๑.๖ อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓.๑.๗ อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓.๑.๘ อธิบดีกรมส่งเสริมการส่งออก หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓.๑.๙ อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๐ อธิบดีกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๑ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๒ ผู้ว่าการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๓ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๔ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๕ เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร แห่งชาติ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๖ ผู้อำนวยการห้องปฏิบัติการกลางและศูนย์กลางข้อมูล วิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาอาหารฮาลาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๗ นายกสมาคมนักธุรกิจอุตสาหกรรมไทย-มุสลิม หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๘ ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๙ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๓.๑.๒๐ นางสาวสมจินต์ พิสิฏ์ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการและ เลขานุการ
๓.๑.๒๑ นางสาวจารุดี อนุฎ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

-๕-

๓.๑.๒๒ นางสิริมา ไต้ะมีนา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติอนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

๓.๒ อำนวยการหน้าที่

๓.๒.๑ พิจารณากำหนดแผนกลยุทธ์และแนวทางการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาด
สำหรับอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลทั้งภายในและต่างประเทศ๓.๒.๒ พิจารณาสีทธิประโยชน์ในการลงทุนเป็นกรณีพิเศษสำหรับอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล
ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้๓.๒.๓ สนับสนุนและเป็นสื่อกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเอกชน
ในการส่งเสริมการตลาดอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

๓.๒.๔ หน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗

(นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประธานกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

ภาคผนวก ง
โบว์ชัวร์
นิตมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล (ปัตตานี)
ภาษาไทย และอังกฤษ

สิทธิประโยชน์

ในนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

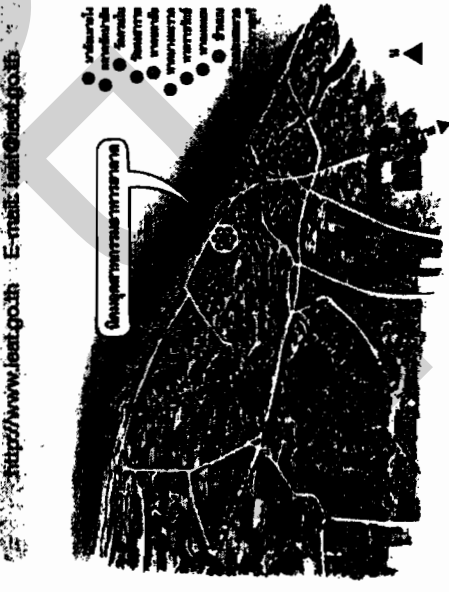
- สิทธิประโยชน์ ภายใต้กระทรวงพาณิชย์
- ได้รับอนุญาตให้ถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน
- ได้รับอนุญาตให้บุคคลในอุปการะเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร ผู้ชำนาญการ คู่สมรส และบุคคลในอุปการะเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร
- ได้รับอนุญาตให้ทำงานเฉพาะตำแหน่ง สำหรับช่างฝีมือ และผู้ชำนาญการ
- อนุญาตให้ส่งเงินออกไปนอกราชอาณาจักร
- ได้รับยกเว้นภาษีอากรขาเข้า สำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์ รวมทั้งส่วนประกอบ
- ได้รับยกเว้นภาษีอากรขาเข้า สำหรับของที่ใช้ในการผลิตสินค้า
- ได้รับยกเว้นภาษีอากรขาออก สำหรับผลิตภัณฑ์ ที่ส่งออก
- ของที่นำเข้ามาเขตอุตสาหกรรมส่งออกเพื่อใช้ตามมาตรา 48 / 49 มีสิทธิได้รับยกเว้น / คืนค่าภาษีอากร

สิทธิประโยชน์ ภายใต้กระทรวง

- ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร
- ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคล 8 ปี และลดหย่อนร้อยละ 50 อีก 5 ปี โดยไม่กำหนดวงเงินยกเว้นภาษี
- ยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบ และวัสดุจำเป็นสำหรับผลิตเพื่อส่งออก 5 ปี
- อนุญาตให้กักตุนวัตถุดิบจากต่างประเทศ ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่า เป็นเวลา 10 ปี นับจากวันเริ่มมีรายได้
- หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างอำนวยความสะดวกจากกำไรสุทธิ 25% ของเงินลงทุน ไม่รวมที่ดิน และเงินลงทุนหมุนเวียน
- หากมีการลงทุน ส่วนขยายสามารถรวมโครงการส่วนแรกเข้ากับโครงการ ส่วนขยายเพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ร่วมกัน และให้เริ่มยกเว้นเงินภาษีเงินได้ใหม่ อีก 8 ปี ทั้งนี้โครงการลงทุนส่วนแรกจะต้องยื่นขอรับการส่งเสริมภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2550 ส่วนโครงการขยายจะต้องยื่นคำขอในช่วงระยะเวลา 8 ปี ที่โครงการแรกได้เริ่มการยกเว้น
- ยกเว้นเงินกู้ปลอดดอกเบี้ย 3 ปีแรก
- การประกันความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่ผู้ลงทุน

สิทธิประโยชน์เพิ่มเติม

- จัดตั้ง One Stop Service Center ย่นอายุความสะดวก ด้านการอนุมัติ อนุญาต และการให้การรับรองมาตรฐานอาหาร
- พัฒนาระบบถนน ไฟฟ้า ประปา และสาธารณูปโภคอื่น
- ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนา และสถาบันฝึกอบรม ด้านอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

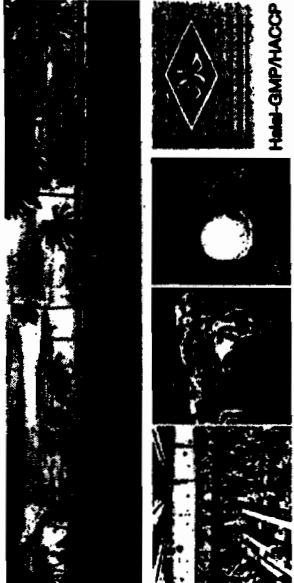
สำนักงานโครงการนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล
การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
 618 ถนนนิคมมักกะสัน แขวงมักกะสัน
 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
 โทรศัพท์ 0-2263-0661 ต่อ 6333, 6303 โทรสาร 0-2263-9273, 0-2660-0217

บริษัท ฟาตอปี อินดัสทรีส์ จำกัด
 400/26 หมู่ 4 ตำบลคูะมีน อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000
 โทรศัพท์ 0-73-319-220-1 โทรสาร 0-73-319-021

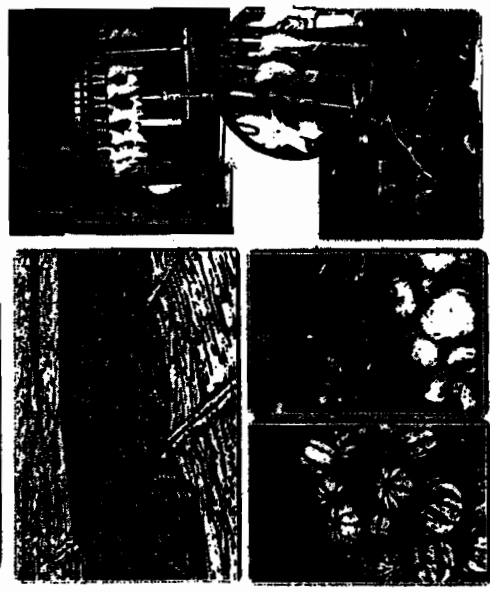
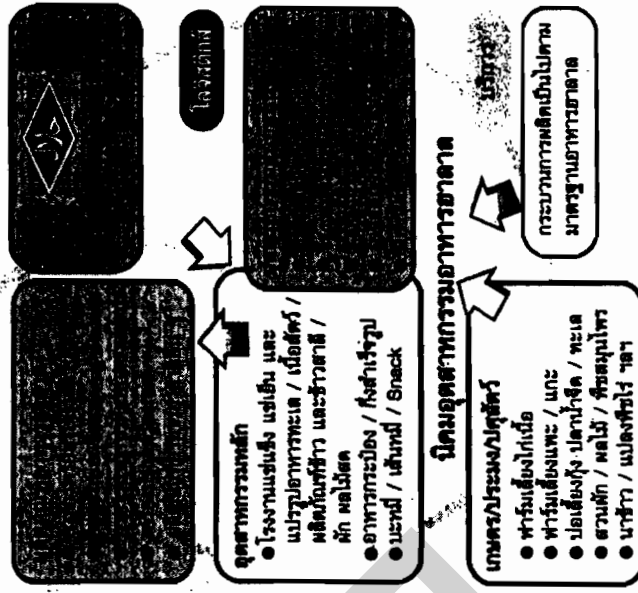

นิคมอุตสาหกรรม อาหารฮาลาล (ปัตตานี)

สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาล
 ที่ได้มาตรฐานสากล พร้อมบริการเปิดเสรีจรรยาบรรณ

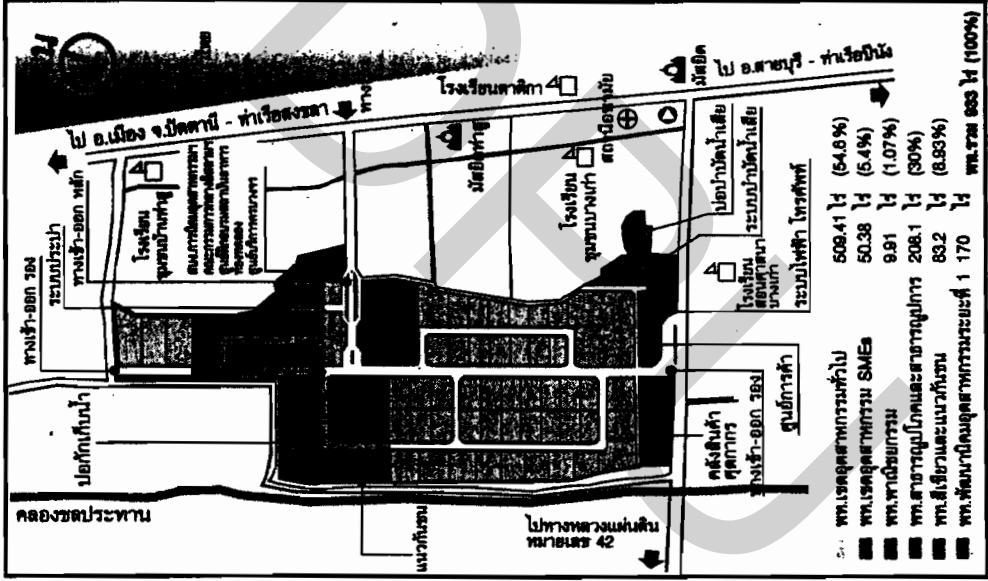

โอกาสการลงทุน

นิคมอุตสาหกรรมไทย ไส้ฮาลาล มาตรฐานสากล เกือบทุกชุมชน

ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก

ที่ตั้งโครงการนิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

1. ระยะทางที่ถือ
 กรุงเทพฯ - Pattani 140 กม.
 Pattani - Had Yai 140 กม.
 Had Yai - Sadao 150 กม.
 Sadao - Narathiwat 150 กม.
 Narathiwat - Thailand 150 กม.
 Thailand - Malaysia 150 กม.
 Malaysia - Kota Bharu 150 กม.
 Kota Bharu - Tak Bai 150 กม.
 Tak Bai - Chik Point 150 กม.
 Chik Point - Pattani 150 กม.

2. ระบบทางคมนาคม
 ทางบก - 140 กม.
 ทางน้ำ - 140 กม.
 ทางอากาศ - 150 กม.
 ทางรถไฟ - 150 กม.
 ทางเรือ - 150 กม.
 ทางรถโดยสาร - 150 กม.
 ทางรถจักรยานยนต์ - 150 กม.
 ทางรถบรรทุก - 150 กม.
 ทางรถตู้ - 150 กม.
 ทางรถจักรยานยนต์ไฟฟ้า - 150 กม.

Privileges in Halal Food Industrial Estate

Privileges under IEAT Act

- Right to own the land
- Permission to bring in Thailand the foreign skilled workers, specialists, spouse, and persons under guardianship
- Permission for skilled workers and specialists to do specific job
- Permission to transact money from Thailand
- Import duty exemption for machinery and parts
- Import duty exemption for materials used in commodity production
- Export duty exemption for export products
- Materials brought in export industrial area for use as specified in Section 48 / 49 are entitled to tax exemption refund

Privileges under BOI Act

- Import Duty Exemption for machinery
- Exemption of corporate income tax for 8 years, and then 50% of normal cost for another 5 years without any cap
- Import duty exemption for raw materials and materials necessary for export production for 5 years
- Transportation, electricity and water supply at twice the cost is allowed for corporate income tax reduction for 10 years, commencing with the date the revenue is received
- Facility Installation or construction cost at 25% of net profit is allowed for tax reduction
- In case of any business expansion for the 2nd phase, B.O.I. will allow the investor combine the 2 projects and re-start the tax exemption for another 8 years. Thus, the 1st phase investment project must be submitted by 31st December, 2007, with the 2nd phase expansion form submitted within 8 years of the exception of the 1st project.

Additional privileges

- One Stop Service Center is provided to approve/permit and be certified for Halal/GMP/HACCP
- Road, electricity, water supply systems as well as other public utilities are provided.
- Establishment of Research and Development Center and Training Center for Halal Food Industry is encouraged

<http://www.lead.go.th> E-mail: lead@lead.go.th

**Office of Halal Food Industrial Estate Project
Industrial Estate Authority of Thailand**

618 Nikom Makhasan Road, Rajthevee, Bangkok 10400, Thailand
Tel. 86-2253-0661 Ext. 8333, 8303 FAX. 86-2650-0217

Fattoni Industries Co., Ltd.

400/26 Moo 4 Ruesamitas, Mueng, Pattani 94000
Tel. 0-73-319-220-1 Fax. 0-73-319-221

Halal Food Industrial Estate (Pattani Province)

Strategic Production and Logistics Base for
Halal Food with International Standard and
One Stop Service

Investment Opportunity

Logistics

Halal Food Industrial Estate

Main Industry

- Freezer and Food Processing Factories
- Frozen Factory for Processing Meat (from Cow, Goat, Sheep, Chicken)/ Seafood/ Rice/ Wheat/ Vegetable/ Fruit
- Can Food/ Instant Food
- Noodle/ Rice Noodle/ Snack

Agriculture / Fishery / Livestock

- Chicken Farm
- Goat/Sheep Farm
- Shrimp/Fish Farm
- Vegetable/Fruit/Herb/Orchard
- Paddy Field/Crop Farm

Production Process as Halal Standard

The Industrial Estates : Good Governance, International Standard and Social Responsibility

Land Use Plan, Utilities and Facilities

General Industrial Zone	508.41 Rai (54.8%)
SMEs Industrial Zone	50.38 Rai (5.4%)
Commercial Zone	9.91 Rai (1.06)
Public Utilities/Infrastructure Zone	270 Rai (28.94%)
Green Area and Buffer Zone	93.3 Rai (10%)
Industrial Estate Development Phase I	170 Rai

Location of Halal Food Industrial Estate

1. Distance from Seaport
 Songkhla - Pattani 110 Km
 Had Yai - Pattani 110 Km
 Samphir - Pattani 150 Km
 Had Yai - Pattani 150 Km
 Total area 379 acres located in Namwon Sub-district, Pattani District, and Ban Bang Sub-district, Pattani District, Pattani Province.

North bordered by Ban Thuan, Pattani District
 South bordered by 4061 Ban Bang road
 East bordered by 4157 Had and Gulf of Thailand
 West bordered by Inngdon Canal

2. Distance from airport
 - From Hatyai Airport 183 Km.
 - From Pattani city 43 Km.